

HANDLINGSPLAN ORKLAND

2020-2022

7. NOVEMBER 2018
ORKLAND KOMMUNE

Innhold

1. Innledning.....	5
2. Visjon og overordnet mål	6
2.1 Medvirkning og innbyggerdialog.....	7
3. Organisering	8
3.1 Politisk organisering	8
3.2 Administrativ organisering	9
4. Snillfjord deles i tre.....	10
5. Rammebetingelser	10
5.1 Fire kommuner på ulik størrelse blir en kommune.....	10
5.2 Aldersfordeling i befolkningen	11
5.3 Fødselsoverskudd i Orkdal og tilflytting i Snillfjord og Orkdal	11
5.4 Høyere andel uførepensjonister i yrkesaktiv alder enn gjennomsnittet	12
5.4.1 En kommune med mange arbeidsplasser	13
5.4.2 Orklandskommunene har lav andel innvandrerbosetting	13
5.5 Befolkningsprognoser.....	14
5.5.1 Befolkningsprognose for yngre årsklasser	15
5.5.2 Befolkningsprognose for de eldre årsklassene.....	15
5.6 Økonomiske nøkkeltall for Orklandskommunene – avlagt regnskap	16
5.6.1 Brutto driftsresultat.....	16
5.6.2 Netto driftsresultat.....	16
5.6.3 Brutto lånegjeld.....	17
5.6.4 Sammensetning av brutto lånegjeld i budsjett 2018	18
5.6.5 Disposisjonsfond.....	18
5.6.6 Ikke betalt premieavvik	19
5.7 Inntekter.....	19
5.7.1 Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd	19
5.7.2 Eiendomsskatt	20
5.7.3 Avkastning	21
5.7.4 Lønns -og prisvekst.....	22
5.7.5 Øvrige inntekter.....	22
5.8 Utgifter	23
5.8.1 Tjenestepensjon	23

5.8.2	Tjenestepensjon i Orkland.....	23
5.8.3	Inntektsbasert eller ytelsesbasert pensjonsordning for folkevalgte	24
5.8.4	Arbeidsgiveravgift.....	24
5.9	Renteutgift.....	24
5.10	Tilpasning av driftsnivå og prioriteringer	24
5.11	Investeringer.....	26
5.11.1	Tidligere vedtatte investeringer	26
5.11.2	Nye investeringer	27
5.11.3	Investeringer Orkland.....	27
5.11.4	Tiltak som er vurdert men ikke funnet rom for.....	28
5.12	Økonomiske nøkkeltall fra forslagene til handlingsplan	28
5.12.1	Brutto driftsutgifter i % av driftsinntekter%.....	28
5.12.2	Netto driftsutgifter i % av driftsinntekter.....	29
5.12.3	Brutto lånegjeld i % av driftsinntekter utenom startlån	29
5.12.4	Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	30
6	Oversikter	30
6.1	Økonomisk oversikt drift	30
6.2	Kommunale avgifter	31
7.0	Gevinstrealisering.....	31
7.1	Vi skal få til mer sammen, enn vi får til hver for oss!.....	31
7.2	Rammer for gevinstrealisering.....	32
7.3	Bemanning.....	33
7.4	Lønnsharmonisering.....	34
7.5	Andre faktorer som påvirker mulighetene for gevinstrealisering.....	35
7.6	Politikk.....	36
7.8	Organisasjon.....	36
7.9	Ansatte	36
7.10	Kompetanse.....	38
7.11	Digitalisering.....	38
7.12	Bruken av rådhusene.....	40
7.13	Organisering av stabsområdet	41
8	Helse og mestring.....	42
8.1	Intensjonsavtalens føringer for området	42
8.2	Organisering av tjenesten	43

8.3	Tjenestestruktur	43
8.3.1	Tildelingskontor/ Koordinerende enhet.....	43
8.3.2	Institusjonstjeneste	44
8.3.3	Hjemmetjeneste	44
8.3.4	Bo- og miljø.....	45
8.3.5	Psykisk helse- og rusarbeid.....	45
8.3.6	Friskliv og rehabilitering	45
8.3.7	Legetjeneste	46
8.3.8	NAV	46
8.4	Utfordringsbildet	47
8.4.1	Demografi.....	47
8.4.2	Andelen unge uføre.....	48
8.4.3	Ressurskrevende brukere	48
8.4.4	Flere oppgaver til kommunene	48
8.4.5	Rekruttering og kompetanse.....	49
8.5	Ulikheter i brukerbetaling	49
8.5.1	Middagsombringning.....	49
8.5.2	Egenbetaling for trygghetsalarm.....	50
8.5.3	Egenbetaling dagsenter for eldre og demente.....	50
8.5.4	Praktisk bistand	50
8.6	Ulikheter i bemanning.....	51
8.6.1	Pleiefaktor på institusjon.....	51
8.7	Gevinstrealisering.....	51
8.8	Investeringsbehov	52
9	Oppvekst.....	52
9.1	Intensjonsavtalen føringer for området.....	52
9.2	Organisering av oppvekstområdet	53
9.3	Tilbudsstruktur	54
9.3.1	Barnehagene i Orkland	54
9.3.2	Skolene i Orkland.....	54
9.3.3	Barne-familietjenesten	55
9.3.4	Integrering	56
9.3.5	Tverrsektorielle samhandling	56
9.4	Utfordringsbildet	58

9.4.1	Ulik bemanning i oppvekstsektoren.....	58
9.4.2	Bemanning på skoler	58
9.4.3	Brukerbetaling SFO og barnehage.....	59
9.4.4	Ny bemanningsnorm og pedagognorm i barnehage.....	60
9.4.5	Ny lærernorm grunnskole	60
9.4.6	Integrering av flykninger	61
9.4.7	Vi må hjelpe barn- og unge til å lykkes gjennom tidlig innsats	61
9.4.8	Bygningsmasse	64
9.4.9	Digitalisering.....	64
9.4.10	Newtonrom	65
9.5	Oppsummering av utfordringsbildet innen oppvekst	65
9.6	Gevinstrealisering i oppvekst	66
10	Samfunn	67
10.1	Intensjonsavtalen føringer for området.....	67
10.2	Organisering av området.....	68
10.2.1	Beskrivelse av enhetene	68
10.3	Utfordringsbildet	71
10.4	Gevinstuttak	73

1. Innledning

I skrivende stund er det 419 dager til Orkland er etablert. I arbeidet med årets budsjettdokument, har kommunesammenslåingen vært en viktig premis.

Det har vært flere samlinger både politisk og administrativ knyttet til budsjettprosessen. Problemstillinger knyttet til kommunesammenslåingen har vært sentral på disse samlingene.

Det har siden i høsten 2017 vært arbeidet i faggrupper med problemstillinger knyttet til likheter og forskjeller i tjenestenivå og organisering, mellom de fire kommunene. Dette arbeidet har vært komplementert med KOSTRA sammenligninger og kvantitative kartlegginger.

Det er relativt stor størrelses forskjell mellom kommunene som skal gå sammen, samt at kommunene også er relativt ulike mhp bosetningsmønstre. Derfor har vi hatt mange gode diskusjoner knyttet til analysene med å se forskjeller og likheter, få felles forståelse av sentrale nøkkeltall, nivellering av tjenestenivå og muligheter for å realisere gevinster knyttet til sammenslåingen.

Det har på disse samlingene knyttet til budsjettprosessen har det vært stor enighet om at vi må bruke 2019 budsjettene på å nærme oss hverandre der de fire kommunene er forskjellige. Det har vært sentralt i prosessen at både politisk og administrativt nivå må jobbe sammen på tvers av de gamle kommunene for å fremme en enighet om prioriteringer og satsinger i 2019 og framover.

Prosessplan:

- 21. juni: felles kommunestyresamling i Meldal
- 25. juni: Felles lederforum for Orkland
- 10. september: Felles lederforum for Orkland
- 4.-5. oktober felles kommunestyresamling på Oppdal
- 7. november: Presentasjon av budsjettdokument
- 15. november: Budsjettbehandling i Arbeidsutvalget
- 21. november: Budsjettbehandling i Fellesnemnda
- 28. november: formannskapsbehandling i de fire formannskapene
- Siste halvdel desember: Vedtak i kommunestyrene

Å arbeide sammen med budsjett og handlingsplan i en stor sammenslåingsprosess er komplekst, og klimaet har vært preget av nybrottsarbeid, åpenhet og godt samarbeid. For at vi skal lykkes med kommunereformen er det viktig at vi siste år som enkelt kommuner legger grunnlaget for forsvarlig og god økonomistyring inn i Orkland.

2019 vil være det siste året Orkdal, Meldal, Agdenes og Snillfjord skal ha eget budsjett. Handlingsplanen for alle de fire kommunene går tre år inn i Orkland kommune.

For det totale økonomiske bildet for den nye kommunen, må fellesnemnda se på dokumentet for Orkland for handlingsplanperioden 2020-2022, og budsjettene for 2019 for den enkelte kommune.

2. Visjon og overordnet mål

“Vi skal sammen utvikle en aktiv, attraktiv og miljøvennlig kommune som et sterkt tyngdepunkt i sørvest-Trøndelag” Overordnet mål i intensjonsavtalen for Orkland.

Høsten 2018 jobbes det med å belyse overordna prinsipper for planlegging og plansystem for Orkland kommune, først og fremst i tida fram til etablering 1. januar 2020, men også gi tanker om hvordan et helhetlig og sammenhengende plansystem kan rigges for den nye kommunen. Vi har nå en unik mulighet til å etablere et system der det er samfunnsdelen i kommuneplanen som blir det strategiske utgangspunktet for all planlegging i Orkland. Samfunnsdelen vil dermed gi føringer for både arealbruk, organisering og pengebruk. Økonomi- og handlingsplanen er selve «navet» i plansystemet, der strategiene i samfunnsdelen møter økonomiske realiteter, og der handlingsrommet for måloppnåelse defineres.

Samfunnsdelen vil erstatte intensjonsavtalen som overordnet politisk styringsdokument.

Kommunal planstrategi er et ganske nytt planverktøy hjemlet i plan- og bygningsloven § 10-1. Dette er ikke en plan i tradisjonell forstand der det vedtas overordna mål og strategier, men et dokument som drøfter utviklingstrekk i kommunen som lokalsamfunn og organisasjon som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Kommunal planstrategi blir dermed et retningsgivende verktøy for kommunalt planarbeid, der formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

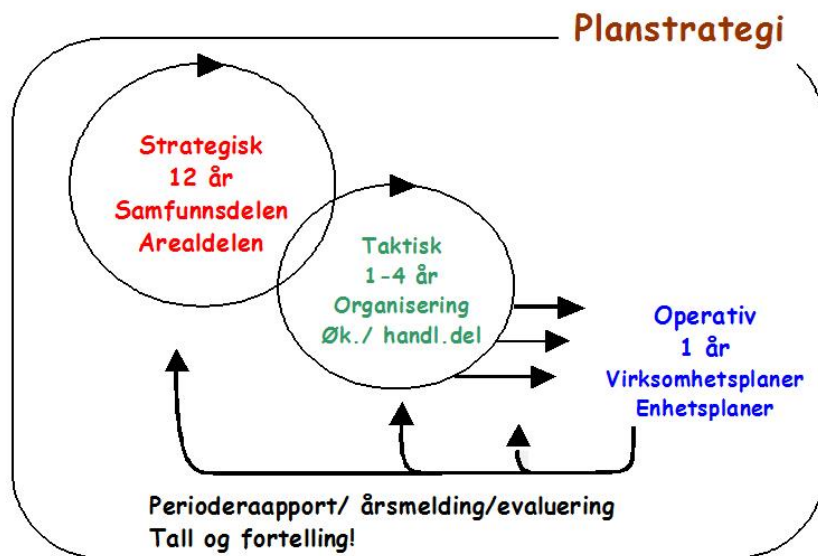
Fram til at kommunestyret for Orkland er konstituert og i virksomhet, er de politiske ambisjonene for sammenslåingen nedfelt i intensjonsavtalen som ble signert 30.10.2016.

Sentrale mål og intensjoner for sammenslåingen er:

- Vekst og utvikling i alle deler av kommunen.
- Et enda bedre tjenestetilbud enn enkeltkommunene kan tilby.
- En rasjonell og veldrevet organisasjon som sikrer best mulig ressursutnytting.
- Et lokaldemokrati som er åpent og engasjerende og samspiller med næringsliv og frivillig sektor.

Et overordna prinsipp for den nye kommunen bør være at helhetlig styring ligger til grunn for kommunens virksomhet, og at det ikke legges opp til et mer omfattende plansystem enn nødvendig. Med andre ord: vi utarbeider ikke planer for planenes (og fagområdenes) egen skyld, men ut ifra hva som er det faktiske behovet for planer for å møte utviklingstrekk og utfordringer. Dette innebærer færrest mulig omfattende kommunedelplaner, og fagplaner kun etter behov.

Plansystemet skal sikre at kommunens ressurser blir forvaltet på en effektiv og kunnskapsbasert måte.

Figur: Planverktøy og kommunalt plansystem

For at dette plansystemet skal bli helhetlig og dynamisk, er det vesentlig å finne gode og hensiktsmessige måter å rapportere tilbake til politisk nivå. Tall og tabeller gir viktig informasjon, men må ledsages av historiefortelling – både der vi lykkes og der vi har et forbedringspotensial. Slik vil kommuneorganisasjonen lære fra operativt gulvnivå til økonomi- og handlingsplanen og videre til det strategiske nivå der vi gjør overordna veivalg.

2.1 Medvirkning og innbyggerdialog

«Den nye kommunen skal legge til rette for engasjement og deltagelse i utvikling av lokalsamfunnet og samhandling mellom kommune, lokalsamfunn og næringsliv»

(Intensjonsavtalen Orkland, pkt 7 Demokrati og samhandling).

Innbyggerinvolvering er særlig egna i arbeidet med samfunnsdelen i kommuneplanen. Her er det fullt mulig å kombinere flere metoder og innfallsvinkler. Tradisjonelt har folkemøtene spilt en viktig rolle her, særlig for å informere befolkningen om planprosesser. Samtidig viser erfaring fra kommunene at vi i folkemøtene særlig får mobilisert den delen av befolkningen vi ellers møter og som er aktive på flere arenaer. Gjestebud med inviterte personer er en annen metodikk, der en får gå mer i dybden sammen med en «spissa» målgruppe. Innbyggerundersøkelser kan også være egnet middel for å få tak i folk sine synspunkter på både utfordringsbildet og ønsket utvikling i Orkland kommune. Også her vil digitalisering gi mange muligheter, og det foregår mye spennende rundt dette temaet og det er lurt å lære fra andre. Her vil både KS, fylkesmann og departement (KMD) være viktige ressurser for oss.

Fellesnemnda vedtok på denne bakgrunn følgende i politisk sak 9/18:

1. Fellesnemnda ber prosjektleder starte opp prosessarbeid med kommuneplanens samfunnsdel og planstrategi. Innbyggerdialog og medvirkning er sentrale momenter i dette planarbeidet.
2. Følgende plandokumenter utarbeides i forbindelse med samfunnsdel og planstrategi:
 - a. Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse for Orkland kommune
 - b. Beredskapsplan for Orkland kommune
 - c. Overordnet digitaliseringsstrategi og gevinstrealiseringsplan

- d. Oversikt over helsetilstanden i Orkland kommune
3. Plandokumentene skal være vedtatt av fellesnemnda innen kommunestyrevalget 2019.
4. Et overordna prinsipp er at helhetlig styring legges til grunn for kommunens virksomhet, og at det ikke legges opp til et mer omfattende plansystem enn nødvendig.

Arbeidet med samfunnsdelen påbegynnes i oktober 2018. Det er søkt fylkesmannen om skjønnsmidler/ prosjektskjønn, og søknaden ble innvilget medio oktober.

Involvering av ansatte skjer bl.a. i forbindelse med «Go'fotsamlingene» og verdiarbeidet her. Det vil i høst utarbeides en plan for innbyggerinvolvering i samfunnsdelen – ref. søknaden om skjønnsmidler. Innbyggerinvolveringen vil praktisk skje i vinter og våren 2019.

3. Organisering

3.1 Politisk organisering

Kommuner som slår seg sammen må organisere det politiske systemet på nytt.

Kommunestyrerepresentantene i Orkland skal ha en ombudsrolle, styringsrolle og lederrolle. Folkevalgte er representanter for innbyggerne, ansvarlige for kommunens drift, organisering og resultater, de skal representere kommunen utad, sette dagsorden og peke på ulike løsningsforslag.

Det er viktig å være bevisst på at innholdet i de ulike rollene kan endres når kommuner slår seg sammen. Den politiske organiseringen i Orkland kommune skal bidra til å nå målene i intensjonserklæringen. I intensjonsavtalen står det at den nye kommunen skal legge til rette for engasjement og deltagelse i utvikling av lokalsamfunnet og samhandling mellom kommune, lokalsamfunn og næringsliv.

Fellesnemnda vedtok den politiske organiseringen for Orkland i sitt møte 30.11.2017.

Den politiske organiseringen av Orkland kommune 2019-2023:

- Orkland kommunestyret skal ha 51 representanter.
- Orkland formannskap skal ha 11 representanter.

Orkland ønsker en politisk organisering med fem hovedutvalg:

- Hovedutvalg for oppvekst med 9 faste representanter.
- Hovedutvalg for pleie og omsorg 9 faste representanter.
- Hovedutvalg kultur, idrett og folkehelse 9 faste representanter.
- Hovedutvalg for teknikk 9 faste representanter.
- Hovedutvalg forvaltning 11 faste representanter.

Det etableres et administrasjonsutvalg som består av formannskapet og tre representanter fra tillitsvalgte.

Det etableres en kontrollkomite med fem representanter.

Det er ønskelig at det etableres et ungdomsråd for Orkland.

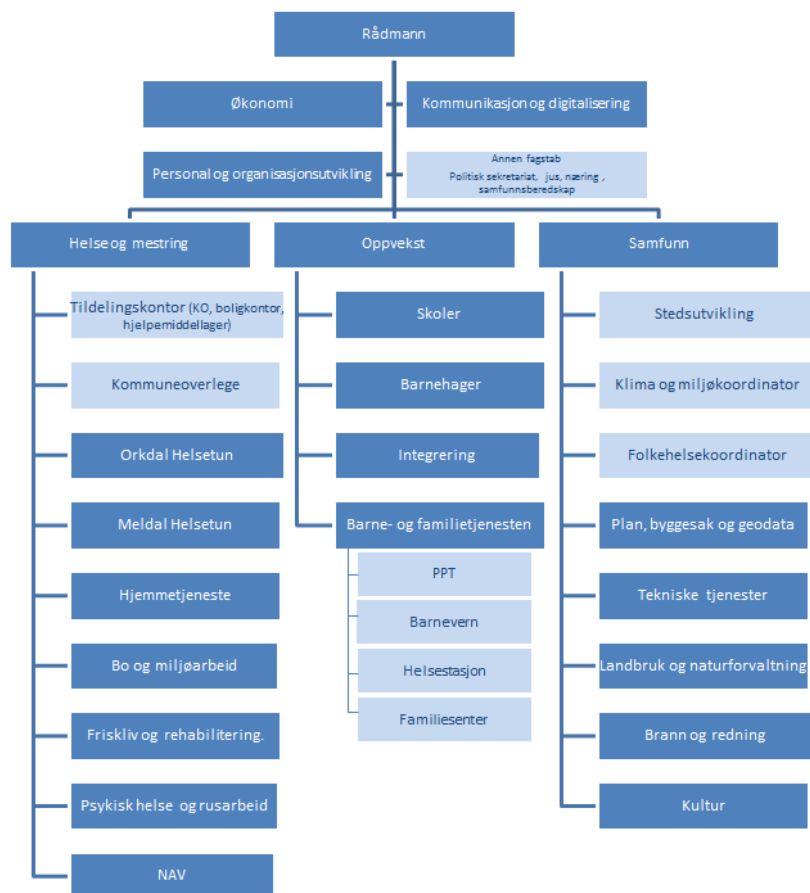
3.2 Administrativ organisering

Orkland kommunes hovedoppgaver er tjenestekvalitet, myndighetsutøvelse, samfunnsutvikling og lokaldemokrati. Det er stor kompleksitet i oppgaver, fagområder og loververk som den samlede virksomheten skal levere på. Den nye kommunen må ha en organisering som bidrar til at kommunen når målene sine, og løser oppgaver på en mest mulig effektiv måte. Orkland skal ha en administrativ organisering som har brukerperspektivet i fokus, og der tjenesteområdene settes sammen ut fra hva som tjener brukerne. Det betyr samlede og robuste fagmiljø, men brukerne skal møte ei dør inn, og der tjenestene skal møte brukerne der brukerne er.

Følgende prinsipper legges til grunn for den administrative organiseringen av Orkland:

- Vekst og utvikling i alle deler av kommunen
- Et enda bedre tjenestetilbud enn enkeltkommunene kan tilby
- En rasjonell og veldrevet organisasjon som sikrer best mulig ressursutnyttning
- Myndiggjorte ledere med tydelig ansvar
- Fremme tverrfaglighet
- Tidlig innsats
- Brukerorientering av tjenestene
- Robuste fagmiljø med en felles og samordna ledelse, men det daglige arbeidet kan utføres desentralisert der det er hensiktsmessig

Intensjonsavtalen ligger til grunn for den administrative organiseringen.

4. Snillfjord deles i tre

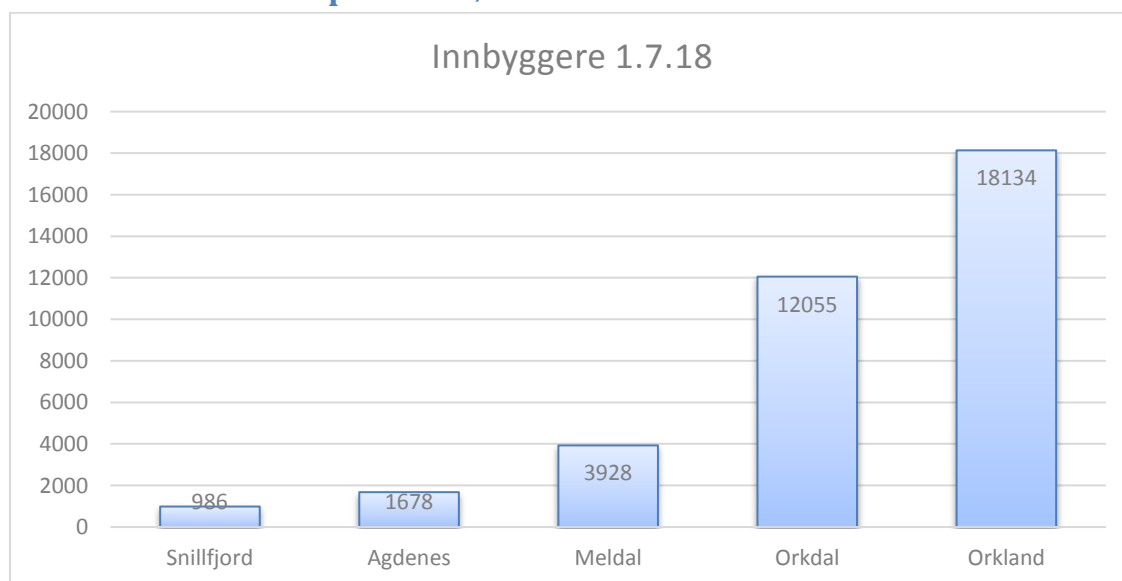
Snillfjord kommune vedtok i kommunestyremøte 30. juni 2016, sak 53/16, at Snillfjord kommune går inn for å slå seg sammen med andre kommuner basert på at kommunen så det som vanskelig å bestå som egen kommune utfra det framtidige utfordringsbildet. Sammenslåingen skulle skje ved at kommunen deltes i tre, hvor delingen skulle skje mellom nye Hitra kommune, nye Orkland kommune og nye Heim kommune. Delingen følger i hovedsak dagens skolekretser, med unntak av Vuttudal grunnkrets som i motsetning til resten av Ven skolekrets ønsket å gå inn i nye Orkland kommune.

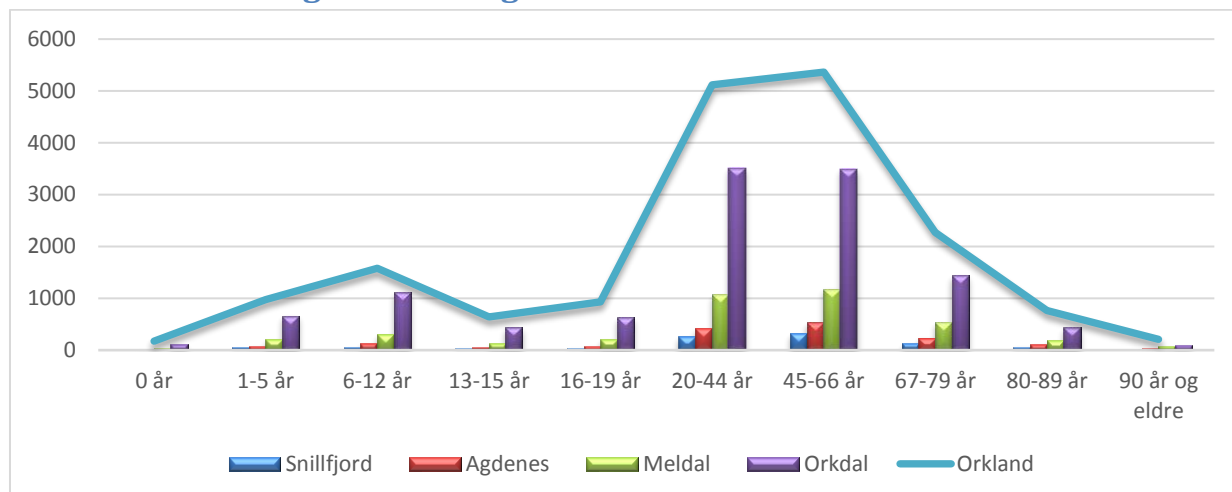
Per 01.07.2017 fordelte innbyggerne seg i Snillfjord seg mellom de tre kommunene slik at 48% av innbyggerne skal til Orkland, 31% skal til Heim, mens 21% innlemmes i Hitra.

5. Rammebetingelser

5.1 Fire kommuner på ulik størrelse blir en kommune

5.2 Aldersfordeling i befolkningen

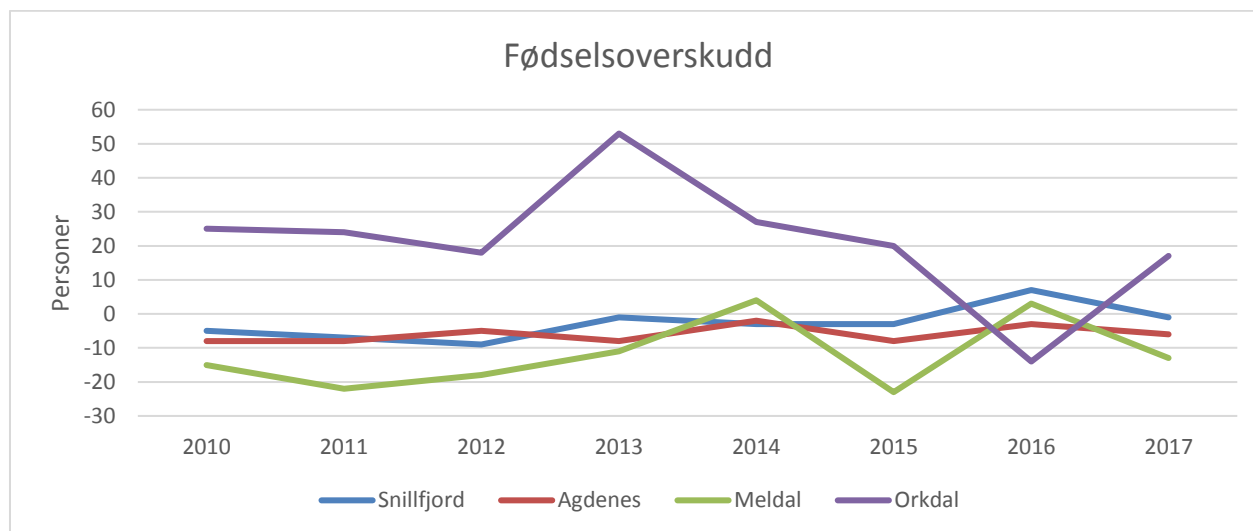

Spesielt fire aldersgrupper i befolkningen har behov for mange kommunale tjenester

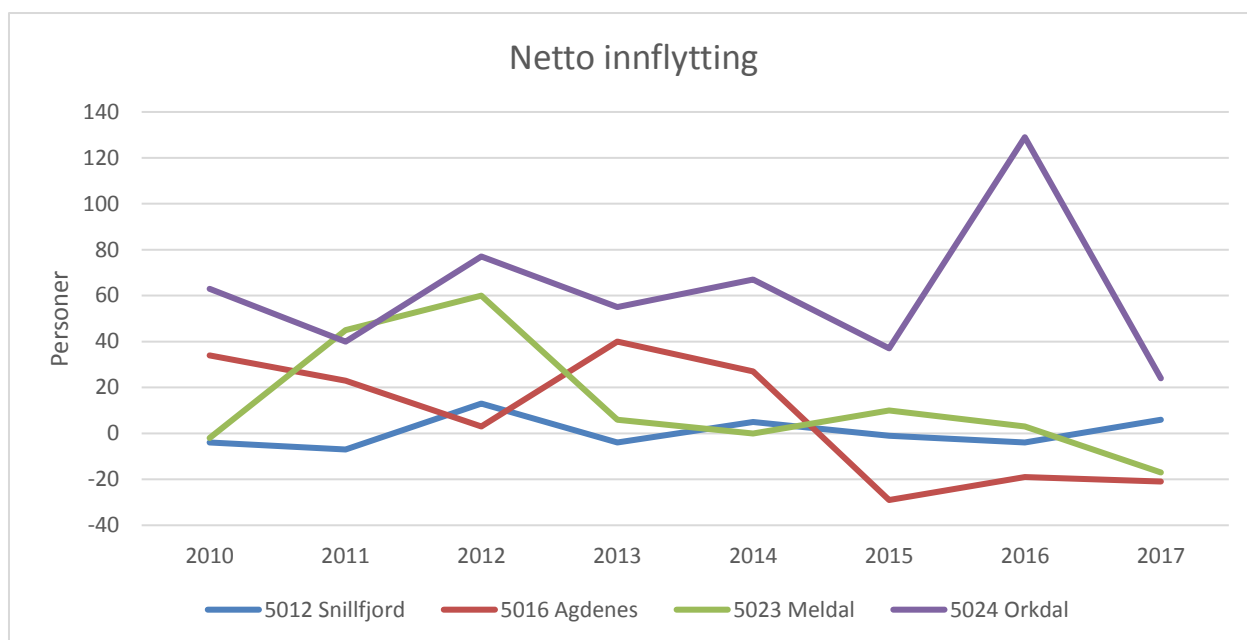
- Gruppen 1-5 år har behov for blant annet barnehageplass
- Gruppen 6-12 år, elever i barneskolen.
- Gruppen 13-15 år, elever i ungdomskolen.
- Gruppen 80 år og over er de som har mest behov for institusjonstjenester, omsorgsleiligheter, middagsombringning og andre hjemmebaserte tjenester.

5.3 Fødselsoverskudd i Orkdal og tilflytting i Snillfjord og Orkdal

Fødselsoverskudd er et måltall for antall fødte minus antall døde. Fødselsoverskuddet over år er på mange måter et speilbilde av befolkningssammensetningen. Med relativt stor andel av eldre i befolkninga er det naturlig med små eller negative fødselsoverskudd.

Netto innflytting er i stor grad et speilbilde av økonomisk aktivitet i egen region eller bosetting i forhold til Trondheim. I Når Orkland etableres, blir internflytting mellom kommunene eliminert. Hvor mye av til og fra flytting i kommunene som er intern Orklandsflytting, har vi ikke tall på.

Vi ser at for de siste åra er det stort sett Orkdal som har netto innflytting. Dette er nok både en konsekvens av økonomisk aktivitet og at Orkdal ligger nærmest Trondheim av Orkland-kommunene.

5.4 Høyere andel uførepensjonister i yrkesaktiv alder enn gjennomsnittet

Befolkningsstruktur, bosettingsmønster og levekår inngår i de variablene som staten legger vekt på når kommunenes utgiftsbehov skal vurderes i inntektssystemet.

Alle Orklandskommunene har et høyere snitt med uførepensjonister i yrkesaktiv alder enn landsgjennomsnittet. Når det gjelder andelen enslige innbyggere over 80 år som bor alene, har Snillfjord en vesentlig lavere andel enn både land og andre Orkdalskommuner.

Andelen innbyggere som bor i tettsteder har store variasjoner i Orklandskommunene, mens Snillfjord ikke har områder som faller inn under definisjonen tettsted, har Orkdal 70% og Meldal ca 58% av sine innbyggere bosatt i tettsteder.

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord	Landet
Andel skilte og separerte 16-66 år	10,6	9,6	9,6	8,9	10,6
Andel uførepensjonister 16-66 år	13,6	16,0	11,1	14,0	9,1
Andel enslige innbyggere 80 år og over	66,5	65,1	70,7	52,0	63,2
Forventet levealder ved fødsel, kvinner	84,0	84,0	84,0	84,0	83,7
Forventet levealder ved fødsel, menn	80,1	80,1	80,1	80,1	79,6
Levendefødte per 1000 innbyggere	9,7	8,7	10,1	9,1	10,7
Døde per 1000 innbyggere	8,3	12,0	13,7	10,1	7,7
Samlet fruktbarhetstall	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	70,4 %	57,7 %	22,4 %	0 %	80,9 %
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år	1,2 %	0,5 %	0,9 %	1,5 %	1,6 %

5.4.1 En kommune med mange arbeidsplasser

Sysselsatte og pendling i Orkland-kommunene (hentet fra Kommuneprofilen)

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord	Orkland
Sysselsatte med bosted i kommunen	5 854	1 860	828	523	8 793
Utpendlere fra kommunen	1 863	767	319	244	3 066
Innpendlere til kommunen	1 863	329	69	121	2 319
Sysselsatte med arbeid i egen kommune	5 854	1 422	578	400	8 046
Utpendlere i % av antall sysselsatte bosatt i kommunen	32 %	41 %	39 %	47 %	35 %
Innpendlere i % av antall sysselsatte bosatt i kommunen	32 %	18 %	8 %	23 %	26 %

Orkdal har likevekt mellom innpendlere og utpendlere, mens resten av Orklandskommunene har en overvekt av sysselsatte i befolkningen som pendler ut av kommunen. Tallene for Orkland er utregnet, og det er dermed ikke tatt hensyn til hvor mange av de innbyggerne som pendler mellom Orklandskommunene.

5.4.2 Orklandskommunene har lav andel innvandrerbosetting

	Orkdal	Snillfjord	Agdenes	Meldal	Landet
Andel innvandrerbefolkning 2016	8,5	7,3	8,9	6,4	16,8
Andel innvandrerbefolkning 2017	8,8	8,3	9	7,2	17,3
Andel innvandrerbefolkning 0-5 år	11,3	5,4	7,5	9,1	19,6
Andel innvandrerbefolkning 1-5 år	11,1	7,3	9,5	10	19,7
Andel innvandrerbefolkning 0-16 år	9,9	7,6	10,3	7,8	17,3

Innvandrerbefolkningen favner både om flyktninger og innvandrere. I tallet ligger også norskfødte med innvandrerforeldre.

5.5 Befolkningsprognoser

I SSBs prognoser for utviklingstrekkene i befolkningen ligger forventninger om at:

- Personer over 67 dobles frem mot 2060
- Forventet levealder øker
- Flyttemønstre omtrent som de 5 siste årene
- Etter hvert redusert innvandring

SSB har laget prognoser med ulike variabler, siste prognose offentliggjort i juni 2018. "Middelmodellen" (middels fruktbarhet, middels utvikling i levealder, middels innenlands flytting og middels netto innvandring) gir prognose som vist i tabellen for Orkland.

	2018	2019	2020	2021	2022	2024	2026	2028	2032	2036	2040
Snillfjord	987	989	979	973	965	963	957	946	938	922	909
Agdenes	1 684	1 673	1 655	1 632	1 633	1 627	1 611	1 603	1 584	1 568	1 545
Meldal	3 930	3 922	3 941	3 954	3 964	4 002	4 057	4 113	4 211	4 313	4 408
Orkdal	11 933	11 984	12 024	12 107	12 185	12 366	12 544	12 735	13 122	13 469	13 809
Orkland	18 021	18 054	18 090	18 160	18 245	18 457	18 671	18 905	19 367	19 793	20 198

Tallene for Orkland er med 48% av Snillfjord.

Utviklinga kan være lettere å lese om en setter befolkninga lik 100 % i 2018 for hver gruppe og ser befolkningsutviklinga i forhold til dette, og tar med landet.

Orkdal har i 2018 hatt en større vekst enn prognosene og hadde pr 1.7.18,

	2018	2019	2020	2021	2022	2024	2026	2028
Snillfjord	100 %	100,20 %	99,19 %	98,58 %	97,77 %	97,57 %	96,96 %	95,85 %
Agdenes	100 %	99,35 %	98,28 %	96,91 %	96,97 %	96,62 %	95,67 %	95,19 %
Meldal	100 %	99,80 %	100,28 %	100,61 %	100,87 %	101,83 %	103,23 %	104,66 %
Orkdal	100 %	100,43 %	100,76 %	101,46 %	102,11 %	103,63 %	105,12 %	106,72 %
Orkland	100 %	100,43 %	100,33 %	100,69 %	100,64 %	101,49 %	101,44 %	101,52 %
Landet	100 %	100,69 %	101,37 %	102,03 %	102,73 %	104,12 %	105,52 %	106,92 %

Prognosen viser en befolkningsnedgang i Snillfjord og Agdenes, og en befolkningsøkning i Meldal og Orkdal. Samlet har prognosen en økning for Orkland på vel 2 000 personer fr2018 til 2040. Eventuelle virkninger i befolkningsutvikling av nye store fabrikker som er under bygging på industriområdet i Orkdal er ikke innbakt i prognosene.

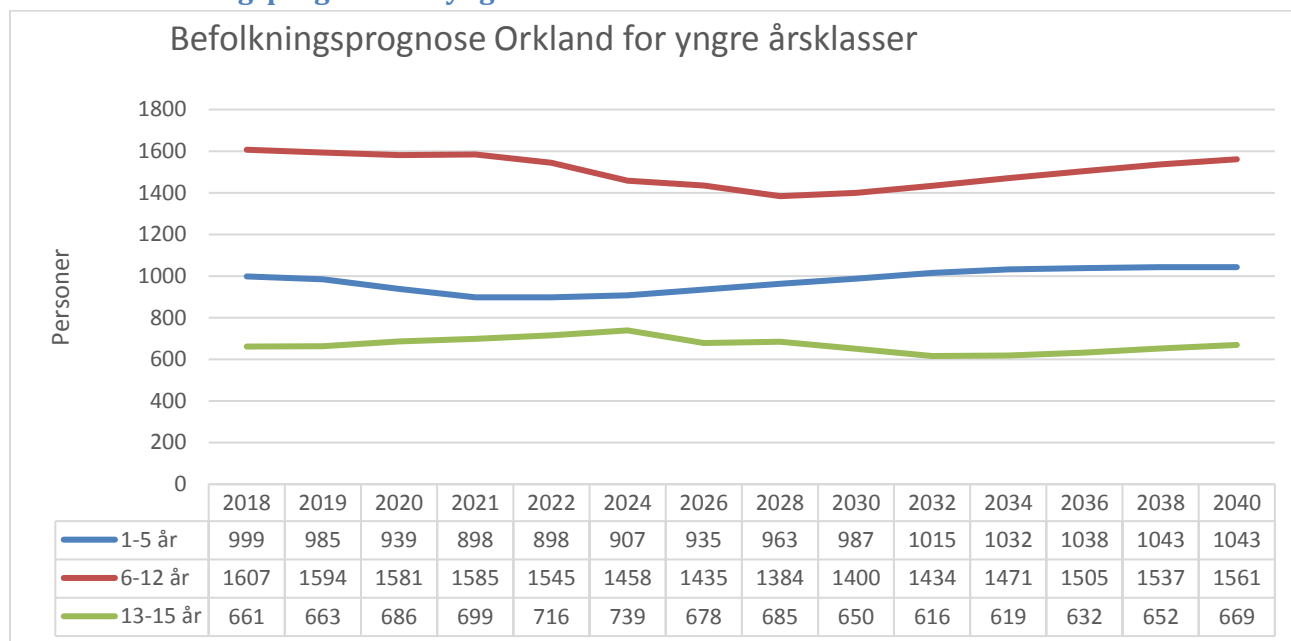
Vi ser her at Orkland ut fra befolkningsprognosen vil få en svak nedgang i befolkningsandel. Det betyr at kommunens rammetilskudd vil bli redusert.

Befolkningsprognosen for Orkland for alle befolkningsgrupper sett i forhold til landet.

For alle aldersgrupper vil Orkland sin befolkningsandel gå ned i forhold til landet fram mot 2040.

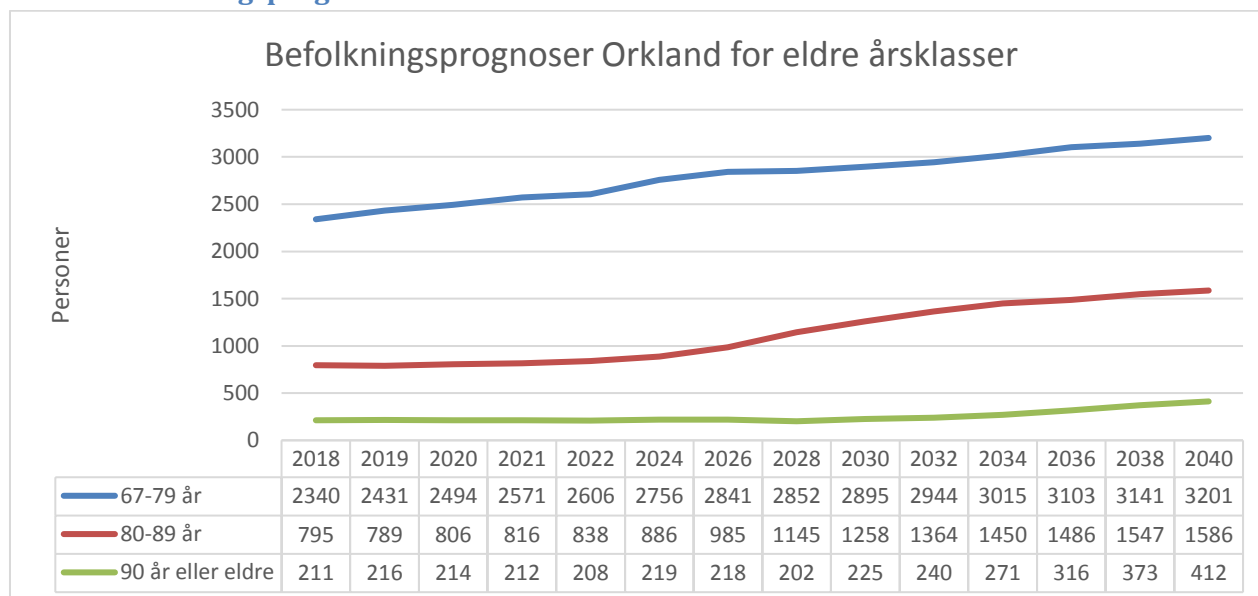
Utviklinga innenfor aldersgruppene vil derfor forsterke effekten av redusert befolkningsandel: Rammetilskuddet vil bli ytterligere redusert.

5.5.1 Befolkningsprognose for yngre årsklasser

Samla sett vil Orkland ha tilstrekkelig kapasitet i forhold til tjenestetilbud til de yngre aldersgruppene. Forutsatt at det ikke blir store forskyvninger internt i kommunen, er infrastrukturen på plass.

5.5.2 Befolkningsprognose for de eldre årsklassene

Utfordringen i infrastruktur og tjenestetilbud ligger i de eldre årsklasser. Det er allerede en sterk vekst for gruppa 67-79 år. Fra ca. 2023 vil veksten i aldersgruppa 80-89 år komme, og fra 2030 for aldersgruppa 90 år og eldre.

5.6 Økonomiske nøkkeltall for Orklandskommunene – avlagt regnskap

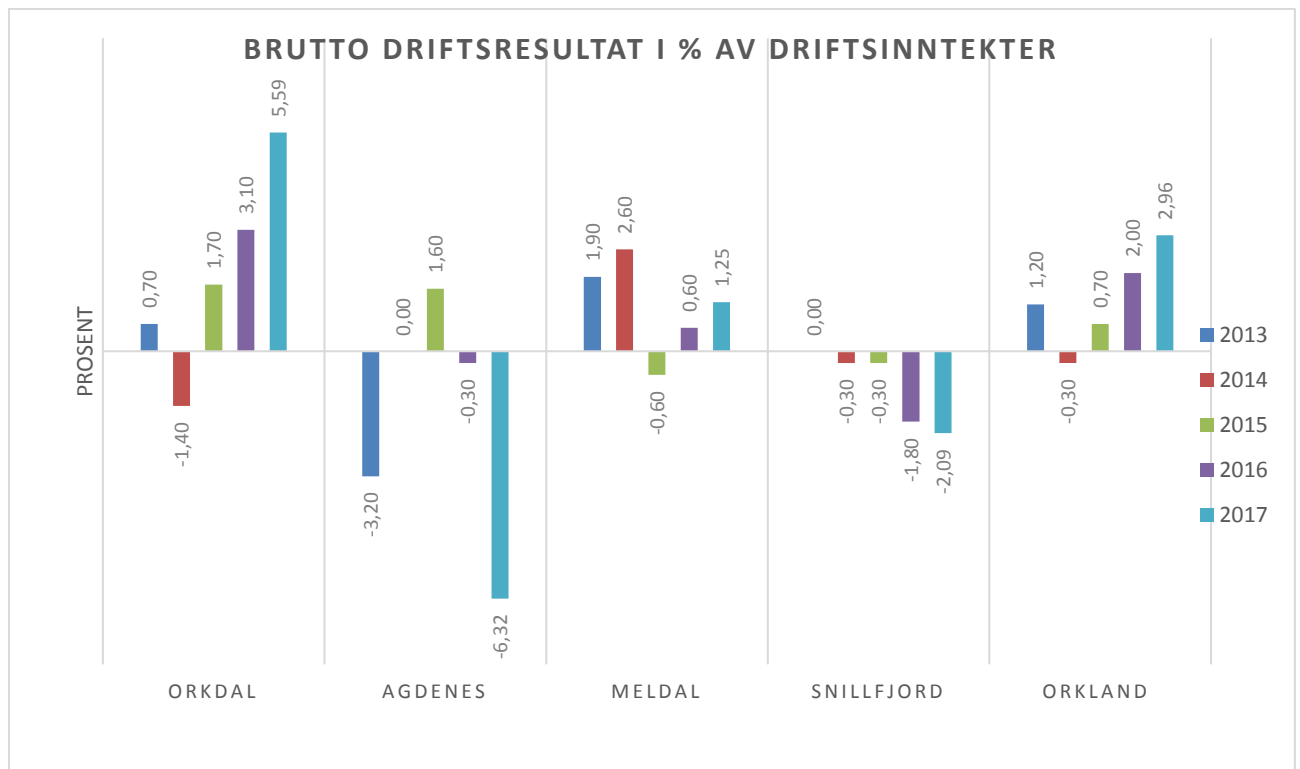
Kommunene har ulike resultatmål for regnskapet. To måter å regne overskuddet brukes ofte

- Brutto driftsresultat som er driftsinntektene fratrukket driftsutgiftene inkl avskrivningene
- Netto driftsresultat som er det samme minus renter og avdrag ekskl avskrivninger

Det viktigste resultatmålet er netto driftsresultat (netto resultatgrad), dette brukes til å delfinansiere investeringer. Netto driftsresultat viser med andre ord hvor mye som er igjen til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt.

Det er vanlig å måle både brutto og netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene.

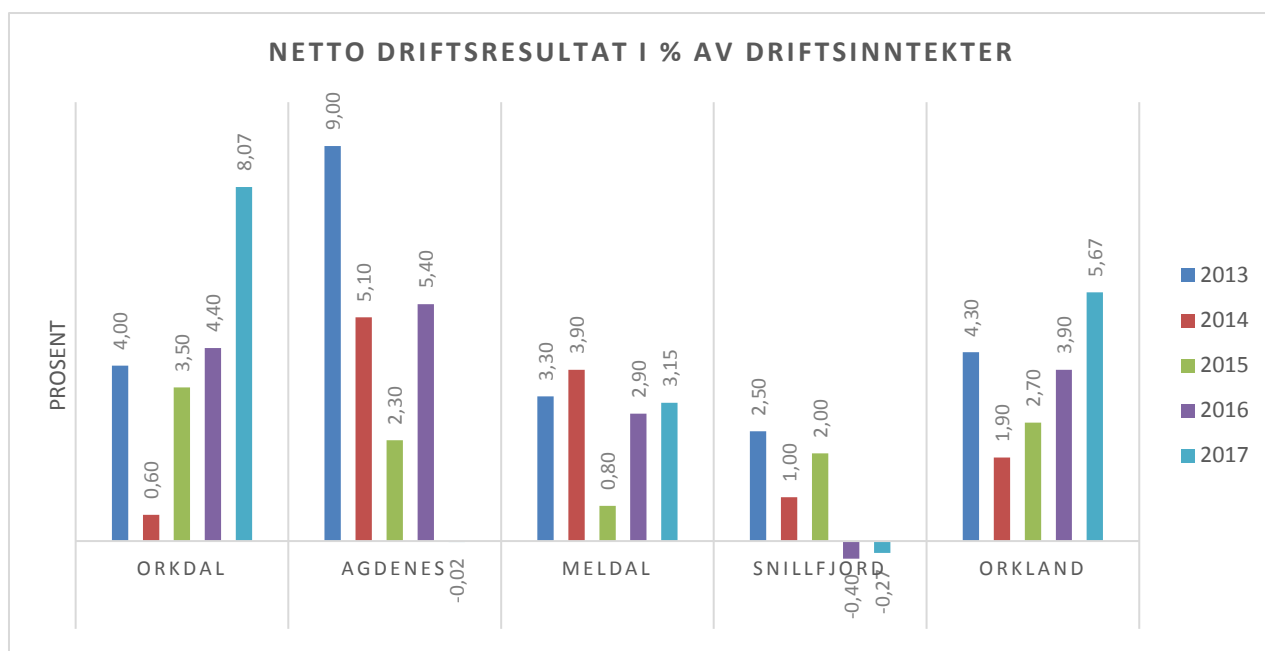
5.6.1 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Kostnadsføringen av verdifall og kapitalslit (avskrivninger) vises i kostnadsbilde.

5.6.2 Netto driftsresultat

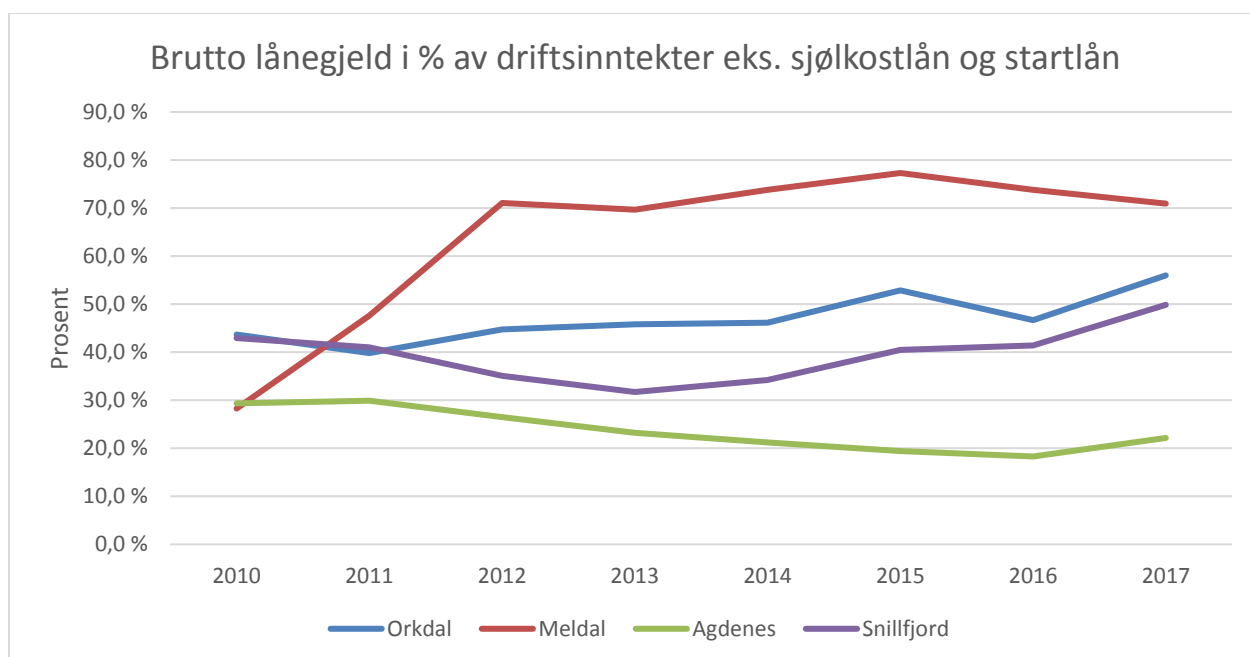
I netto driftsresultat er finanstransaksjonene tatt med, og avskrivninger er erstattet av avdrag. Dersom det er brukt mye egenkapital til investeringer vil kapitalslitet være for svakt representert, og resultatet vil derfor gi et for godt bilde av situasjonen. Netto driftsresultat er det beste bildet av hvor sunn økonomien er, og netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter bør over tid være over 1,75 % etter anbefaling fra fylkesmannen. Dette nøkkeltallet vil svinge over tid, settes midler av til sparing, vil netto driftsresultat være høyere, mens de årene man bruker av avsetningene vil netto driftsresultat bli lavt.

Netto driftsresultat for Orkdal er misvisende for 2017, fordi 40 mill kr av fondsavsetningene gjelder Orkland. Uten disse 40 mill kr, ville nøkkeltallet i 2017 vært 4,37%.

5.6.3 Brutto lånegjeld

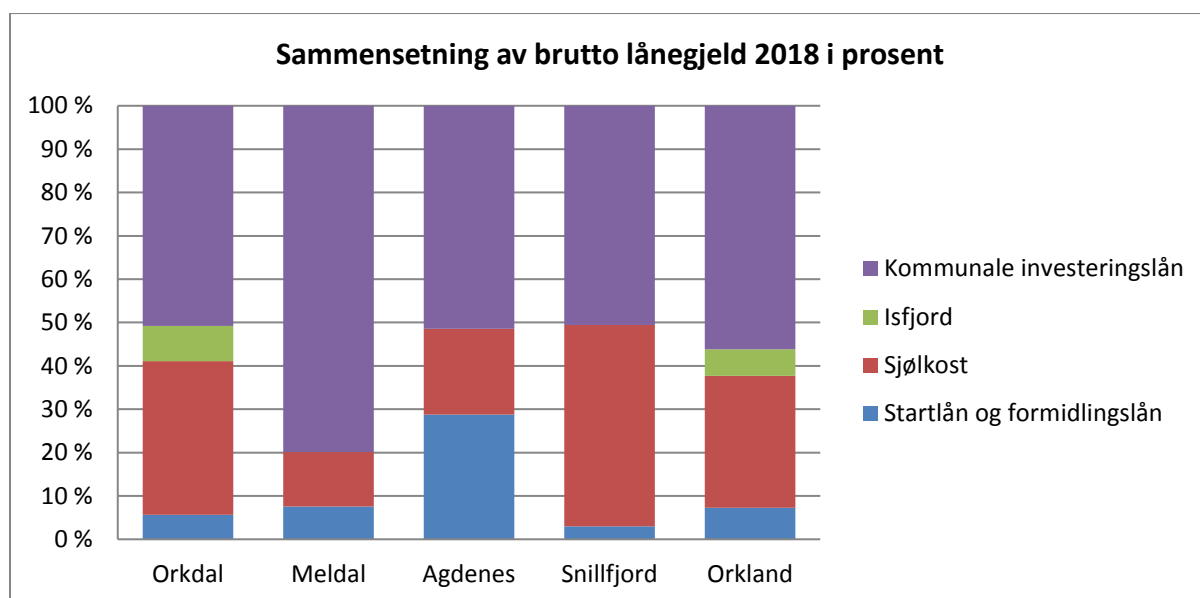
Ikke alle låneopptak belaster kommunens økonomi like mye. Kommunene har store investeringer i VAR-området (vann, avløp og renovasjon). Der dekkes kapitalutgiftene av gebyrer. Det har vært ulike ordninger med rentekompensasjon fra staten på visse typer investeringer. Der vil også lånene bli mindre belastende for kommunene. Kommunene tar opp en del lån til videre utlån, f.eks. startlån fra Husbanken. Disse lånene er også i prinsippet sjølffinansierende.

I grafen over ser en at Meldal har en høyere lånegjeld sett i forhold til driftsinntektene, enn alle de andre kommunene. I kroner har Orkdal den høyeste lånegjelden, men sett i sammenheng med driftsinntektene, har Orkdal en lavere belastning enn Meldal

5.6.4 Sammensetning av brutto lånegjeld i budsjett 2018

Bruker en kommunenes budsjett 2018 som grunnlag og ser på hva som ligger i brutto lånegjeld, ser en at det er store variasjoner mellom kommunene i andelen gjeld knyttet til VAR-områdene (sjølkost) og andre kommunale investeringslån.

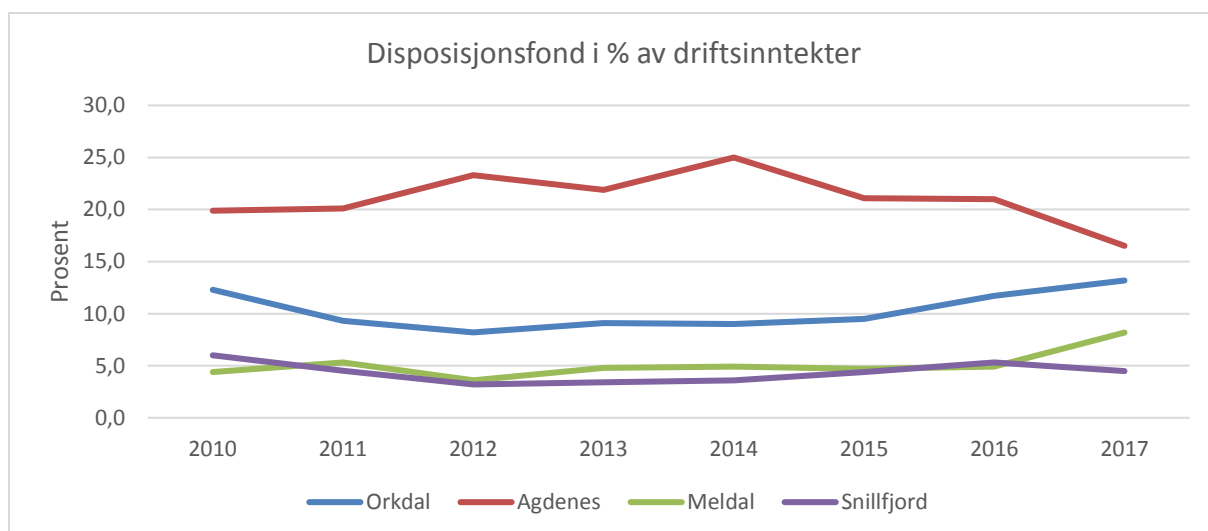

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord	Orkland
Startlån og formidlingslån	70 491	22 825	26 353	3 468	119 669
Sjølkost	445 568	38 130	18 177	54 017	501 875
Isfjord	102 000	0	0	0	102 000
Kommunale investeringslån	637 180	241 733	47 178	58 706	926 091
Sum	1 255 239	302 688	91 708	116 191	1 649 635

Kun Agdenes har mindre lån til VAR-områdene enn Meldal.

5.6.5 Disposisjonsfond

Det oppstår nesten alltid utfordringer i løpet av budsjettåret som gir lavere inntekter/høyere utgifter enn forutsatt. For å kunne takle slike uforutsette hendelser er det viktig at kommunene har en viss reserve i form av disposisjonsfond. Dersom netto driftsresultat ikke er stort nok til å dekke nødvendige avsetninger og egenfinansiering av investeringer, må det brukes av oppsparte midler (disposisjonsfond) for å få budsjettet i balanse.

5.6.6 Ikke betalt premieavvik

Fra økonomisk oversikt balanse finner man ubetalt premieavvik:

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord	Sum
Premieavvik 2017	38 571	30 714	2 874	4 401	76 560

Agdenes har ett års amortisering, de andre kommunene har sju år. Snillfjord jobber med å få på plass en innbetaling av sine amortiserte premieavvik i 2019.

5.7 Inntekter

5.7.1 Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd

Hver av Orklandskommunene har budsjettert med skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd ut fra sine forutsetninger og innbyggere. Inntektene er lagt inn for alle fire årene av handlingsplanperioden. Beregninger som er innhentet, og med utgangspunkt i 2019, viser at Orkland vil få ca 9,9 mill kr mindre i overføringer enn det kommunene får hver for seg. Da er beregningene basert på andelen av Snillfjord som skal til Orkland (ca 48%). Det er ikke foretatt eksakte beregninger ut fra alder og demografi, dette har ikke SSB data på enda.

Reduksjonen i rammetilskudd er såkalte systemutslag av kommunesammenslåinger. Det er en mekanisme i inntektssystemet for å hindre brå nedgang i rammetilskudd fra ett år til et annet. Om endringer i rammetilskuddet gir større negativt utslag enn 400 kr pr innbygger vil kommunen få dette kompensert, mens andre kommuner vil få trekk. Orkdal kommune har et trekk i 2019 på ca 700.000 kr, mens Meldal har ca 8,5 mill kr. i tilskudd. I den beregnede reduksjonen ligger det at Orkland kommer til å miste kompensasjonen som Meldal har.

Beregningene viser at Orkland ville fått 1 063,9 mill kr i skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd i 2019. Eiendomsskatt er holdt utenfor.

5.7.2 Eiendomsskatt

Hva er eiendomsskatt

Eiendomsskatt er en kommunal «objektsskatt». Skatten er hjemlet i eiendomsskatteloven og omfatter «fast eiendom». Eiendomsskatten beregnes i utgangspunktet ut fra eiendommens forventede omsetningsverdi. Størrelsen på skatten avhenger ikke av eierens inntekt, eller av eierens utnyttelse av eiendommen. Når omsetningsverdi ikke er mulig å finne, legges andre beregningsformer til grunn for verdsettelsen.

Hva kan skattlegges

Eiendomsskattelovens § 3 angir hvilke utskrivingsalternativer kommunene kan velge dersom en innfører eiendomsskatt.

I eiendomsskattelovens § 3 heter det:

§ 3. Kommunestyret kan skrive ut eiendomsskatt på anten:

- a) faste eiendomar i heile kommunen, eller
- b) faste eiendomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, eller
- c) berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller
- d) berre på næringsseigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller
- e) eigedom både under bokstav b og c, eller
- f) eigedom både under bokstav b og d, eller
- g) faste eiendomar i heile kommunen, unnateke næringsseigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum.

Verdien av hva som kan skattlegges

Det er ulike verdsettelses ut fra de ulike skatteobjektene. I hovedsak kan dette deles opp som følger:

Kraftverk og installasjoner til kraftproduksjon: For de fleste anleggene vil taksten komme fra Skatteetaten v/sentralskattekontoret. For en del linjenett o.l. må kommunen selv sørge for å få verdsatt disse.

Annen næringsseigedom, kraftlinjer for distribusjon og teleinstallasjoner: Kommunen må taksere eiendommen, om nødvendig ved hjelp av innleid ekspertise.

Boliger: Kommunen kan inntil videre velge om en vil taksere selv, eller basere seg på formuesgrunnlag fra skatteetaten. Velger en formuesgrunnlag, må likevel mange boligeiendommer takseres.

Fritidsboliger: Kommunen må taksere selv, skatteetatens formuesgrunnlag er ikke tilgjengelig for kommunene.

Hvem innfører eiendomsskatt

Det er kommunestyret som fatter vedtak om innføring av eiendomsskatten, omfanget av denne og skattesats. Eiendomsskattevedtakene gjelder for et år om gange, og kommunestyret må fatte årlige vedtak om dette.

Ulike former for eiendomsskatt i sammenslåingskommunene, hvordan slå sammen?

Agdenes og Orkdal har ikke eiendomsskatt, mens Snillfjord har skatt på næring. I Meldal er det skatt på næring, samt boliger og fritidsboliger.

I eiendomsskatteloven er det lagt føringer for hvordan skattesatsen kan trappes opp ved nyinnføring. Forenklet er reglene slik at det er en trinnsvis opptrapping fram mot maksimal skattesats 7 promille. Laveste skattesats f.o.m 2019 er 1 promille, og årlig opptrapping kan ikke overstige 1 promille.

Ved sammenslåing av kommuner kan en legge den høyeste skattesatsen i en av sammenslåingskommunene til grunn for skatten i den nye kommunen. Dette medfører at en kan legge 7 promille som generelt skattøre til grunn, mens 4 promille vil danne utgangspunkt for eventuell skatt på boliger og fritidsboliger (skattesatsene i Meldal).

Inndelingslovens bestemmelser i lovens § 13, tilsier at det kan være differensierte regler i inntil 2 år før alt regelverk er fullstendig samstemt og nye, felles skattetakster er på plass. Kommunestyret kan i denne perioden vedta ulike skatteregimer i de ulike delene av kommunen.

Kostnad ved å ta ut eiendomsskatt i hele Orkland

	2020	2021	2022
Eiendomsskatt vind/vann	6 615 000	12 085 000	12 085 000
Eiendomsskatt Bolig/fritid	11 050 000	11 050 000	11 050 000
Eiendomsskatt Næring	1 100 000	1 100 000	1 100 000
	18 765 000	24 235 000	24 235 000

Potensiale ved å innføre eiendomsskatt i hele Orkland

	2020	2021	2022
Eiendomsskatt vind/vann	0	0	0
Eiendomsskatt Bolig/fritid	- 43 000 000	- 43 000 000	- 43 000 000
Eiendomsskatt Næring	- 16 000 000	- 16 000 000	- 16 000 000
Potensiale ved å innføre ES i Orkland	- 59 000 000	- 59 000 000	- 59 000 000

5.7.3 Avkastning

Agdenes

Agdenes eier 1,06 av aksjene i TrønderEnergi. Det er budsjettert med renteutbytte på 570.000 kr pr år i handlingsplanperioden for obligasjonslånet. I tillegg til dette, er det budsjettert med 460 000 kr i utbytte hvert år i perioden.

Agdenes har plassert ca 40 mill kr i markedet – aksje, obligasjoner og pengemarkedsfond og budsjettert med en avkastning på 300.000 kr pr år.

Meldal

Meldal eier 4,47% av aksjene i TrønderEnergi og har budsjettert med 6 400 000 i renteutbytte pr år for obligasjonslånet. I tillegg er det budsjettert med 400 000 i utbytte på Meldal Miljøanlegg.

Inntekter finansplasseringer budsjettert i handlingsplanperioden med netto 1 100 000 kr pr år

Orkdal

Orkdal kommune er eier av Orkdal Energi, og har 50 mill. kr i ansvarlig lån til selskapet. Lånet gir et årlig renteutbytte på 5,5 %, eller 2,75 mill. kr.

Orkdal kommune eier 10,77 % av aksjene i Trønder-Energi. De garanterer et minsteutbytte på ca. 6,4 mill. kr. som renter på obligasjon.

I tillegg til renteinntektene kan det også bli gitt utbytte fra energiverka. Utbyttet fra Trønder-Energi og Orkdal Energi var på 19,8 mill. kr i 2018. Det er budsjettert med et årlig utbytte på 14,75 mill. kr i perioden 2019-2022. Dette er en økning på 4,5 mill kr fra tidligere handlingsplan

Snillfjord

Snillfjord 1,19% TrønderEnergi

- Vedtak i kommunestyret om salg av kommersielle aksjer. Svanem overføres til Heim i sin helhet.
- Utbytte fra TrønderEnergi 1.735.668 og Torghatten ASA 652 kroner i 2018. Budsjettert utbytte fra TrønderEnergi i 2019 kr 1.250.000,-
- Obligasjonslån TrønderEnergi på 9 mill gir renteinntekt 639.000 i 2018. Budsjettert tilsvarende med 7,1% rente i 2019 kr 639.000,-.

5.7.4 Lønns -og prisvekst

Kommunal deflator er stort sett innarbeidet i budsjettene for alle kommunene.

- Lønnsvekst 3,25 %
- Prisstigning mm. 1,9 %
- Kommunal deflator (kostnadsvekst for produksjon av kommunale tjenester) 2,8 %

5.7.5 Øvrige inntekter

5.7.5.1 Havbruksfond

Stortinget besluttet i 2015 at det skal opprettes et havbruksfond. Fra og med 2016 skal 80 prosent av inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen fordeles gjennom Havbruksfondet til kommunal sektor. Alle kommuner med oppdrett av edelfisk får en respektiv andel av inntektene som fordeles årlig. Midlene fordeles i henhold til den enkelte kommunes andel av lokalkapasitetene i hele landet. Utbetalingene skjer i oktober hvert år.

Første utbetaling fra fondet skjedde i 2017 med et mindre beløp. I 2018 ble det lagt ut nye konsesjoner som totalt medførte en utbetaling til norske kommuner på 2.362 mrd kroner. I Orkland har Snillfjord og Agdenes oppdrettslokaliteter. Snillfjords andel av totalkapasiteten tilsvarer 0,96% mens Agdenes andel tilsvarer 0,31%. Snillfjord mottok i oktober 2018 en utbetaling på kr 22.672.296, mens Agdenes mottok en utbetaling på kr 7.327.659,-.

Det er lagt opp til at det blir lagt ut nye konsesjoner annet hvert år i perioden framover, det vil si at det i 2020 blir lagt ut nye konsesjoner for salg. I mellomårene (2019) vil det bli gjennomført en utbetaling til de kommuner som har klarert nye lokaliteter for oppdrett de siste to årene.

Det er ikke lagt inn inntekter fra havbruksfond i budsjett 2019, og heller ikke i perioden 2020-2022. Det er sannsynlig at kapasiteten i oppdrettsnæringen øker, men usikkerheten med hensyn på både konjunkturer og miljøfaktorer tilsier at en så vidt usikker inntekt ikke bør tas inn i handlingsplanen.

Det er per i dag ikke avklart hvor stor andel av Snillfjords havbruksnæring som går til Orkland.

5.8 Utgifter

5.8.1 Tjenestepensjon

Tjenestepensjonsordningen skal sikre kommunens ansatte en pensjonsytelse som tilsvarer minimum 66 % av lønnsinntekten.

Orkland kommune vil ha to leverandører av tjenestepensjon, Statens pensjonskasse (SPK) for lærerne og Kommunal landspensjonskasse (KLP) for alle andre grupper. Orkland vil bli medeier i KLP, slik enkeltkommunene er i dag, og får derfor tilbakebetalt andel av overskudd hvert år samtidig som det betales inn et egenkapitaltilskudd.

Kommunens årskostnad er beregnet langsiktig premie som skal være uavhengig av pensjonsleverandør, og kan avvike mye fra innbetalt premie til pensjonsleverandør det enkelte året. Årlig innbetaling til KLP er sammensatt av en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, en reguleringspremie, og tilbakebetalt overskudd. Reguleringspremien er økt pensjonskostnad som følge av lønnsoppjøret der både dagens ansatte, tidligere ansatte, og pensjonistene er med i beregningsgrunnlaget. I SPK betales det bare en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte. Betalt premie (reguleringspremie og løpende premie (eks. egenandel på 2 %)) er beregnet etter følgende satser for Orkdal.

	Budsjett 2019	Budsjett 2018
Fellesordningen i KLP	18,53 %	18,06 %
Sykepleiere (KLP)	18,25 %	19,71 %
Lærerne (SPK)	11,41 %	10,69 %

Av tjenestepensjonen betales det arbeidsgiveravgift.

Meldal har beregnet KLP til 17,8% og Agdenes har brukt 16% i sine dokumenter.

Prosentsats for Orkland må beregnes etter at pensjonsleverandørene har foretatt aktuarberegninger innen sommeren 2019.

5.8.2 Tjenestepensjon i Orkland

I forbindelse med etableringen av Orkland kommune må det tas stilling til noen spørsmål angående tjenestepensjon.

Premieavvik, amortisering og amortiseringsprinsipp

Premieavviket er forskjellen mellom betalt premie til pensjonsleverandør og langsiktig premie som skal være kommunens netto belastning til pensjon. Premieavviket kan i sin helhet betales året etter at det har oppstått, eller det kan fordeles på 7 år. Her har Orkdal og Meldal valgt å fordele innbetalingene (amortisert premieavvik) på 7 år, mens Agdenes betaler inn hele beløpet på ett år. Snillfjord har hatt 7 års amortisering, men vurderer å betale inn hele beløpet i 2019.

I denne handlingsplanen ligger virkningen av den enkelte kommunes valgte prinsipp Orkland må velge prinsipp, sak vil komme til fellesnemda i løpet av 2019.

Finansiering av AFP- ordning 62-64 år

Ansatte som har opptjent rettigheter til å gå av med AFP, kan velge å gjøre dette ved 62 år.

Kommunen kan enten velge å kjøpe en forsikring for denne ordningen gjennom pensjonsleverandør,

eller velge selvassuransse for ordningen. Her har kommunene valgt forskjellig. Orkdal er selvassurandør og betaler kostnadene ved de som faktisk går av med AFP etter denne ordningen, mens de tre andre kommunene har valgt å være med i en ordning som KLP administrere, og hvor man betaler en viss sum om man har ansatte i ordningen eller ikke

5.8.3 Inntektsbasert eller ytelsesbasert pensjonsordning for folkevalgte

Orkland må velge en av ordningene for folkevalgte. Orklandskommunene har innskuddsbasert ordning i dag.

5.8.4 Arbeidsgiveravgift

De fire kommunene som skal bli Orkland, har ulike arbeidsgiveravgiftssoner. Orkdal er i sone 1, mens Agdenes er i sone 2 og Meldal og Snillfjord er i sone 3. De ulike sonene har ulike satser.

Sone	Sats
1	14,1%
2	10,6%
3	6,4%

Dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift revideres hvert 7. år og denne perioden varer til 31.12.2020. Inntil da, består sonene som i dag. Det vil si at Enheter som er i de geografiske områdene med redusert arbeidsgiveravgift og som jobber der, får beholde dagens sats. Politikk og stab som flyttes til rådhuset i Orkdal må beregnes med 14,1%. I handlingsplanen er kostnadene beregnet med dagens satser.

5.9 Renteutgift

I løpet av våren 2019 vil fellesnemda måtte fatte vedtak om finansreglement for den nye kommunen, da må en foreta en vurdering av hele porteføljen med henblikk på rentebinding og risiko. De lånene som er tatt opp, ligger med de rentebetingelsene som er avtalt. For nye låneopptak i handlingsplanperioden er alle lån beregnet med gjennomsnittlig rente på 2,5%.

5.10 Tilpasning av driftsnivå og prioriteringer

Redusert rammeoverføring

Beregninger viser at Orkland kommune vil få 9,9 mill kr redusert rammetilskudd fra 2020.

Innsparing folkevalgte

Reduksjon i antall ordførere og medlemmer i politiske utvalg er beregnet til en innsparing på 3,5 mill kr.

Redusert eiendomsskatt

Eiendomsskatt er innført i to kommuner, Meldal og Snillfjord. Fellesnemda har vedtatt at Orkland kan bruke 2 år på å harmonisere eiendomsskatten i Orkland. Rådmannen foreslår å beholde eiendomsskatt på vind, vann og kraftledninger i Orkland, og for de andre områdene er det lagt inn bare ett år med harmonisering av eiendomsskatt, og at den tas ut fra 2021. Reduksjonen er på 12 mill kr.

Harmonisering tjenestenivå

Å fjerne eiendomsskatt på næring, boliger/fritidsboliger krever at tjenestenivået i Orkland må senkes tilsvarende. Det legges inn en harmonisering av tjenestenivå fra 2021. Orkland trenger tiden frem til 2021 for å få omstilt og gått gjennom tjenestene.

Arbeidsgiveravgift

En del ansatte og vil bli flyttet fra ulike arbeidsplasser rundt i kommunene og inn til Orkdal. Dette medfører at det vil bli en høyere sats på arbeidsgiveravgiften for enkelte. Dette er beregnet til 1 mill kr.

Gevinstrealisering ansatte

Kommunesammenslåingen vil gi noen gevinster ved at Orkland kun skal ha en stab, og en kommuneledelse. Det vil over tid bety reduserte kostnader

Annen gevinstrealisering

Det forventes at kommunesammenslåingen vil gi synergier og effektivisering i driften. I rådmannens forslag legges det inn en effektivisering og dermed innsparing på til sammen 5mill kr fordelt med 3 mill i 2021 og økning til 5 mill i 2022

Lensvik skole

I rådmannens forslag er ny Lensvik skole lagt inn. Det fortsettes byggestart i 2021, og drift fra skoleåret 2022-2023. Det er dermed lagt inn halv belastning på renter og avdrag i 2022

Saldering

For å balansere rådmannens forslag er det lagt inn bruk av fondsmidler i 2020 med 4,4 mill kr. Det avsettes 0,6 mill kr 2021 og 2,6 mill kr i 2022

	2020	2021	2022
Redusert rammeoverføring	9 900 000	9 900 000	9 900 000
Innsparing folkevalgte	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000
Redusert eiendomsskatt	0	12 000 000	12 000 000
Harmonisering tjenestenivå	0	-12 000 000	-12 000 000
Arbeidsgiveravgift	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Gevinstrealisering ansatte	-3 000 000	-5 000 000	-7 000 000
Annen gevinstrealisering	0	-3 000 000	-5 000 000
Lensvik skole, rente	0	0	1 000 000
Lensvik skole, avdrag	0	0	1 000 000
Bruk av fond, saldering	-4 400 000	0	0
Avsetning til fond, saldering	0	600 000	2 600 000
Sum	0	0	0

5.11 Investeringer

5.11.1 Tidligere vedtatte investeringer

Denne tabellen viser investeringer som er vedtatt i gjeldede handlingsplan i den enkelte kommunen.

Tekst	Kommune	2019	2020	2021
Ny brannbil Krokstadøra	Snillfjord	2 000		
Krokstadøra Oppvekstsenter, skole	Snillfjord	2 000		
Snillfjord Omsorgssenter	Snillfjord	7 350	15 000	18 000
Prosjekter tilknyttet vei	Snillfjord	500		
Sum prosjekt vann / avløp	Snillfjord	3 100		
Felles investeringer	Snillfjord	2 210		
Nytt høydebasseng, Løkken	Meldal	4 000		
Bytte kummer (vann)	Meldal	250	250	250
Bytte kummer (avløp)	Meldal	250	250	250
Renseanlegg Bjørnli	Meldal	4 800		
Meldal Helsetun	Meldal	170 098	170 098	
Nytt helse- og omsorgssenter	Agdenes	64 000		
Ny Mølnebukt barnehage	Agdenes	15 000		
Sentrumsutv/gangveg	Agdenes	4 000		
Ny brannbil	Agdenes	3 250		
Ny bru Norbygdveien	Agdenes	750		
Salg av Steinsdalen kommuneskog	Agdenes	-4 000		
Heiser	Orkdal	2 500		
Smart gatelys	Orkdal	5 000	5 000	
Kjøp av bil	Orkdal		600	
Skilting gateadresser	Orkdal	313		
Folkehelsesenter	Orkdal	228 000	6 000	
Joplassen justeringsmva	Orkdal	-297	-297	-297
Ny brannstasjon	Orkdal	50 000		
Isfjord*	Orkdal	42 300		
E-kommune	Orkdal	1 250	1 250	1 250
PC'er skolene	Orkdal	1 250	1 250	1 250
Sum prosjekt vann*	Orkdal	50 100	8 100	31 200
Sum prosjekt avløp*	Orkdal	23 650	16 700	29 500
Sum		683624	224201	81403

5.11.2 Nye investeringer

Denne tabellen viser tiltak som er lagt inn i rådmennenes forslag til budsjett 2019 i den enkelte kommune

Tekst	Kommune	2019	2020	2021	2022
Krokstadøra Oppvekstsenter, barnehage	Snillfjord	1 500			
Krokstadøra Oppvekstsenter, skole	Snillfjord	4 250			
Nærmiljøtiltak	Snillfjord	600			
Minnesmerke Martin Stokken	Snillfjord	300			
Forsterkningstiltak veier	Snillfjord	1 350			
Utbyggingsavtale Grønøra Vest-Furumoen	Orkdal	5 000			
Vannledning Skjøtskiftet	Orkdal	2 000			
Forleng vannledning fra Skjøtskift til Skulmoen (O K)	Meldal	2 000			
Nødaggregat vann	Meldal	3 200			
Sum		20 200			

5.11.3 Investeringer Orkland

I Rådmannens forslag for handlingsplan 2020-2022 for Orkland er følgende investeringer lagt inn:

	2020	2021	2022
Lensvik Skole		70 000	70 000
Meldal brannstasjon	625	3 125	26 250
Vei Agdenes /Snillfjord			
PC'er skolene			1 250
Alternativ vannforsyning Meldal -Å		11 000	
Påkobling abonnenter Rikstadgrenda	18 000		
Sum	18 625	84 125	97 500

5.11.3.1 Lensvik Skole

Det foreslås å bygge en ny skole i Lensvik, gammel skole rives. Totalkostnaden er beregnet til 140 mill kr, av dette er 28 mill kr MVA som legges inn som finansiering i prosjektet. 32 mill kr finansieres fra fond, herav 7 mill kr fra havbruksfondet. Resterende finansiering på 80 mill kr lånefinansieres.

Driftsvirkning av renter og avdrag er beregnet til 4 mill kr pr år. I rådmannens forslag til handlingsplan er prosjektet plassert med oppstart høsten 2021 og ferdig til skolestart 2022. Det er lagt inn halv belastning på renter og avdrag i 2022.

5.11.3.2 Meldal brannstasjon

-se beskrivelse i Meldals budsjett

5.11.3.3 Vei Agdenes/Snillfjord

Fellesnemda har fattet vedtak om bygging av en vei mellom Agdenes og Snillfjord. Prosjektet utredes og beregnes. Det er satt av midler til dette fra regionsentertilskuddet.

5.11.3.3 PC'er skolene

Skolene i Orkdal har overført 1 mill fra drift til investering for kjøp av nye elevPC'er. Dette er trukket ut av skolenes budsjetter.

5.11.3.4 Alternativ vannforsyning Meldal -Å og Påkobling abonnenter Rikstadgrenda

VAR-prosjekter fra Meldal – se beskrivelse i Meldals budsjett

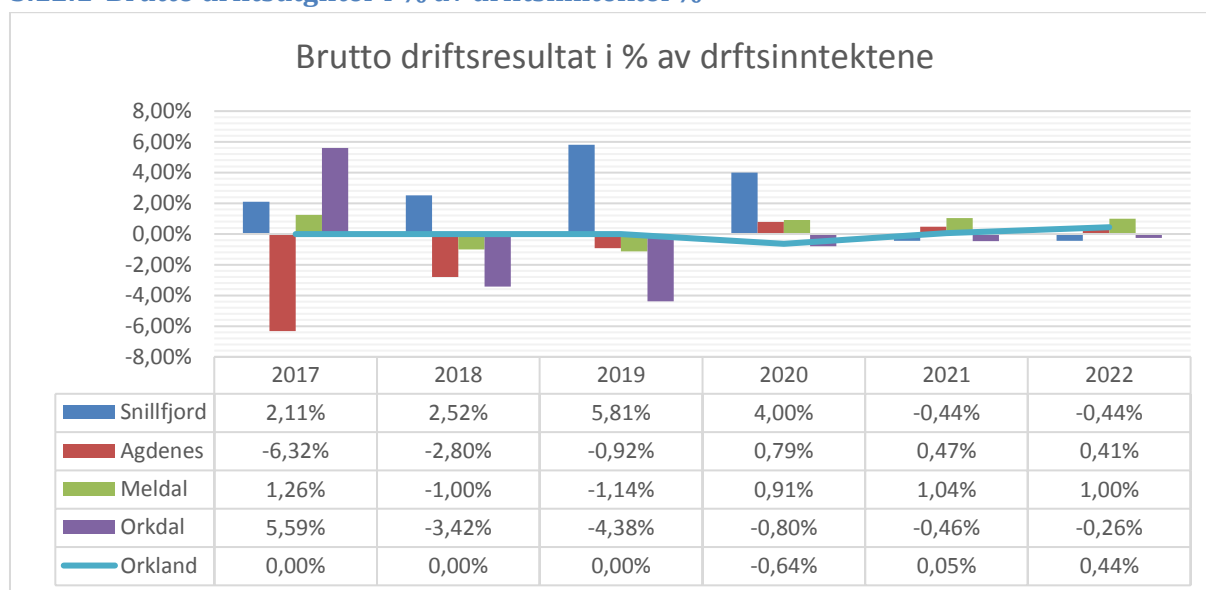
5.11.4 Tiltak som er vurdert men ikke funnet rom for

5.11.4.1 Newton-rom

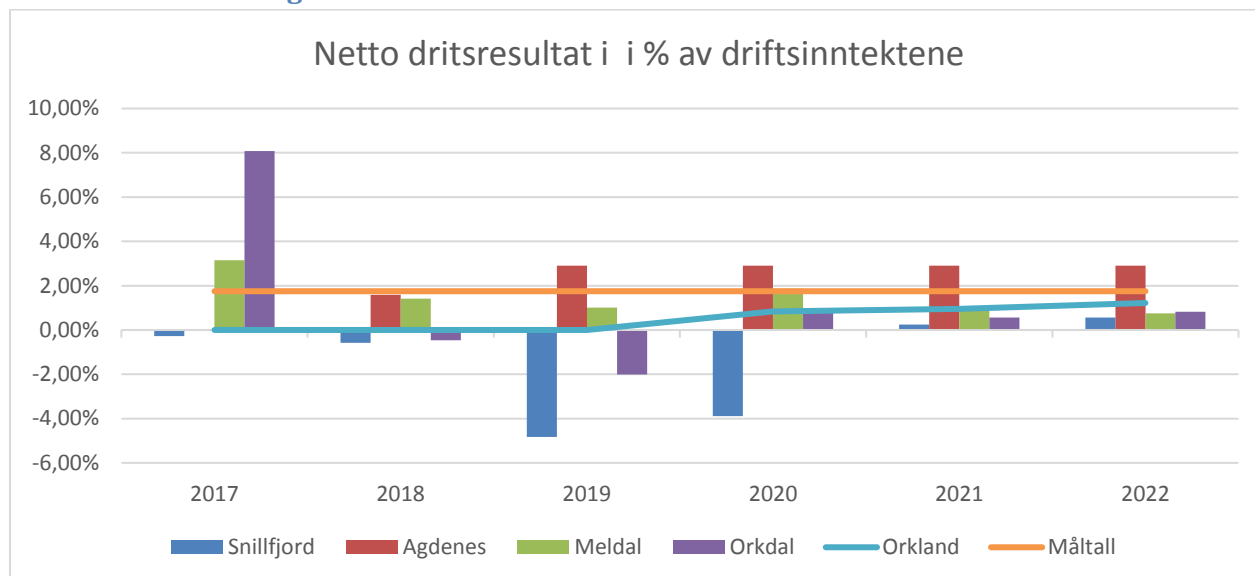
Det er et ønske om å få etablert et Newton-rom i Orkland. Det er beregnet en årlig driftskostnad for undervisningspersonell og drift av rommet på netto 1,2 mill kr. I tillegg vil det komme en investeringskostnad på 2,6 mill til etablering av rommet og evt en kostnad til ombygging og drift av lokaler. Rådmannen har ikke funnet rom til å prioritere tiltaket i handlingsplanen.

5.12 Økonomiske nøkkeltall fra forslagene til handlingsplan

5.12.1 Brutto driftsutgifter i % av driftsinntekter%

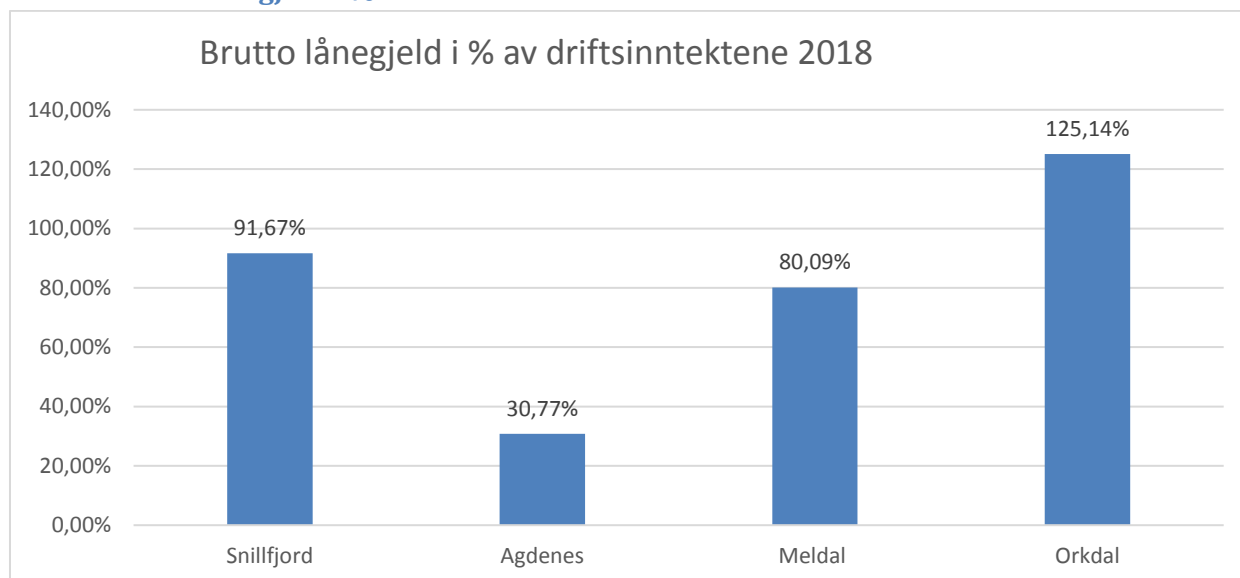

5.12.2 Netto driftsutgifter i % av driftsinntekter

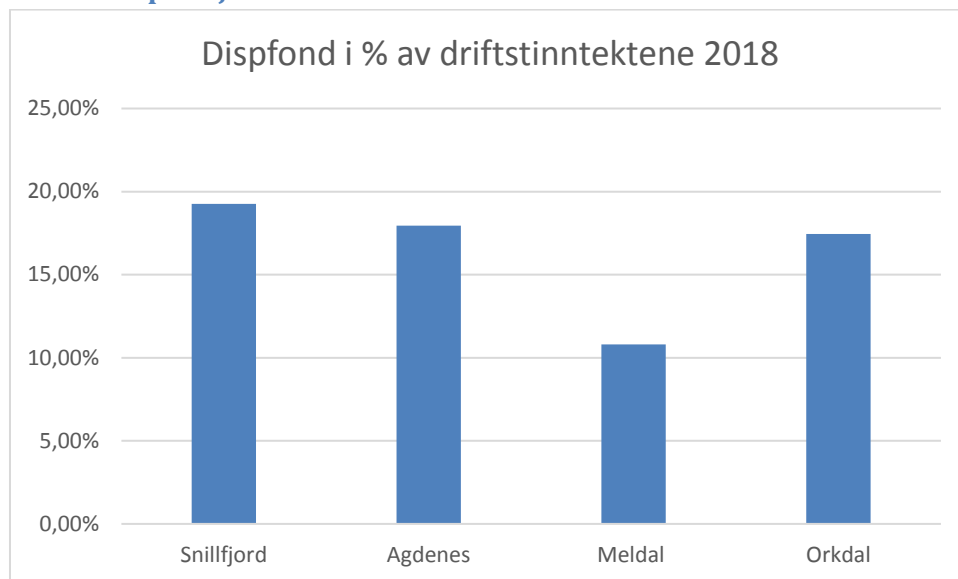
Fylkesmannen har anbefalt at kommunene bør ligge på 1,75% av netto driftsresultat sett i forhold til driftsinntektene. I planperioden er det kun Agdenes som har lagt sin handlingsplan innenfor måltallet. I 2020 er Meldal innenfor dette nivået. Over tid vil ikke driftsnivået som nå legges opp for Orkland være bærekraftig.

5.12.3 Brutto lånegjeld i % av driftsinntekter utenom startlån

Dette er uten startlån.

5.12.4 Disposisjonsfond i % av driftsinntekter

6 Oversikter

6.1 Økonomisk oversikt drift

DRIFTSINNEKTER	Tall i 1000 kroner	2020	2021	2022
Brukerbetalinger		-72 072	-71 924	-71 924
Andre salgs- og leieinntekter		-156 663	-162 868	-169 076
Overføringer med krav til motytelse		-152 221	-152 174	-151 634
Rammetilskudd		-626 463	-625 199	-623 931
Andre statlige overføringer		-66 854	-65 489	-65 410
Andre overføringer		-2 550	-2 511	-2 498
Inntekts- og formuesskatt		-432 088	-432 088	-432 088
Eiendomsskatt		-18 067	-20 405	-8 405
Andre direkte og indirekte skatter		-2 984	-2 984	-2 984
Sum driftsinntekter		-1 529 962	-1 535 642	-1 527 950
DRIFTSUTGIFTER				
Lønnsutgifter		832 819	832 643	832 565
Sosiale utgifter		213 623	213 647	213 649
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon		207 767	208 746	209 156
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon		127 732	127 630	127 569
Overføringer		102 986	96 948	80 688
Avskrivninger		98 534	99 365	101 681
Fordelte utgifter		-41 597	-41 597	-41 597
Sum driftsutgifter		1 541 864	1 537 382	1 523 711
Brutto driftsresultat		11 902	1 740	-4 239
EKSTERNE FINANSINNEKTER				
Renteinntekter og utbytte		-42 115	-42 021	-42 021
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)		-1 800	-1 800	-1 800
Mottatte avdrag på lån		-242	-242	-242
Sum eksterne finansinntekter		-44 157	-44 063	-44 063

EKSTERNE FINANSUTGIFTER			
Renteutgifter og låneomkostninger	45 517	49 730	50 881
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	400	400	400
Avdrag på lån	73 634	78 977	82 051
Utlån	240	240	240
Sum eksterne finansutgifter	119 791	129 347	133 572
Resultat eksterne finanstransaksjoner	75 635	85 285	89 509
Motpost avskrivninger	-98 266	-99 097	-101 413
Netto driftsresultat	-10 729	-12 072	-16 143
BRUK AV AVSETNINGER			
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-19 791	-15 951	-14 066
Bruk av bundne fond	-9 213	-5 462	-5 475
Sum bruk av avsetninger	-29 004	-21 413	-19 541
AVSETNINGER			
Overført til investeringsregnskapet	3 959	3 959	3 959
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	31 976	25 832	28 031
Avsatt til bundne fond	3 787	3 675	3 677
Sum avsetninger	39 722	33 466	35 667
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0	0

6.2 Kommunale avgifter

Kommunale avgifter må harmoniseres i Orkland, Det er satt i gang arbeid med dette. Det forventes at en har en større oversikt og at det legges frem sak til fellesnemda i løpet av våren 2019. I handlingsplan 2019-2022 ligger avgiftene for den enkelte kommune videreført i planperioden.

7.0 Gevinstrealisering

7.1 Vi skal få til mer sammen, enn vi får til hver for oss!

Gevinstrealisering innebærer å planlegge og organisere med tanke på å hente ut gevinster av et tiltak, og å følge opp disse gevinstene slik at de faktisk blir realisert. Gevinstrealisering kan være å redusere ressursinnsatsen, men å opprettholde kvalitet og nivå på tjenesten. Det vil si spare penger gjennom å gjøre samme oppgaver med mindre ressurser. Gevinstrealisering kan være å øke kvaliteten og realisere faglige synergier. Det kan for eksempel være å gjøre oppgavene bedre med samme mengde ressurser.

Gevinster kan deles inn i to hovedtyper:

- Effektiviseringsgevinster er gevinster som gir besparelser på budsjettene. Eksempler på slike gevinster er redusert bemanning og reduserte utgifter til lokaler. Disse gevinstene bør verdsettes i kroner siden de skal synes på virksomhetenes budsjetter.
- Kvalitetsgevinster for kommunene er gevinster som medfører økt kvalitet på ett eller flere områder. Eksempler på kvalitetsgevinster er færre situasjoner med avvik fra normal drift, raskere svar, bedre fagmiljø og tilgang på økt fagkompetanse O.l. Disse gevinstene kan det være hensiktsmessig kun å tallfeste i fysiske størrelser og beskrive.

Hva er gevinstrealisering?

Gevinstrealisering

handler om aktiviteter som gjennomføres for å oppnå gevinster.

Gevinst

er verdier, positive effekter som oppnås ved å ta nye løsninger i bruk

7.2 Rammer for gevinstrealisering

Intensjonsavtalen setter rammene for arbeidet vårt med sammenslåingen. Den angir klare forventninger til gevinstrealisering:

- Den økonomiske gevinsten ved at den nye kommunen får tilskudd lik de samlede tilskuddene til de tidligere kommunene skal benyttes til et bedre tjenestetilbud og investeringer i den nye kommunen.
- Det skal skapes en rasjonell og veldrevet organisasjon som sikrer best mulig ressursutnytting.
- Det skal bygges robuste fagmiljø med en felle samordnet ledelse.

Intensjonsavtalen setter også noen rammer for virkemidler og mulighetene for gevinstrealisering:

- Ingen ansatte skal sies opp, men kostnadsreduksjoner skal skje gjennom naturlig avgang og tilpassinger i samråd med tillitsvalgte
- Innbyggerne skal få dekke sine behov for kommunale tjenester innenfor sine naturlige nærområder – fagmiljø med oppsøkende virksomhet.
- Ingen endringer i skole og barnehagestruktur
- Den nye kommunen vil samle de spesialiserte tjenestene, men helsestasjon, legekontor, tannlege og fysioterapi opprettholdes med nåværende lokalisering
- Mangfoldig tilbud av kultur innen kultur og idrett i alle deler av kommunen
- Pleie og omsorgsplasser nært innbyggerne
- Servicekontor desentralt med førstekontakt med innbyggerne

- Kommunale avgifter skal være likt i hele den nye kommunen
- Ambisjon om å fordele ansvar for spesialiserte fagmiljø som ikke er stedavhengig mellom de tidligere kommunehusene

Erfaringene fra andre kommunesammenslåinger viser at det tar tid å hente ut gevinster ved kommunesammenslåing.

Dette er også tydelig formulert i intensjonsavtalen:

- De fire kommunene er innforstått med at full effekt av kommunesammenslutningen med bedre tjenester og andre gevinstuttak vil ta tid.

7.3 Bemanning

Bemanningen er den viktigste innsatsfaktoren og samtidig den største utgiften i en kommuneorganisasjon. Her finner en både potensiale for innovasjon og utvikling av de kommunale tjenester, samtidig som en her også vil finne muligheter for utgiftsreduksjoner, som i vårt tilfelle kan realiseres gjennom naturlig avgang, prosessforbedring og innføring av ny teknologi.

Intensjonsavtalen gir følgende signaler om dette:

- Det er en forventning om at det skjer en gevinstrealisering over tid gjennom naturlig avgang
- Det er også en forventning om at større fagmiljøer og muligheten for mer spesialiserte funksjoner skal skape bedre kommunale tjenester for innbyggerne

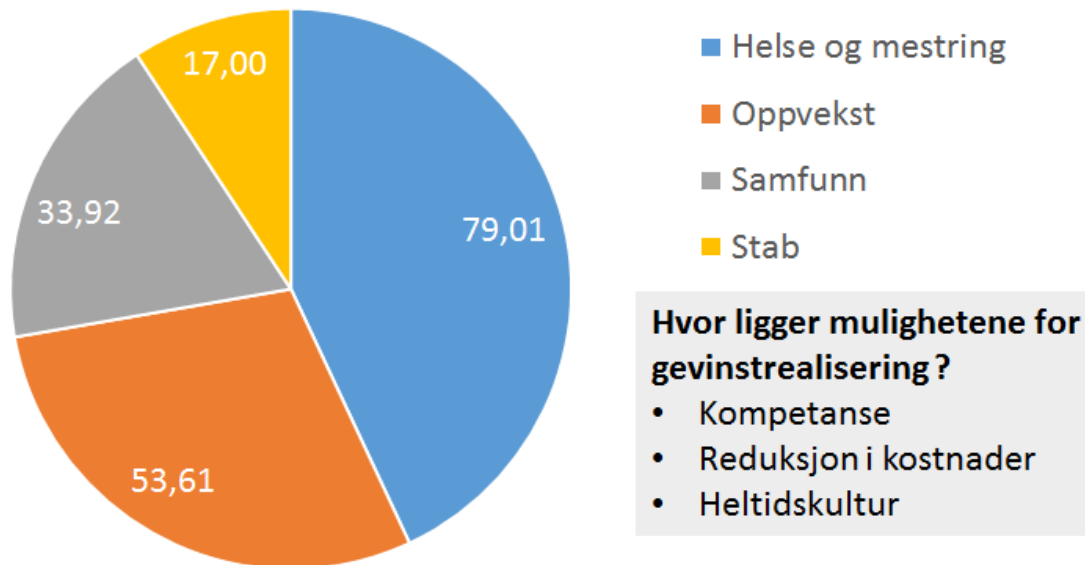
Norske kommuner har i dag en turnover i gjennomsnitt på ca 12% i følge nøkkeltall fra KS, men turnoveren fordeler seg ulikt i henhold til alder og type stilling.

Turnoveren fordeler seg ulikt i de enkelte aldersgrupper, der det er størst for de yngre under 25 år og for de fra 60 år og over. For de yngre kan det den høye turnoveren forklares med at de i stor grad er i midlertidige stillinger og flere går over til studier og lignende. For de over 60 år er det hovedsakelig pensjonering på ulike vis. Når en stilling blir ledig gir dette en mulighet for en gevinstrealisering i tråd med intensjonsavtalen. Det er likevel utfordrende å gi noen konkrete tall, siden en ikke vet hvor mange av disse stillingene en kan trekke inn når de blir ledige og hvor mange som må erstattes med ny arbeidskraft.

Det er i aldergruppen 60-69 år det vil være enklest å predikere en forventet turnover, fordi disse vil gå av med pensjon innen de blir 70 år. De fleste vil likevel slutte innen 67 år, og flere arbeidstakergrupper har også særaldersgrenser som ligger lavere enn dette. For Orklands kommunene utgjør denne aldersgruppen samlet på 195 årsverk. KS har beregnet gjennomsnittlig turnover for denne aldersgruppen på 20%. Dette vil i utgangspunktet si at alle disse årsverkene vil bli «ledige» i løpet av en femårsperiode.

Årsverk ansatte pr alderstrinn 60-70 år for dagens kommuner. Mange av disse må erstattes.

Antatte årsverk pr tjenesteområde

Sannsynligvis er det innen stab og samfunnsområdet det er flest parallelle funksjoner og med det størst muligheter for å redusere antall stillinger ved naturlig avgang. Dette understrekes også ved at det er innen disse tjenesteområdene intensjonsavtalen gir størst handlingsrom mtp tjenestestruktur.

Vi skal nedbemanne gjennom naturlig avgang, og vi vil ved overgangen til Orkland ha noe mer administrativ kapasitet enn det vil være behov for på sikt. Samtidig vil det også være behov for noe mer administrative ressurser i en overgangsfase. Det blir viktig å bruke denne «ekstra» kapasiteten til oppgaver knyttet til etablering av den nye kommunen og avslutningen av de gamle, samtidig som ekstra kapasitet fases ut når noen slutter i stilling.

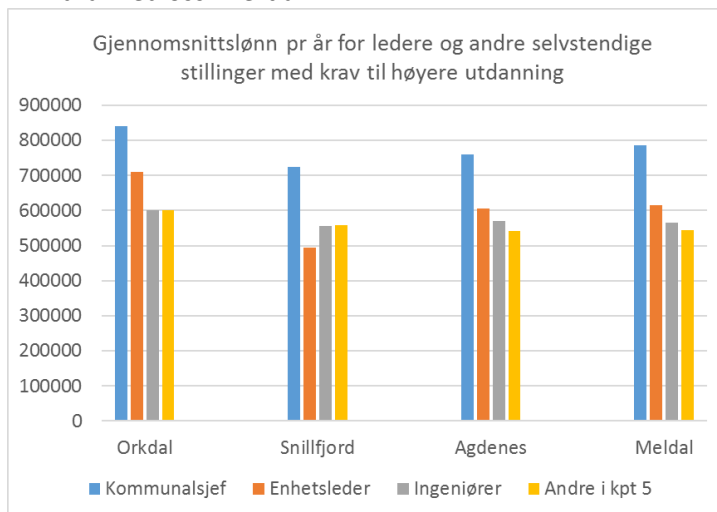
Proessen for å tilpasse kapasitet er del av den løpende diskusjonen i den utvidede ledergruppen i Orkland. Når det blir ledighet i sentrale stillinger, seer Orkland kommunene på dette sammen, og hvordan det kan løses på en god måte i et Orklands perspektiv og for den enkelte kommune.

7.4 Lønnsharmonisering

Omstillingsavtalen for Orkland forplikter arbeidsgiver til å se nærmere på lønnsharmonisering:

- *Arbeidsgiver skal drøfte prinsipp og prosess for harmonisering av lønn med arbeidstakerorganisasjonene etter endelig vedtak om kommunesammenslåing.*
- *Det skal utarbeides en lønnspolitisk plan for den nye kommunen, med sikte på harmonisering av lønn der det kan konstateres lønnsmessige forskjeller som ikke kan knyttes til ansiennitet, ansvar, oppgaver eller kompetanse.*

Harmoniseringen må være innenfor det økonomiske handlingsrommet for Orkland kommune, samtidig som en ivaretar bestemmelsene i Hovedtariffavtalen. Økt utgifter pga lønsharmonisering vil vi dra med oss hvert år.

For lederstillinger vil harmoniseringen omfatte de lederne som er innplassert som ledere i Orkland. Øvrige som har fått tilbud om «annet passende arbeid» har krav på å ha med seg sin lønn inn i ny kommune, men vil ikke kunne kreve å følge den samme lønnsutviklingen som om de var i en tilsvarende lederstilling. Arbeidstakergrupper med høyere utdanning og i spesialiserte funksjoner som ligger i Hovedtariffavtalens kapittel 5 må gjennomgås når disse er innplassert i ny organisasjon med tanke på å identifisere skjevheter som ikke kan forklares på naturlig vis. I denne gruppen vil også de individuelle vurderinger som er gjort på bl.a. innsats og resultat også telle med. Uansett vil det ikke være hos ledere eller medarbeidere i kpt 5 de store harmoniseringsutgiftene vil ligge.

Det vil i utarbeidelse av arbeidsgiverpolitikken bli sentrale diskusjoner som kan få økonomiske konsekvenser. Her under, seniorordninger, ulike tillegg og lønnsgodter, betalt eller ubetalt matpause m.m.

7.5 Andre faktorer som påvirker mulighetene for gevinstrealisering

Ny investeringer før 2020

Erfaringer fra andre kommunesammenslåinger, bl.a annet fra kommunesammenslåinger i Danmark, viser at det er en fare for overinvestering i den enkelte kommune før sammenslåing. Det er tre budsjett som skal vedtas av det enkelte kommunestyret etter at vedtak om sammenslåing er fattet, og til sammenslåingen trer i kraft. Den lange perioden kan friste til at det overinvesteres de siste årene før sammenslåing. Dersom det blir mange investeringer før 2020, vil dette binde opp handlingsfriheten inn i Orkland.

Bemanningsnormer

Nasjonale reformer som setter krav til bemanning er med å begrense handlingsfriheten, og vil påvirke mulighetene for gevinstrealisering. Kommunene opplever ofte at slike nasjonale bemanningsnormer ikke er fullpansrete fra staten når de innføres, og således binder noe av den lokale handlingsfriheten. Fra 1. august i 2018 har Stortinget vedtatt en ny lærernorm i grunnskolen, og denne utvides ytterligere fra høsten 2009.

Bygningsmasse

Intensjonsavtalen slår fast at ordfører- og rådmannsfunksjonen skal ligge på rådhuset på Orkanger, men at det skal være desentrale servicetorg på de andre kommunehusene. Det er viktig med en effektiv bruk areal, og at kommunehusene fylles på en slik måte at det skaper merverdi for innbyggerne i Orkland. De bør vurderes om virksomhet som i dag er i leide lokaler kan flyttes inn i ledige lokaler i kommune husene. Dette blir en sentral diskusjon framover både politisk og administrativt.

7.6 Politikk

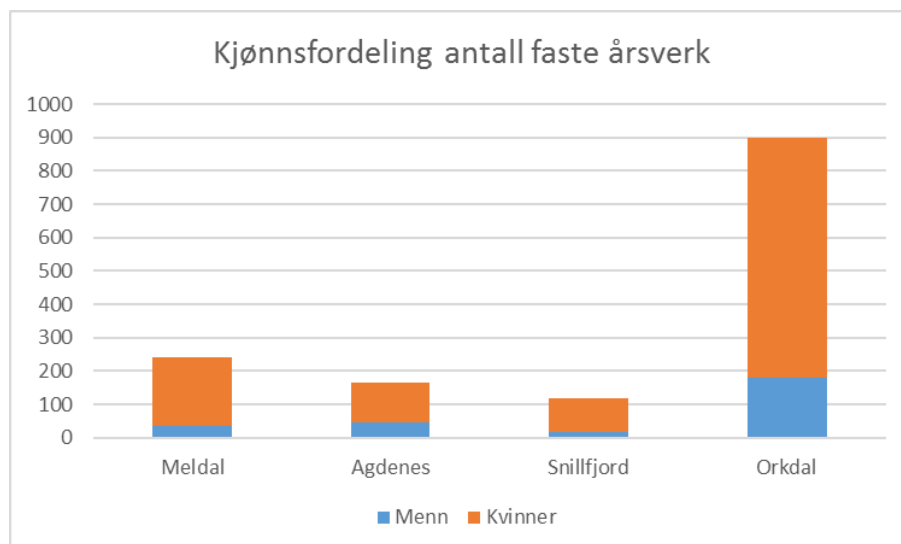
Organiseringen av det politiske nivået i Orkland er bestemt, men godtgjøringen er ikke avklart. Ordførergodtgjøringen er i to av kommunene knyttet opp til Grunnbeløpet i Folketrygden, mens de to andre kommunene har knyttet ytelsen opp mot avlønning av stortingsrepresentantene. For å gjøre en beregning av gevinstene ved kommunesammenslåingen, er det gjort en beregning hvor Ordførers godtgjøring er lik stortingsrepresentantens godtgjøring og varaordfører har 90% av denne. Det er også lagt inn avlønning av faste medlemmer i formannskapet på linje med det Orkdal har i dag, utfra at det nye formannskapet vil ha like mange medlemmer. En grundigere beregning vil bli gjort når godtgjøringsordningen for Orkland er klar. Overslaget som er gjort nå, viser en kostnadsreduksjon på 3,5 mill kr.

7.8 Organisasjon

Intensjonsavtalen gir flere organisasjonsmessige føringer som er gjengitt tidligere i handlingsplanen. Ansatte, teknologi og øvrig infrastruktur skal sørge for å gi innbyggere i Orkland gode tjenester i nærheten av der de bor og dessuten bidra til en balansert samfunnsutvikling.

7.9 Ansatte

Dagens fire kommuner har totalt 1422 faste årsverk fordelt på administrasjon og de enkelte tjenesteområder. Årsverkene fordeler seg som følger i de fire kommunene fordelt på kjønn:

Snillfjord kommune er i helhet tatt inn i de ovenstående tallene i påvente av en nærmere fordeling mellom framtidig Heim kommune og Hitra kommune.

Dagens kommuner har ulik organisering og sektorinndeling. Den enkelte kommune har fordelt de faste årsverkene som følger:

Snillfjord			
Sektor	Menn	Kvinner	Totalt
Rådmann/stab	4,0	5,0	9,0
Oppvekst	3,0	29,0	32,0
Helse	5,0	56,0	61,0
Teknisk, landbruk og miljø	7,0	8,0	15,0
SUM	19,0	98,0	117,0

Agdenes			
Sektor	Menn	Kvinner	Totalt
Administrasjon	6,7	8,8	15,5
Oppvekst	10,1	46,9	57
Pleie og omsorg	7,2	50,8	58
Helse	2,6	6,2	8,8
Næring og drift	18	7,9	25,9
SUM	44,6	120,6	165,2

Meldal			
Sektor	Menn	Kvinner	Totalt
Administrasjon inkl NAV	4,5	15,8	20,3
Helse og omsorg	6,9	128,3	135,2
Oppvekst og kultur	9,4	67,9	77,3
Landbruk og tekniske tjenester	18	10,4	28,4
SUM	34,3	206,6	240,9

Orkdal			
Sektor	Menn	Kvinner	Totalt
Rådmannen	22,9	32,6	55,4
Oppvekst	56,3	302,4	358,7
Helse og omsorg	14,3	241,6	255,9
Familie og velferd	26,8	89,9	116,7
Samfunn og næring	59,5	53,1	112,7
SUM	179,8	719,6	899,4

I likhet med kommunal sektor for øvrig, så viser tabellene over at er det en klar overvekt av kvinner i Orkland kommune. Dagens fordeling er noe ulik kommunene i mellom, der Agdenes har størst andel menn. Gjennomgående er det også at det er flest kvinner i helse, omsorg og oppvekst, mens de tekniske tjenestene har en overvekt av menn. Dette er ulikheter som vil videreføres inn i Orkland kommune.

Pr. dags dato er det innplassert 36 ledere, hvorav 6 i rådmannens ledergruppe og 30 enhetsledere. Den kjønnsmessige fordelingen blant disse er 21 kvinner og 15 menn, altså en prosentvis fordeling på 58/42.

Gjennomsnittsalderen på de ansatte fordeles som følger mellom de fire kommunene:

Agdenes	46 år
Meldal	47 år
Orkdal	44 år
Snillfjord	48 år

7.10 Kompetanse

Intensjonsavtalen fremhever at en viktig gevinst med kommunesammenslåingen vil være å samle fagmiljø og på den måten heve den samlede kompetansen, gi muligheten for spesialisering og redusere sårbarhet. Intensjonsavtalens forventninger til at det skal gis helhetlige tjenester stiller også noen krav til kommuneorganisasjonen om at en skal kunne utnytte kompetanse på tvers med god samhandling der brukeren er i sentrum.

Dette potensialet kan realiseres gjennom god organisering og ledelse, og hensiktsmessig infrastruktur. Men potensialet realiseres også gjennom bevisst kunnskapsdeling og gjennom den ubevisste læringen i form av overføring av «taus» kunnskap som skjer når mennesker samhandler. Dette fordrer det at det utvikles en organisasjonskultur som har læring og utvikling som et av sine kjennetegn – og med innbyggerne i sentrum. En slik kultur fordrer:

- ledere som er tydelige og trygge i sin lederrolle og som arbeider systematisk med evaluering og utvikling, noe som også innebærer utvikling av sine medarbeidere og samhandlingsmønstre
- ansvarsgjorte og kompetente medarbeidere som bidrar til utvikling av tjenestene og som har forståelse for helheten
- et arbeidsmiljø der det er takhøyde for meningsutvekslinger
- at det utvikles et kollektivt ansvar for å bidra til best mulig tjenester

Noen viktige byggesteiner i dette arbeidet er å utarbeide en arbeidsgiverpolitikk med utgangspunkt i et felles verdigrunnlag som understøtter en ønsket organisasjonskultur i tråd med intensjonsavtalen. Likeledes bør det gjennomføres en systematisk lederutvikling med utgangspunkt i arbeidsgiverpolitikken for å sikre en felles plattform for hvordan lederrollen skal utøves i Orkland.

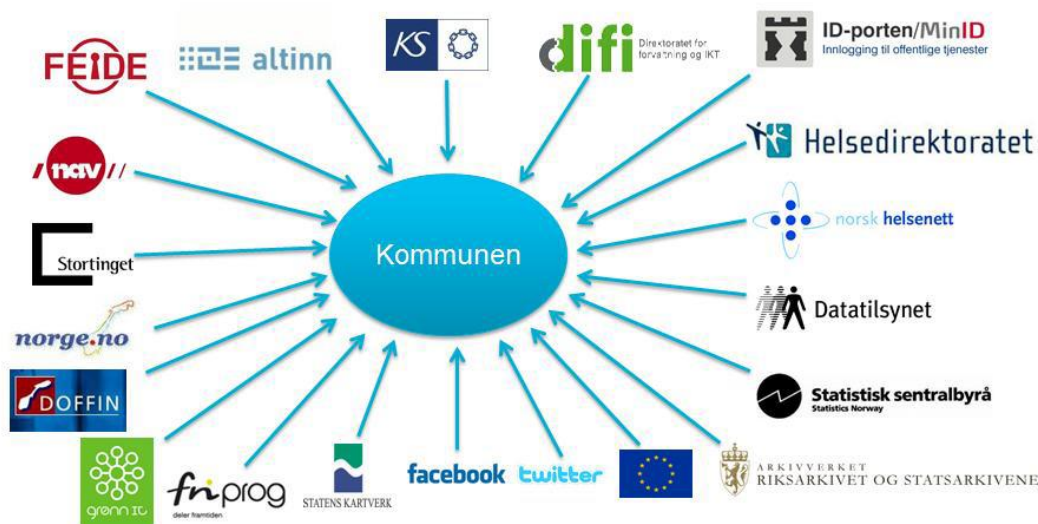
Det må videre sikres at de framtidige medarbeiderne i Orkland dyktiggjøres slik at de gir enhetlige tjenester til hele kommunen. Dette innebærer også å sørge for at medarbeiderne har tilstrekkelig kompetanse til å utnytte de muligheter som digitalisering gir.

7.11 Digitalisering

Føringer og målsettinger for bruk av informasjonsteknologi i kommunesektoren har det siste tiåret kommet i flere varianter fra både KS, Difi og en rekke andre forvaltningsorganer. I tillegg jobbes det med å få til ytterligere samordning og standardisering på IKT-området for kommunene. Det er med andre ord stort fokus på digitalisering av de kommunale tjenestene. Intensjonsavtalen gir også klare føringer på dette ved at Orkland skal framstå som en foregangskommune i å ta i bruk digitale løsninger.

Mengden med sentrale tilsynskrav, lovpålegg, mål og andre føringer fra sentrale myndigheter er i ferd med å bli uoversiktlig. Utviklingen stiller stadig høyere krav til kommunene, og veldig få enkeltkommuner er i stand til å håndtere alle kravene.

Blant de mest ressurskrevende kravene finner vi døgnåpen forvaltning med digitalt førstevalg og økt krav til samhandling med andre forvaltningsnivåer – spesielt i helse- og omsorgssektoren:

Verdien av informasjonsteknologi ligger ikke i teknologien i seg selv, men i målrettet og effektiv anvendelse av denne teknologien. God kompetanse både hos beslutningstagere og sluttbrukere er en forutsetning for gevinstrealisering i kommunene. Viktige områder for digitalisering og utvikling av teknologiske løsninger for Orkland kommune vil være:

Velferdsteknologi

Offentlig sektor i Norge står ovenfor en betydelig demografisk eldrebølge i årene fremover. For at kommunene skal klare å håndtere et økende antall eldre uten tilsvarende økning i kommuneansatte, må ny teknologi tas i bruk innen pleie- og omsorgssektoren. Eksempler på slik velferdsteknologi vil være sensorer, smarthus, selvbetjeningsløsninger og roboter.

Mobile løsninger

IKT-løsninger skal være tilgjengelig når-som-helst, fra hvor-som-helst og fra hvilken-som-helst teknisk enhet. Krav om denne typen funksjonalitet blir nå stilt av ansatte, elever, innbyggere, politikere og brukere. Kommunens IKT-løsninger må tilpasses denne nye hverdagen

Skyteknologi

Skyteknologi gjør at organisasjoner kan lagre og behandle sine data på internett på en sikker og kostnadseffektiv måte, fremfor å gjøre dette internt i egen virksomhet. Skyløsninger er kommet for fullt og systemleverandører leverer nå gjerne heller sine fagsystem som skyløsning, enn som lokalt installert system.

Mens IT-avdelingen i dag har arbeidsoppgave med drift av fagsystemet, vil dette endre seg med innføring av skyløsninger. En må da jobbe mer med forvaltning av fagsystemet samtidig som de rene driftsoppgavene blir mindre.

Intern samhandling

Orkland kommune vil ha et betydelig areal og stor spredning av de kommunale tjenestene. Digitalisering vil det gjøre i større grad mulig å tilby og utføre kommunale tjenester der folk bor, noe som også fordrer at ansatte også er mobile. Heldigitalisering av informasjonsflyten, muligheter for chat og videokonferanse internt i organisasjonen gjør at ansatte har tilgang på nødvendig informasjon når de er ute hos brukere og befinner seg på dagens rådhus. Bruken av videokonferanseteknologi vil dessuten bidra til å redusere tid brukt på reise til fordel for andre gjøremål. En viktig forutsetning for å hente ut gevinster på dette området er at ansatte i Orkland kommune gjøres i stand til å utnytte denne teknologien på en effektiv måte og at det stilles krav til at teknologiske løsninger blir benyttet.

Robotisering

Roboter er programvare som kan simulere operasjoner et menneske gjør på en datamaskin. For eksempel ved å simulere museklikk eller tastaturtrykk. Den egner seg best til å gjennomføre regelstyrte, repetitive oppgaver. Dette er moden teknologi som vil erstatte mye kontorarbeid med "punching" av data.

En annen type robot som vil være aktuell i et digitaliseringsløp, er chatboter. Dette er en robot (program på pc) som kan ha en samtale via lyd eller tekst. Dette ser vi allerede i dag i noen virksomheter i form av en digital førstelinjetjeneste. Roboter vil kunne utvide mulighetsrommet for digitalisering utover det som de enkelte fagsystem vil kunne tilby i dag.

7.12 Bruken av rådhusene

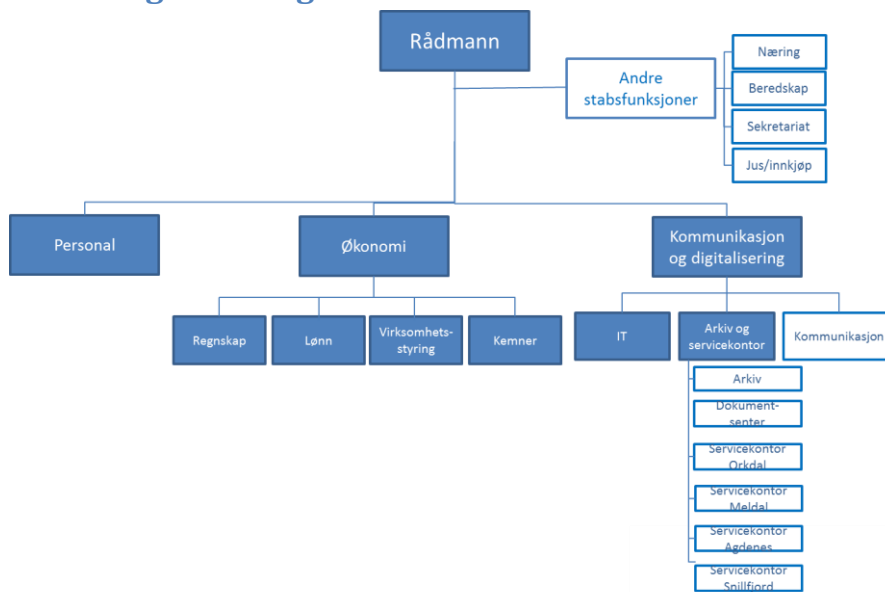
Organisering, herunder lokalisering, av de kommunale tjenestene i Orkland kommune vil ha en stor betydning for hvordan tjenestene vil framstå for innbyggerne og hvor kostnadseffektive de er. Lokaliseringen vil også ha en vesentlig samfunnsmessig betydning for hvordan Orkland kommune skal utvikle seg de kommende årene. Intensjonsavtalen som ble inngått mellom de fire kommunene i 2016 legger føringer for arbeidet i å etablere tjenestestrukturen. Noen føringer er eksplisitte og andre føringer vil være gjenstand for nærmere tolkning. Teknologisk utvikling vil også være en viktig faktor i arbeidet med å kunne tilby gode tjenester til innbyggerne, og spiller med det også en rolle mtp utforming av tjenestestrukturen.

Hensiktsmessig utnyttelse av dagens rådhus er et viktig ledd i å realisere de gevinster som en kommunesammenslåing kan gi. En åpenbar gevinst vil være å bruke lokaler i rådhusene for kommunale tjenester som i dag leier lokaler. Det bør undersøkes hvilke muligheter det er til å leie ut ledige lokaler til lokalt næringsliv og organisasjoner med tilgang til felles tjenester som ekspedisjon, sentralbord og møtelokaler. Leieforholdet kan være av langsiktig eller for en begrenset periode. Rådhusene vil også kunne ha kontorplasser/møtelokaler der kommunale saksbehandlere kan jobbe lokalt og treffe innbyggerne der de bor.

Intensjonsavtalen gir også føringer for at det skal finnes servicekontor i alle dagens kommuner også etter 1. januar 2020. Det er viktig at servicekontorene har en rolle og oppgaver som i likhet med den øvrige bruken av rådhusene skaper en merverdi for Orkland og våre innbyggere. Dette innebærer bl.a.

- at det er en fordel at oppgavene løses lokalt der tilstedeværelse og fysisk kontakt med innbyggerne er viktig
- at det er en fordel at oppgavene kan løses lokalt i nærheten av de stedlige kommunale tjenester
- at oppgavene kan løses uavhengig av beliggenhet uten at det går utover kvaliteten
- at oppgavene bidrar til gode tilbud for lokalt næringsliv og organisasjoner

7.13 Organisering av stabsområdet

8 Helse og mestring

8.1 Intensjonsavtalens føringer for området

- Innbyggerne skal få dekket sine behov for kommunale tjenester innenfor sine naturlige nærrområder.
- Fastlegeavtaler (offentlig og privat) bør vurderes særskilt
- Den nye kommunen vil samle de mest spesialiserte tjenestene i sterke og kompetente fagmiljøer, som også skal prioritere tilstedeværelse i tverrfaglige samarbeid ute hos enhetene.
- Øvrige tjenester som legekontor, tannhelse og fysioterapi opprettholdes med nåværende lokalisering.
- Den nye kommunen skal prioritere forebygging gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samordning innen helse, oppvekst- og familietjenestene.
- Den nye kommunen skal ha tilbud innen pleie og omsorg plassert nær innbyggerne. Enhetene skal ha ressurser, kompetanse og lokaler som gjør dette mulig.
- Det skal være klare tildelingskriterier for pleie- og omsorgstjenester. Felles organisering og samordning av administrative ressurser skal sikre gode tjenester. Det skal legges vekt på at innbyggerne skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. En felles utvikling av framtidsretta helse- og omsorgstjeneste med blant annet velferdsteknologi skal være en prioritert oppgave.

8.2 Organisering av tjenesten

De lyseblå boksene under enhetene representerer ikke endelig avdelingsstruktur, men er ment som en oversikt over aktuelle arbeidsområder under den enkelte enhet.

8.3 Tjenestestruktur

I det følgende vil enhetene under helse- og mestringfeltet presenteres med sentrale nøkkeltall.

8.3.1 Tidelingskontor/ Koordinerende enhet

Målet for saksbehandling og tildeling innenfor de kommunale helse- og omsorgstjenestene er at det skal tilbys riktige tjenester til rett tid og i tilstrekkelig omfang. Tjenestene er ofte av stor betydning for pasient, bruker og pårørende, og kommunalt ansatte som arbeider med saksbehandling og tildeling av helse- og omsorgstjenester forvalter derfor et stort ansvar på vegne av kommunen. God saksbehandling er viktig for å kvalitetssikre tildelingen av tjenester.

For å ivareta innbyggernes rettigheter i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven skal Orkland kommune være profesjonelle i alle ledd av saksbehandlingen.

Jf. Helse- og omsorgstjenesteloven § 7-3, skal det finnes en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomheten i kommunen. Den koordinerende enheten skal bidra til å sikre helhetlig tilbud til pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering og rehabilitering.

Koordinerende enhet skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator.

8.3.2 Institusjonstjeneste

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Sum institusjonsplasser	106	51	27	18
Antall årsverk brukerrettet tjeneste	86,2	38,3	22,48	19,8
Dekningsgrad institusjon (80+)	0,20	0,20	0,18	0,24
Pleiefaktor (årsverk/ plasser)	0,81	0,75	0,83	1,10

Det er fire sykehjem i nye Orkland kommune. Orkdal og Meldal helsetun er så store enheter at de vil bestå som selvstendige enheter med egen enhetsleder i Orkland. Sykehjemmene i Agdenes og Snillfjord kommuner blir organisatorisk plassert under hjemmetjenesten. Dette for å sikre god bruk av tilgjengelige ressurser og fagkompetanse på tvers av institusjonstjenesten og hjemmetjenesten.

Det er en nasjonal trend at institusjonstjenestene bygges ned til fordel for flere plasser i bolig med heldøgns omsorg. Institusjonsplassene vil i all hovedsak være korttidsplasser og plasser i skjermet enhet for personer med demens. En annen utvikling er at flere kommuner organiserer korttids plassene under hjemmetjenesten. Begrunnelsen for dette er en mer helhetlig tankegang, da pasientene som er på korttidsopphold er hjemmeboende og at hjemmetjenesten yter tjenester til de fleste mens de bor hjemme.

Agdenes kommune bygger nytt helse- og omsorgssenter hvor antall institusjonsplasser reduseres fra 27 til 15 plasser. Det bygges i tillegg 18 plasser med heldøgns omsorg i det samme bygget. I tillegg vil bygget romme helsetjenester som helsestasjon, legetjeneste, fysio/ ergo og psykisk helse- og rus.

Meldal kommune har vedtatt byggingen av nytt helse- og omsorgssenter hvor antall institusjonsplasser reduseres fra 51 til 28 institusjonsplasser. 22 av disse plassene er korttidsplasser, 3 er langtidsplasser og 3 er plasser i skjermet enhet. I tillegg bygges 62 plasser med heldøgns omsorg.

Orkdal og Snillfjord kommune har gjennomført utredninger knyttet til dimensjonering og dekningsgrad. Hovedutfordringen er den samme: mange institusjonsplasser og få plasser til heldøgns omsorg.

8.3.3 Hjemmetjeneste

Arbeidsområder for hjemmetjenesten er helsehjelp i hjemmet, personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring, middagsombringning, trygghetsalarm og brukerstyrt personlig assistent.

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Antall årsverk brukerrettet tjeneste	76	38	10	3
Antall brukere	461	235	122	39

8.3.4 Bo- og miljø

Enheten bo- og miljø yter tjenester til personer med psykisk utviklingshemming, herunder boliger og bofellesskap til denne gruppen. I tillegg er avlastningstjeneste for barn, støttekontakttjeneste, tilrettelagt fritid og dag- og aktivitetstilbud organisert under bo- og miljøtjenesten.

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Antall årsverk brukerrettet tjeneste		48	22	0
Antall brukere		35	16	0
Antall brukere dag og aktivitetssenter		18		0

8.3.5 Psykisk helse- og rusarbeid

Psykisk helse- og rusarbeid skal ha et tilrettelagt, differensiert og forsvarlig tjenestetilbud til mennesker med psykiske lidelser og rusavhengighet. Dette innebærer informasjonsarbeid, behandling, veiledning, støtte, aktivitet, og forebyggende virksomhet.

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Antall årsverk brukerrettet tjeneste	26	5	2	1,8
Antall brukere	870	698	23	15
Antall brukere dagsenter?	35	5-10	?	2-3
Antall med behov for heldøgns omsorg/ bolig	9	10	4	1

8.3.6 Friskliv og rehabilitering

Friskliv og rehabilitering består av fysio- og ergoterapitjenesten og friskliv og mestring.

Fysio- og ergoterapitjenesten gir individuelt tilpasset hjelp til personer med nedsatt funksjonsevne og yter hjelp til mennesker som har problemer knyttet til bevegelse og aktivitet. Hjelpen gis blant annet gjennom tilrettelegging, hjelpemidler, behandling, opptrening, råd og veiledning og hjelpen gis enten individuelt eller i gruppe. Tjenesten driver også helsefremmende og forebyggende arbeid.

Fysioterapitjenesten i kommunen består av fysioterapeuter som er fast ansatt i kommunen og fysioterapeuter som er selvstendig næringsdrivende. Det er kommunene selv som bestemmer hvilken tilknytningsform de ønsker og hvordan omfanget av den enkelte tilknytningsformen skal være ved en kombinasjon av de to.

Friskliv og mestring gir hjelp til endring av levevaner og til å mestre egen sykdom. Tilbudet er både til ungdommer, voksne og familier.

Det er foreløpig tenkt at hjelpemiddellager og hverdagsrehabilitering skal organiseres under denne enheten.

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord	Orkland
Antall årsverk fysioterapeuter (kommunalt ansatte)	6	1,7	0,65	0,8	9,15
Antall årsverk ergoterapeuter	2,75	1,5	1	0,6	8,85
Frisklivsressurs	0,9	-	-	0,1	1
Antall driftstilskudd	5,5	1,4	0,5	0	7,4
Turnusfysioterapeut	1	-	-	-	1

8.3.7 Legetjeneste

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Årsverk kommuneoverlege	0,4	0,4	0,2	0,2
Antall fastlegehjemler	11	4	1	0,8
Årsverk tilsynslegefunksjon sykehjem	0,67	0,47	0,1	0,2
Årsverk legetjeneste helsestasjon	0,3	0,27	Kommune- overlege	0,2
Årsverk lege flykningetjeneste	0,2			
Turnuslege	1	1	1	
Driftsform	Selvstendig næringsdrivende	0-avtale	Kommunalt ansatt	Selvstendig næringsdrivende

Beskrivelse av driftsformer:

I Orkdal og Snillfjord kommuner er legene selvstendig næringsdrivende. Legene får utbetalt basistilskuddet som er på 486 kroner pr. pasient pr. år (pr. 1. juli 2018), da de drifter legekantorene selv, herunder arbeidsgiveransvar for kontorenes legesekretærer og de har egne avtaler med leverandører. Snillfjord kommune betaler for 20% stillingsandel for helsesekretær.

I Meldal kommune har de såkalt 0-avtale. Det vil si at legene er selvstendig næringsdrivende, men kommunen har alle driftsutgifter knyttet til legekantoret, herunder arbeidsgiveransvar for legesekretærer. Basistilskuddet går til kommunen og hver lege betaler 5000 pr mnd for leie av lokale og bruk av utstyr.

I Agdenes kommune er legen fast ansatt i kommunen. Kommunen mottar basistilskuddet, drifter legekantoret og har arbeidsgiveransvar for helsesekretærer.

8.3.8 NAV

NAV er en sektor-overgripende tjeneste med hovedmål å få flere i arbeid og færre på trygd. NAV skal bistå arbeidsgivere med rekruttering og bemanning, og hjelpe bedrifter og enkeltpersoner ved permitteringer og oppsigelser. NAV yter tjenester til alle kommunens innbyggere, og forvalter trygdeytelser, sosialtjeneste, arbeidsmarkedsbistand og tjenester til arbeidsgiverne.

8.3.8.1 Sentrale nøkkeltall

Status per.31.12.2017	Meldal	Orkdal	Agdenes	Snillfjord
Antall årsverk i NAV-kontoret: Statlig – kommunal	3 – 4,5	12 - 14	1,6 – 0,6	0,5 – 0,5 (ca)
Antall uføre som mottar uføretrygd	392	1030	113	
Antall uføre < 30 år	15	74	10	
Antall som mottar Arbeidsavklaringspenger	71	302	36	
Antall < 30 som mottar AAP	15	55	8	20
Andel sosialhjelpsmottakere	2,8% (96)	2,0%	0,9%	1,2%
Andel unge sosialhjelpsmottakere	2,8%	4,0%	2,0%	0,4%

8.4 Utfordringsbildet

Det er fem overordnede utfordringer for området, med budsjettmessige konsekvenser for Orkland i årene som kommer:

1. Demografi
 - a. Eldre befolkning
 - b. Eldre befolknings sammensetning enn sammenligningskommuner
2. Andel unge uføre
3. Ressurskrevende brukere
4. Flere oppgaver til kommunene
5. Rekruttering/ kompetanse

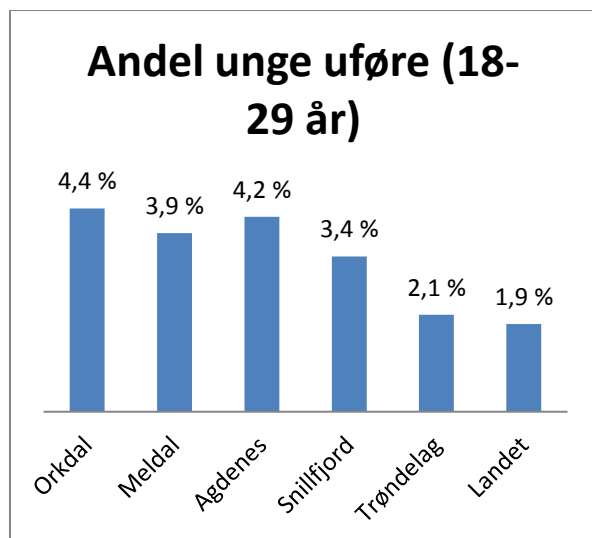
8.4.1 Demografi

	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år eller eldre
Snillfjord	5,98 %	9,62 %	4,46 %	26,14 %	32,93 %	13,27 %	6,48 %	1,11 %
Agdenes	5,52 %	10,51 %	4,87 %	24,58 %	31,77 %	14,01 %	6,59 %	2,14 %
Meldal	6,19 %	10,97 %	5,17 %	27,30 %	30,05 %	13,69 %	4,78 %	1,86 %
Orkdal	6,55 %	13,12 %	5,25 %	29,41 %	29,26 %	12,03 %	3,62 %	0,76 %
Orkland	6,35 %	12,24 %	5,15 %	28,35 %	29,85 %	12,63 %	4,29 %	1,14 %
Melhus	7,55 %	13,34 %	5,64 %	31,87 %	26,93 %	10,67 %	3,35 %	0,64 %
Levanger	7,12 %	12,62 %	5,25 %	31,30 %	28,16 %	11,12 %	3,71 %	0,73 %
Verdal	6,37 %	12,42 %	5,26 %	30,42 %	28,69 %	12,69 %	3,28 %	0,87 %
Landet	6,85 %	12,04 %	4,92 %	33,55 %	27,79 %	10,64 %	3,36 %	0,84 %

Andelen over 80 år doubles fram mot 2040 og Orkland har en eldre befolknings sammensetning enn sammenligningskommuner.

8.4.2 Andelen unge uføre

Andelen unge uføre ligger til dels langt høyere i Orklandskommunene enn fylkes- og landssnitt. Det å motta uføretrygd i ung alder fører til mange år utenfor yrkeslivet. Dette kan predikere utenforskap og evnen til å mestre eget liv. Vi må gå nærmere inn i tallene for så se hva dette skyldes og finne målrettede tiltak for å redusere antall unge som mottar uføretrygd.

8.4.3 Ressurskrevende brukere

Kommunenes samlede utgifter til ressurskrevende brukere har økt de siste årene. Jmf tabell under.

Gjennom refusjonsordningen fra staten får kommunen refundert 80% av direkte lønnskostnader over innslagspunktet på 1 253 000 pr bruker. Det er foreslått å øke innslagspunktet med 50 000 ut over lønns og prisvekst i statsbudsjettet for 2019. Dette gjelder for brukere under 67 år. For brukere over 67 år er det ingen refusjonsordning.

Utvikling i netto utgift for Orklankommunene:

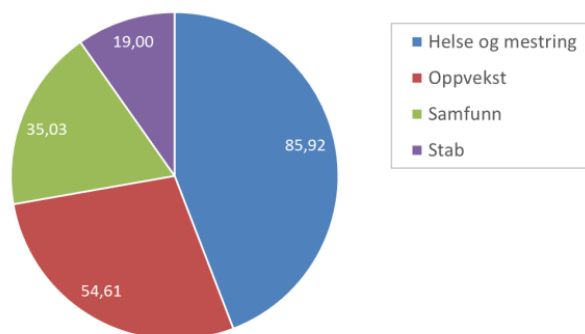
	2014	2015	2016	2017	2018
Orkdal	10 732	12 999	11 270	14 868	16 856
Meldal	2 221	2 372	2 350	2 350	6 681
Agdenes	8 302	8 733	9 797	10 460	9 762
Snillfjord	0	0	0	0	0
Orkland	21 255	24 104	23 417	27 678	33 299

8.4.4 Flere oppgaver til kommunene

Det er meldt om flere oppgaver til kommunene i årene som kommer. Blant disse er krav om psykolog, tannhelsetjeneste og forvaltning av til skudd til boligetablering og boligtilpasning. I tillegg er det flere oppgaver som foreslås overført eller er på utredningsstadiet. Dette er blant annet DPS, varig tilrettelagt arbeid, hjelpemidler og finansiering av pasienttransport.

8.4.5 Rekruttering og kompetanse

Antatte årsverk pr tjenestoområde

Oversikten viser årsverk i alderstrinn 60-70 år samlet for dagens kommuner, fordelt på arbeidsområde. Det viser at 86 årsverk innenfor helse- og mestringsfeltet nærmer seg pensjonsalder. Dette er en utfordring og en mulighet. Det er en mulighet i den forstand at nye oppgaver til kommunen, sannsynligvis krever noe annen kompetanse. Det er åpenbart en utfordring da disse årsverkene også skal erstatte kompetanse som virksomhetene innehar i dag.

8.5 Ulikheter i brukerbetaling

8.5.1 Middagsombringning

Middagsombringning er ikke lovpålagt tjeneste, men noe de fleste kommuner tilbyr for å bidra til god ernæring for hjemmeboende eldre og andre sårbare grupper. Middagsombringning er et selvkostområde, men det er grunn til å tro at det dagens priser er noe subsidiert.

	Pris per porsjon	Inntekt Orkland (65000 porsjoner pr år)
Orkdal	79	Kr 5 135 000
Meldal	82	Kr 5 330 000
Agdenes	62	Kr 4 030 000
Snillfjord	63	Kr 4 095 000

Kolonnen til høyre viser inntekten Orkland vil få dersom man legger dagens ulike priser for hele Orkland til grunn. Forskjellen mellom høyeste og laveste pris er 1,3 millioner kr pr år.

I gjennomsnitt mottar brukere av denne tjenesten 171 porsjoner pr år. Forskjellen i kostnad mellom det rimeligste og det dyreste alternativet vil være kr 3420 pr år.

Det anbefales at prisene nærmer seg hverandre noe allerede for 2019.

8.5.2 Egenbetaling for trygghetsalarm

Trygghetsalarm er ikke en lovpålagt tjeneste, men noe de fleste kommuner tilbyr. Flere kommuner bytter nå fra analoge til digitale alarmer, med de mulighetene som finnes med velferdsteknologiske løsninger. Utbygging av velferdsteknologi bør være et prioritert område for Orkland.

	Antall brukere	Egenandel pr mnd	Dagens inntekt	Inntekt Orkland ved bruk av dagens satser
Orkdal	Inntekt under 164	Kr 84	Kr 165 000	Kr 707 600 (snitt kr 126 kr pr mnd)
	2G 101	Kr 168	Kr 203 616	
	Inntekt over 2G			
Meldal	163	Kr 0	Kr 0	Kr 0
Agdenes	40	Kr 103	Kr 49 440	Kr 578 400
Snillfjord	0	Kr 280	Kr 0	Kr 1 572 500
Orkland	468		Kr 418 056	

Dersom det velges en løsning der trygghetsalarm er gratis må det finnes dekning for allerede budsjetterte midler tilsvarende kr 418 056.

I motsatt fall, dersom den høyeste egenandelen velges ligger det et inntektpotensial på ca 1,1 mill pr år forutsatt at antallet trygghetsalarmer i bruk er det samme som i dag.

8.5.3 Egenbetaling dagsenter for eldre og demente

Dagsenter er ikke en lovpålagt oppgave, men noe de fleste kommuner tilbyr som et aktivitetstilbud, men også som et forebyggende tilbud slik at eldre kan bo i egen bolig lenger. Som en oppfølging av nasjonal demensplan er det et mål at alle kommuner tilbyr dagaktivitetsplasser for hjemmeboende med demenssykdom.

	Dagsenter eldre		Dagsenter demente	
	Antall brukere	Egenandel pr dag	Antall brukere	Egenandel pr dag
Orkdal	56	Kr 189	13	Kr 80
Meldal	20	Kr 0	?	Kr 0
Agdenes	4	Kr 180	?	Kr 0
Snillfjord	?	Kr 0	?	Kr 0

I Orkdal kommune er det budsjettert i overkant av 600 000 som dekker driften av dagsenteret. I tillegg kommer utgifter til transport. Det kun tillatt å ta betalt for dagsenter dersom det er lokalisert på kommunens institusjon.

8.5.4 Praktisk bistand

Praktisk bistand er en lovpålagt tjeneste. Praktisk bistand kan omfatte hjelp til egenomsorg og personlig stell, å bestille husholdningsvarer, eventuelt få disse levert på døren og hjelp til vask av klær, oppvask, husvask og vask av vinduer. Kommunen kan selv fastsette regler for betaling av

egenandel og betalingssatser for praktisk bistand. Egenandelen skal ikke overstige kommunens egne utgifter til tjenesten (selvkost). Kommunen har ikke anledning til å ta betalt for praktisk bistand som omfatter egenomsorg og personlig stell.

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Praktisk bistand under 2G, kr/mnd	205	205	200	200
Praktisk bistand 2G-3G, kr/mnd	555	935	369	750
Praktisk bistand 3G-4G, kr/mnd	1052	1190	861	1050
Praktisk bistand 4G-5G, kr/mnd	1867	1630	861	1350
Praktisk bistand over 5G, kr/mnd	1867	1890	861	1350
Inntekt Orkland per år	1 072 464	1 262 580	818 544	1 095 600

8.6 Ulikheter i bemanning

8.6.1 Pleiefaktor på institusjon

Pleiefaktor er antall årsverk pr plass. Noe av forskjellen kan representere smådriftsulemper. Det er ikke nødvendigvis sånn at kvaliteten på tilbudet gjenspeiles i pleiefaktoren. Målet bør være at pleiefaktoren er den samme på sammenlignbare institusjonsavdelinger.

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Antall årsverk brukerrettet tjeneste	86,2	38,3	22,48	19,8
Sum institusjonsplasser	106	51	27	18
Pleiefaktor (årsverk/ plasser)	0,85	0,75	0,83	1,10

Eksempel med budsjettmessig konsekvens:

- Øke pleiefaktoren med 0,2 pr plass = ca 37 årsverk = kostnad 28 mill.
- Heve Meldal og Agdenes til Orkdalsnivå = 5,6 årsverk = kostnad 4,2 mill.
- Senke Agdenes og Orkdal til Meldalsnivå = 12,8 årsverk = innsparing 9,6 mill.

8.7 Gevinstrealisering

Det å bli en større kommune gir flere muligheter for å hente ut gevinster. I helse- og mestringstjenestene vil gevinsten først og fremst være knyttet til mer samlet kompetanse og dermed øker muligheten til å arbeide målrettet med både kvalitetsutvikling og forebyggende arbeid.

Gjennom tildelingskontoret vil innbyggerne ha lik tilgang på tjenester og man sikrer god forvaltning og saksbehandling. Fagmiljøene har melt inn blant annet følgende mulige gevinster:

Bedre kvalitet

- Samle fagsensitive områder
- Tverrfaglig samarbeid
- Bli en del av et større fagmiljø
- Bedre brukeropplevelser

Mer forebygging

- Hverdagsrehabilitering
- Dagsenter
- Aktivitetstilbud

- Forebyggende hjemmebesøk
- Mer arbeidsrettet aktivitet
- Digitalisering
- Velferdsteknologi
- Kompetanseheving
- Kontinuerlig forbedringsarbeid som praksis
- Lik tilgang på tjenester
- Mer behovsstyrt ressursbruk

8.8 Investeringsbehov

Det er foretatt utredninger av institusjon og boliger med døgnbemanning både i Snillfjord og i Orkdal kommune. I Snillfjord er det skissert behov for nye boliger med døgnbemanning. I Orkdal kommune er det behov for å se på funksjonalitet og standard på Orkdal helsetun.

9 Oppvekst

9.1 Intensjonsavtalen føringer for området

Barnehager:

- *Kommunesammenslutningen i seg selv vil ikke føre til endringer i barnehagestrukturen.*
- *Den nye kommunen skal ha full barnehagedekning, og alle barn som har fylt ett år skal ha rett til barnehageplass.*
- *Enhetene skal ha ressurser, kompetanse og lokaler som gir et best mulig tilbud for barna.*
(Intensjonsavtalen, 5.1: Barnehager)

Skoler:

- *Kommunesammenslutningen i seg selv vil ikke føre til endringer i skolestrukturen.*
- *I den nye kommunen skal skolene være inkluderende fellesskap hvor alle elevene får brukt evnene sine. Skolene skal ha ressurser, kompetanse og lokaler som gjør dette mulig.*
(Intensjonsavtalen, 5.2: Skoler)

Barne- og familietjenesten:

- *Den nye kommunen vil samle de spesialiserte tjenestene, men helsestasjon, legekontor, tannlege og fysioterapi opprettholdes med nåværende lokalisering*

Integrering

Den nye kommunen skal:

- *Ta sin del av det nasjonale ansvaret for å ta i mot, bosette og integrere flyktninger. Foruten det humane aspektet, er dette et viktig tiltak for å få flere innbyggere og framtidige arbeidstakere til kommunen (4: Samfunnsutvikling).*

Tverrfaglig og koordinert tidlig innsats:

- *Den nye kommunen vil samle de mest spesialiserte tjenestene i sterke og kompetente fagmiljøer, som også skal prioritere tilstedeværelse i tverrfaglig samarbeid ute hos enhetene (5.7: Helse- og sosialtjenester).*

Tverrfaglig samhandling:

- *Den nye kommunen skal prioritere forebygging gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samordning innen helse, oppvekst- og familietjenestene (5.7: Helse- og sosialtjenester)*

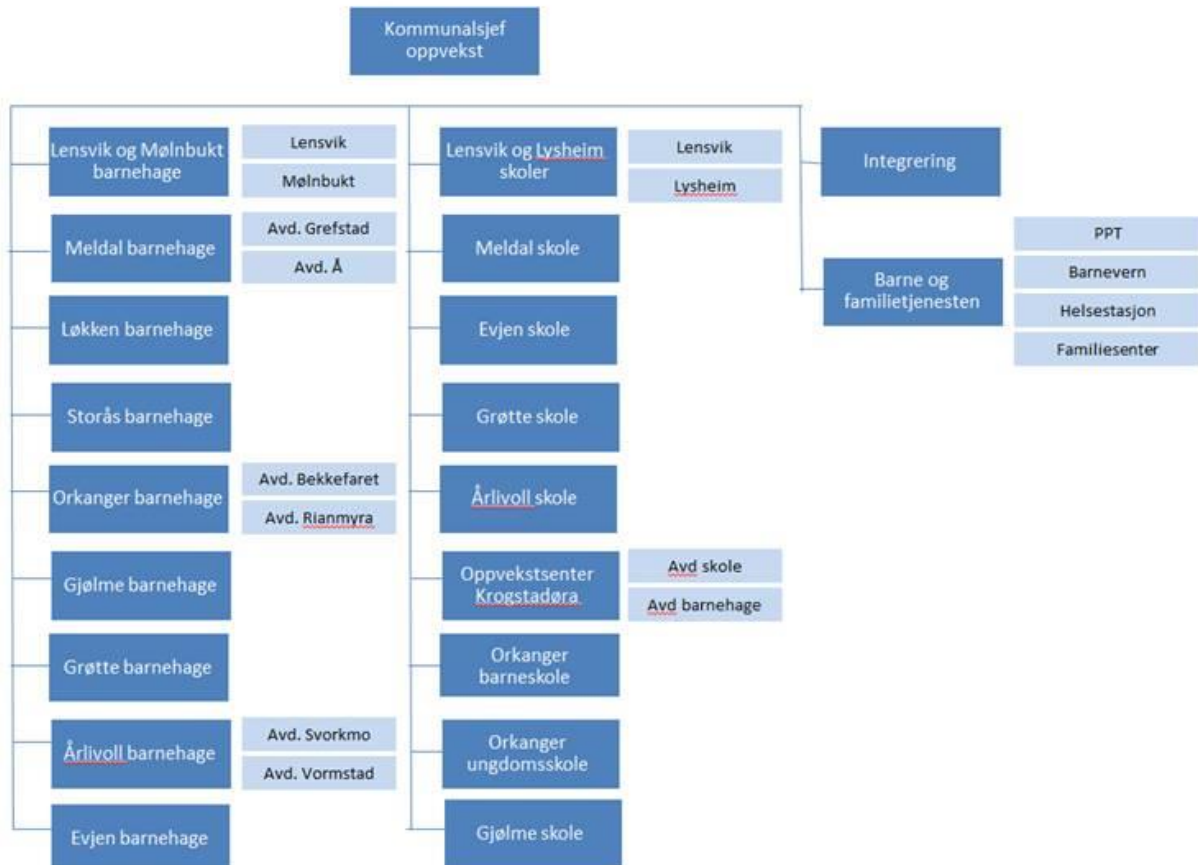
9.2 Organisering av oppvekstområdet

Oppvekstsektoren er en ressurskrevende sektor, som vil legge beslag på en stor del av Orklands budsjett. Samtidig er det viktig å påpeke at oppvekstsektoren er en investering for fremtiden.

For årene framover tilsier prognosene en befolkningsnedgang i Snillfjord og Agdenes, men en økning i Meldal og Orkdal. Med det som utgangspunkt, vil dagens tilbudsstruktur i Orkland være tilstrekkelig for å imøtekomme framtidens behov for både barnehage- og skoleplasser. Forutsatt at det ikke blir store forskyvninger internt i kommunen er infrastrukturen på plass.

Oppvekstområdet er organisert som et tverrfaglig fagområde der skoler, barnehager, voksenopplæring, flykning tjeneste, barnevern helsestasjon, ppt og familiesenter inngår. Dette for å samordne de enhetene som jobber kun med barn i et felles kommunalsjefområde. Noen skoler og barnehager har felles enhetsleder, for å få til bedre koordinering av faglige og økonomiske ressurser.

Organisasjonskartet for oppvekst er:

9.3 Tilbudsstruktur

9.3.1 Barnehagene i Orkland

Det er 15 barnehager i Orkland.

Kommune	Antall bhg	Barnehager	Barn i bhg
Agdenes	2	Lensvik: 59 Mølnebukt: 12	71
Meldal	4	Grefstad: 56 Løkken: 64 Storås: 48 Å: 27	195
Orkdal	8	Vormstad: 26 Evjen: 125 Grøtte: 160 Rianmyra: 114 Gjølme: 71 Bekkefaret: 73 Svorkmo: 43 Liavoll (priv.): 39	651
Snillfjord (Orkland)	1	Krokstadøra: 14	14
Sum	15		931

(Tall fra barnehageåret 2017-2018)

9.3.2 Skolene i Orkland

I Orkland har vi

- 4 barneskoler
- 6 barne- og ungdomskoler, hvor en er en privatskole
- 1 ungdomsskole

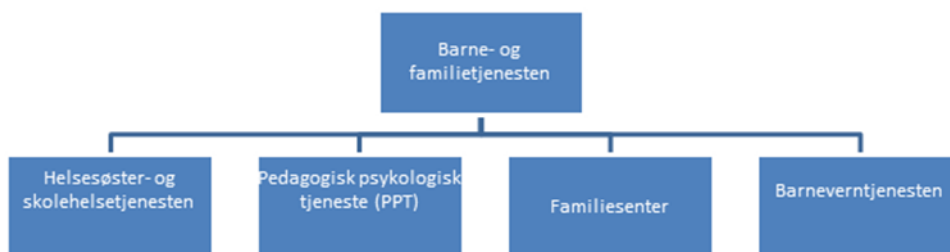
Kommune	Antall skoler	Skoler	Sum elever
Agdenes	2	Lensvik b+u: 151 Lysheim b 26	177
Meldal	2	Meldal b+u: 311 Løkkenverk Montesoriskole (privat): 119	430
Orkdal	6	Evjen: 169 Gjølme: 129 Grøtte: 498 Orkanger b-skole: 309 Orkanger u-skole: 241 Årlivollb+u: 218	1564
Snillfjord	1	Krokstadøra:b+u	66
Sum	11		2237

Dagens tilbudsstruktur består av **15 barnehager** og **11 skoler**. I Orkland være 20 enheter i oppvekstsektoren; ni på barnehage, ni på skole, en integreringsenhet og en barne- og familieenhet. I **Integreringsenheten** ligger dagens voksenopplæring og flyktningetjeneste. I **Barne- og familietjenesten** finner vi pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), barnevern, helsestasjonene og familiesenter.

Som det framkommer av tabellene ovenfor er det stor forskjell mellom størrelsen på enhetene. Vi ser at de aller minste enhetene finner vi på Krokstadøra og i Agdenes; Mølnbukt og Lysheim.

9.3.3 Barne-familietjenesten

Barne- og familietjenesten består av barnevern, helsestasjon, ppt og familiesentret.

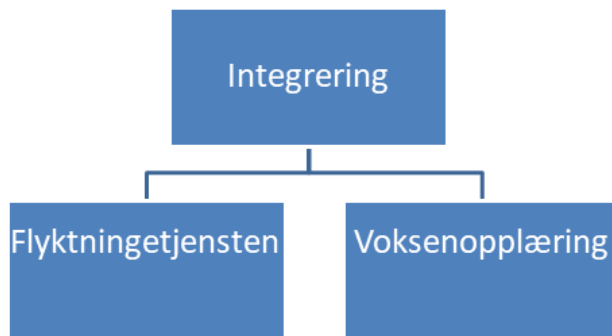

For å lykkes med tverrfaglig samhandling er det avgjørende at brukerne av tjenestene opplever at tilbudet er av god kvalitet, og tilpasset deres behov – uansett hvor de bor i Orkland. Brukerne her kan være sårbare grupper. Tilbudet må slik oppleves “sømløst,” for at brukerne skal slippe å løpe fra kontor til kontor, og møte nye saksbehandlere og nye skjema. Andre kan ha behov for hjelp nær hjemmet, som gjør at de ansatte må ha “ute-skoene” på. Skal Orkland lykkes med en fleksibel organisering rundt brukeren, må fagmiljøene samarbeide og samlokaliseres, og unngå konkurranse og rivalisering.

I dag er det mange spesialiserte stillinger og prosjekt i kommunene som vil tilknyttes og koordineres i det tverrfaglige samarbeidet, - også på tvers av sektorene. Som for eksempel: Ungdomskontakten, BUA (Barne- og ungdomsarbeidere), SLT-koordinatoren (samordning av lokale kriminalitetsforebyggende arbeid), Ungdomspatroljen, Fraværsteam, Ungdomslos, Sommerjobb for ungdom, Trygge Barn, Folkehelsekoordinator osv.

9.3.4 Integrering

Integrering består av voksenopplæringen og flykningetjenesten.

Det overordnede målet for Integreringstjenesten vil alltid være å få de nyankomne ut i arbeidslivet. Slik må det satses på et godt skole- og opplæringsløp, samt et tett samarbeid med fylkeskommunen og næringslivet.

Nyankomne flyktninger har rett og plikt til deltakelse i et introduksjonsprogram. Formålet med programmet er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet. Kommunen skal legge til rette for at flyktninger raskt får kjennskap til norsk språk, kultur og samfunnsliv. Av erfaring vet vi at det kan knytte seg flere utfordringer ved det å komme ny til et land. Mange nyankomne vil i perioder ha behov for ytelser fra Barne- og familietjenesten. Det overordnede målet for Integreringstjenesten vil alltid være å få de nyankomne ut i arbeidslivet. Slik må det satses på et godt skole- og opplæringsløp, samt et tett samarbeid med fylkeskommunen og næringslivet.

9.3.5 Tverrsektorielle samhandling

Noen barn og unge kan ha flere og sammensatte behov, sammenlignet med sine jevnaldrende. Barnas vansker kan like gjerne skyldes foreldrenes problemer, som gjør at barnet blir et symptom på foreldrenes utfordringer. Innen oppvekstsektoren er tverrfaglige etater som jobber med barn- og unge samlet i Barne- og familietjenesten, men noen ganger vil ikke det være tilstrekkelig med kompetanse her. Da vil tverrsektoriell samhandling inn mot helse og mestring-sektoren være helt avgjørende for å gi riktig hjelp.

Mange flyktninger vil i en periode kunne ha behov for flere kommunale tjenester, til de har tilegnet seg nok norskkunnskaper og utdanning, til å få seg jobb og bli uavhengige. Ved å samlokalisere Flykningetjenesten og Voksenopplæringa, kan de primære hjelpeinstansene være tett på og yte riktig støtte. Erfaringsmessig vet vi at flere av flykningfamiliene også kan ha behov sosial- eller helsetjenester. Den vedtatte enhetsstrukturen i Orkland legger til rette for tverrfaglig- og tverrsektorielt samarbeid, der oppvekstområdet må samarbeide tett med helse og mestringfeltet med fokus på gode tjenester til brukeren:

Tverrfaglig- og tverrsektoriell samhandling kan tenkes som et hus hvor barn/unge/familier kan søke hjelp. Målet er at det skal være «en dør inn.» Innenfor den døra skal man møte den hjelpen en måtte ha behov for. Må en ha hjelp fra flere profesjoner, skal de profesjonelle sette sammen tverrfaglige team som kan imøtekomme personer med sammensatte behov. De profesjonelle ha også ha «uteskoene» på for å oppsøke brukerne på deres hjemmebane. Den som trenger hjelp skal ikke være nødt til å gå fra dør til dør for å få tilstrekkelige hjelp. Mange vil være i sårbare situasjoner og ikke ha evne eller kapasitet til å manøvrere seg fram i hjelpeapparatet, med mange skjema og ulike dører.

9.4 Utfordringsbildet

9.4.1 Ulik bemanning i oppvekstsektoren

Barnehager i de fire Orklandskommunene har ulike finansieringsmodeller, i dag.

Tabellen nedenfor gir et inntrykk av bemanningssituasjonen i dagens barnehager og skoler.

Kommune	Navn på bhg + Barnetall	Barn pr. ansatt	Pedag.-tetthet
Agdenes	Lensvik: 59	6,1	46 %
	Mølnebukt: 12	4,7	50 %
Meldal	Grefstad: 56	5,7	44,8 %
	Løkken: 64	5,4	40 %
	Storås: 48	5,8	46 %
	Å: 27	5,8	50 %
Orkdal	Vormstad: 26	5,4	39 %
	Evjen: 125	5,5	43 %
	Grøtte: 160	6	44 %
	Rianmyra: 114	6,3	54 %
	Gjølme: 71	6,5	44 %
	Bekkefaret: 73	5,9	52 %
	Svorkmo: 43	6,5	38 %
	Liavoll (priv.): 39	5,7	56 %
Snillfjord	Krokstadøra: 14	3,8	33 %
Sum	931		

(Tall fra barnehageåret 2017-2018)

9.4.2 Bemanning på skoler

Barnehager og skoler i de fire Orklandskommunene har ulike finansieringsmodeller, i dag.

Kommune	Navn på skolene + elevtall	GSI post 30: Antall lærere	GSI post 24: Sum årsverk
Agdenes	Lensvik b+u: 151	23	19,76
	Lysheim b 26	7	4,52
Meldal	Meldal b+u: 311	44	35,85
	Løkken Verk Montessoriskole (privat): 119	-	-
Orkdal	Evjen: 169	14	12,42
	Gjølme: 129	12	9,96
	Grøtte: 498	38	32,84
	Orkanger b-skole: 309	32	24,90
	Orkaner u-skole: 241	25	22,24
	Årlivoll b+u: 218	25	20,03
Snillfjord	Krokstadøra oppv.sent: b+u	13	11,37
Sum	2 237	233	193,89

(Tall fra skoleåret 2017-2018)

Det vil være helt avgjørende å få utarbeidet en økonomisk fordelingsmodell som kan ta høyde for de store størrelses-forskjellene det er mellom enhetene i barnehage og skole, men sørger for et likeverdig tilbud for alle barn og unge. Utfordringene med dette er flere. De minste enhetene er

dyrere i drift enn de store, ettersom de ikke drar nytte av stordriftsfordeler. Store enheter kan være mer fleksible med f.eks. å flytte eller frigjøre personalressurser, samt å drive sambruk av utstyr.

Likevel ser vi at det relative store forskjeller i bemanning som ikke kan forklares ut fra struktur. Meldal har prioritert relativt høy voksentetthet på sin skole for eksempel sammenlignet med Orkdal. På Meldal er det ca. 3 lærerårsverk mer enn for eksempel Grøtte skole, som har 187 elever flere. Det er gjort overslag som viser dersom Orkdal skolene bemanningsmessig skal løftes på nivå med Meldal, vil merkostnaden være estimert til ca. 50 millioner.

9.4.3 Brukerbetaling SFO og barnehage

Bruk av SFO tilbudet i de fire kommunene i dag:

	Alle 1.-4. trinn	SFO-brukere	SFO 5.-7	100 % plass	Andel SFO-brukere	Andel 100 %
Orkdal	644	394	2	260	61,2 %	66,0 %
Meldal	129	89	1	13	69,0 %	14,6 %
Agdenes	72	37	0	9	51,4 %	24,3 %
Snillfjord	9	3	0	0	33,3 %	0,0 %

Barnehagene i Orkland har ulike betalingssetter og søskenmoderasjon i dag. Det anbefales at Orkland benytter Utdanningsdirektoratets makspriser og moderasjonsordning. Kostpenger kreves utenom.

	Kontingent	Antall barn 100 %	Antall barn totalt	Kontingent i dag	Kontingent Agdenes
Orkdal	2 910	523	612	16 741 230	14 934 788
Orkdal - Liavoll	2 910	37	39	1 184 370	1 056 572
Meldal	2 910	155	195	4 961 550	4 426 180
Agdenes	2 596	59	71	1 684 804	1 684 804
Snillfjord	2 910	9	14	288 090	257 004
				24 860 044	22 359 348

Snillfjord, Meldal og Orkdal benytter Utdanningsdirektoratets minimums forslag til søskenreduksjon: for det andre barnet 30 prosent, og for det tredje barnet og oppover 50 prosent reduksjon. Agdenes har en mer gunstig ordning 50 prosent for det andre barnet og oppover.

Om vi legger oss på Agdenes sine satser for barnehagene, som har laveste nivå, vil inntektsbortfallet bli omtrent 2,5 mill. Kr.

Åpningstidene utfordrer også de minste barnehagene og SFO'ene mer enn de store enhetene, da de f.eks. ikke har anledning til å redusere personaltettheten på starten og slutten av dagen, eller i ferier og høytider. De større skolene kan også ha utfordringer. Enkelte år kan de bli nødt til å dele opp i flere klasser, da enkelte kull er større enn andre.

Alle barn på 1.til 4.trinn i grunnskolen har krav på plass i skolefritidsordningen (SFO), samt elever med spesielle behov på 5.-7.trinn (opplæringsloven § 13-7). Orklandskommunene har ulike SFO-tilbud og priser i dag. I forslag til vedtekter for SFO i Orkland er det anbefalt to tilbud og slik to satser

for foreldrebetaling, som Orkdal har i dag. I vedtektene er det tenkt at også elever med spesielle behov, på 5.-7. trinn, skal betale vanlig sats.

Mange av elevene med spesielle behov har vedtak om styrket bemanning i skoletiden. Erfaringsmessig vet man at behovet for ekstra voksenressurs ofte er vel så stort i SFO, (flere ustrukturerte situasjoner som kan være vanskelig for mange barn). Dette er en utfordring det må jobbes videre med knyttet til ny fordelingsmodell for skole.

9.4.4 Ny bemanningsnorm og pedagognorm i barnehage

Stortinget har vedtatt en ny bemanningsnorm og en skjerping av pedagognormen i barnehagene (Barnehageloven §§ 17a og 18). Den skjerpete pedagognorm skulle innfris innen 1. august 2018 og innebærer minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene må innfri ny bemanningsnorm innen 1. august 2019, og den stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Lovteksten sier at barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år. Det medfører at muligheten til å flytte f.eks. modne treåringer fra småbarns- og over til storbarnsavdeling på vårhalvåret, nå faller bort. Denne fleksibiliteten har tidligere vært benyttet for å kunne ta inn nye barn i barnehagen fra ventelister.

For barnehagene i Orkland vil bemannings- og pedagognormen utfordre i forhold til dagens budsjett. I dag er ikke alle barnehagene innenfor, men det forventes at de fire kommunene kommer innenfor i 2019.

Der er uttrykt bekymret for kapasiteten i de mest populære barnehagene, hvor det vil bli flere søkere enn det er plass til. Med dagens barnehagestruktur er det ikke mulig at alle får førsteønsket sitt innvilget. Men, ser en alle barnehagene under ett, er det nok kapasitet i Orklandsbarnehagene. Uten opptakskriterier har vi behov for økt bemanning og mer areal i de mest populære barnehagene. Det samme vil gjelde for barn som søkes inn utenom hovedopptaket. Dagens ressurstildeling åpner ikke for økt bemanning eller areal.

Pedagogene i barnehagene har avtalefestet krav på minst fire timer ubunden tid i uka som medfører at ansatte er ute av avdelingen. Dette håndteres ulikt av kommunene i dag, men må være likt i Orkland. Dette må harmoniseres innenfor rammen, ellers vil det medføre en økt kostnad.

9.4.5 Ny lærernorm grunnskole

Fra 1.august 2018 har Stortinget vedtatt en ny lærernorm i grunnskolen, som vil påvirke lærerressursene (Opplæringsloven § 8-3). Det skal det være én lærer per 16 elever i 1.-4. klasse og én lærer per 21 elever i 5.-10. klasse. Lærernormen beregnes ut fra skolens totale elevtall, sett i forhold til antall lærere ved skolen. Det vil si at antall lærere beregnes ikke for hver enkelt klasse og hver enkelt time, men for skolens totale antall elever og lærere.

Fra høsten 2019 er Regjeringens ambisjon at lærernormen skal utvides ytterligere til å skulle være én lærer per 15 elever i 1.-4. klasse og én lærer per 20 elever i 5.-10. klasse. I Orkland vil det være de største skolene som påvirkes mest av lærernormen. Nytt fra august 2018 er også lovbestemmelsene om styrket undervisning på 1.-4.trinn (Opplæringsloven § 1-4). Tidligere er egne midler gitt kommunene til styrkingen, men for fremtiden ser det ut til at disse vil gis som frie inntekter til kommunene.

9.4.6 Integrering av flykninger

Integrering består av Flyktningetjenesten og Voksenopplæringen.

I dag bosettes flykninger i alle de fire kommunene. Orkland har som ambisjon at bosetningen skal være spredt. Velger man en spredt bosetning av flykninger gir det noen logistikkutfordringer, på grunn av dårlig kollektivtilbud.

Meldal og Agdenes har hatt en satsing der de gir tilskudd til førerkort. Det er også andre stønader som ikke er harmonisert og må avklares inn mot Orkland, som for eksempel: gratis SFO og barnehage, busskort/skyss til skole, husleie, intro-sats for ungdommer. I dag er det et stort tilbud av boliger tiltenkt denne gruppen i Orkland.

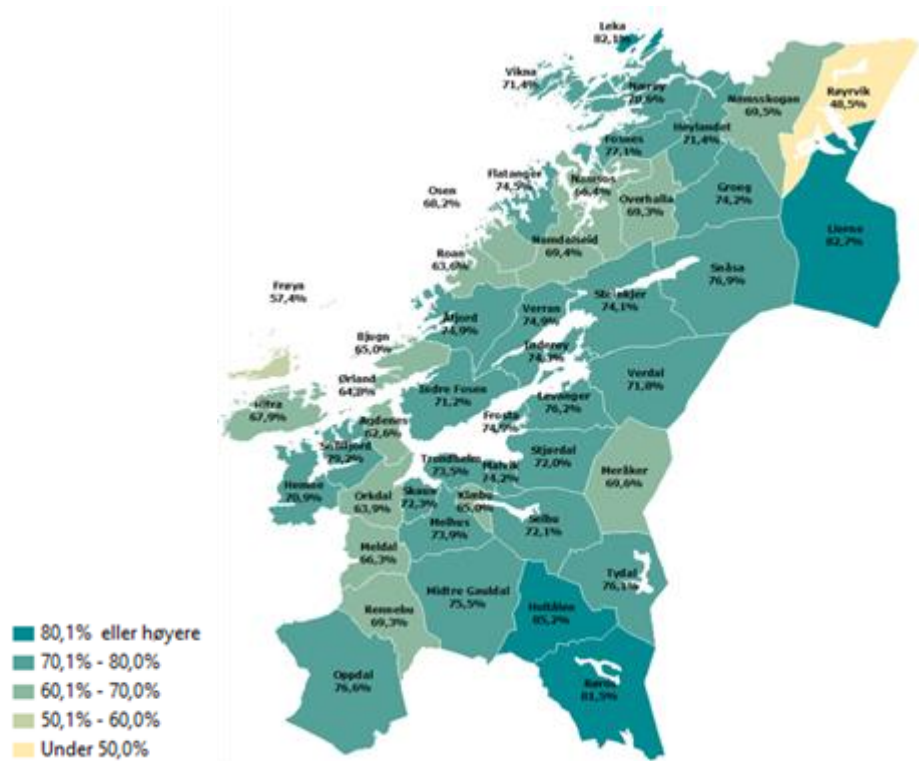
Intensjonsavtalen har en ambisjon om at tjenestene skal ytes der folk bor. Det er viktig for nyankomne at hjelpen er tilgjengelig. Det må avklares hvor desentralisert Integreringstjenesten skal være, samtidig som man opprettholder et sterkt fagmiljø.

9.4.7 Vi må hjelpe barn- og unge til å lykkes gjennom tidlig innsats

Noen av konklusjonene i den nasjonale rapporten *Inkluderende fellesskap for barn og unge* (Nordahl-utvalget, 2018) slår fast at det tar for lang tid før barn og unge i Norge får hjelpen de trenger. Elevene får ofte hjelp først i ungdomsskolen, mens det burde skjedd i barnehagen eller på barneskolen. Dagens system virker dessuten ekskluderende. En av tre elever som får spesialundervisning blir tatt ut av klasserommet, til tross for Opplæringslovens prinsipp om inkludering.

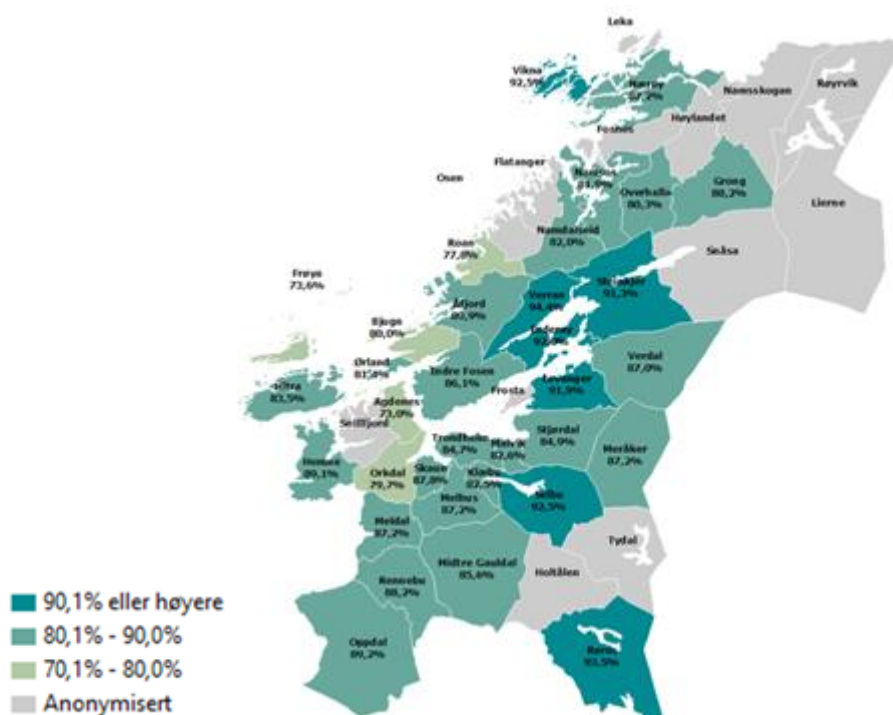
Alle Orklands kommunene har en stor andel unge uføre sammenlignet med resten av Trøndelag og landet for øvrig. En slik utvikling er ikke bærekraftig for storsamfunnet, og ikke minst lite tilfredsstillende for den ungdommen det gjelder.

Andelen unge uføre kan ha en sammenheng med at mange av våre unge faller ut fra den videregående opplæringen. Om vi ser til gjennomføringen av **alle utdanningsprogram** gjennom 5 år, er gjennomføringsgraden 60-70 %:

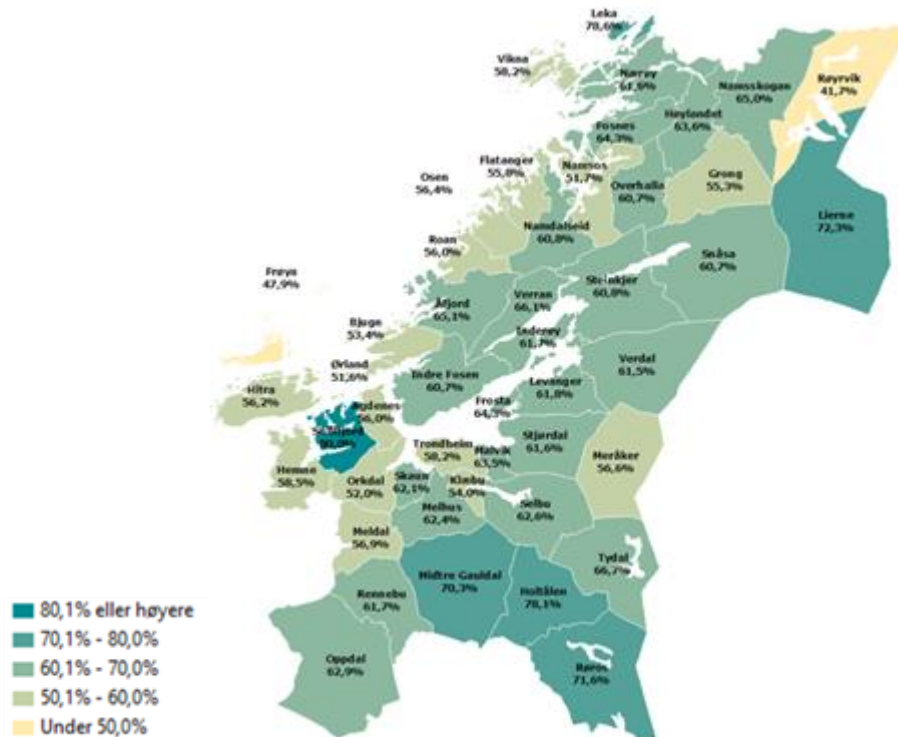
Fullført utdanning i løpet av 5 år. Sum av de 5 siste år. Alle utdanningsprogram

De av våre ungdommer som har valgt **Studieforberedende** utdanningsprogram er gjennomføringsgraden noe høyere, fra 73 % til 87 %:

Fullført utdanning i løpet av 5 år. Sum av de 5 siste år. Studieforberedende utdanningsprogram

Svakest gjennomføringsgrad ser vi hos elever som har valgt **Yrkesfaglige** utdanningsprogram. Ser man bort fra elevene i Snillfjord, er det bare litt over halvparten som har gjennomført etter 5 år:

Fullført utdanning i løpet av 5 år. Sum av de 5 siste år. Yrkesfaglige utdanningsprogram

Med et så betydelig frafall fra videregående opplæring og andelen unge uføre, har vi en stor utfordring i Orkland. Det er nærliggende å anta at med bedre tverrfaglig samhandling og tidlig innsats ville flere kunne lykkes med skolegang og framtidig yrkesliv.

9.4.8 Bygningsmasse

Oppvekstsektoren benytter mange kommunale bygninger. Både barnehager og skoler er bygd i Orklandskommunene de senere årene. I tillegg er det nye folkehelsesenteret under oppføring. Der skal mange av de tverrfaglige tjenestene samlokaliseres. Om det hadde vært bedre plass, kunne også flere tjenester vært vurdert inn dit, som for eksempel Integrering; flyktningetjeneste og voksenopplæring.

Skoler og barnehager i Orkland er i ulik teknisk stand. Noen vil kreve renovering eller nybygg i årene som kommer. Det vil påføre Orkland betydelige utgifter. I gamle og slitte bygg må mer av driftsstilskuddet brukes til vedlikehold enn ved de nyere enhetene, noe det må tas høyde for når budsjettene fordeles.

Mange ønsker nybygg i Orklandskommunene. Både politikere og enhetsledere er opptatt av at det blir gjort grundige og rettfærdige vurderinger om hvem som står for tur for nybygg. En mer teknisk plan over skolene og barnehagene i Orkland er foreslått utarbeidet, for å få oversikt over byggenes tilstand, kapasitet og pedagogiske muligheter. En slik plan vil gjøre det enklere å vurdere kapasitet, skolekrets-grenser, behov for nybygg eller renovering – for deretter å kunne lage en prioriteringsliste.

9.4.9 Digitalisering

Intensjonsavtalen sier følgende om digitalisering:

Det er en utfordring å se for seg hvordan de kommunale tjenestene vil se ut langt fram i tid. Med «den digitale kommunen» er det etablert et nytt begrep, og nye tekniske løsninger vil i økende grad prege den kommunale hverdagen og tjenestene. Kommunen skal være en foregangskommune for IKT for å sikre effektivitet i tjenesteproduksjonen og gi gode informasjons- og kommunikasjonsløsninger (5. Et godt kommunalt tjenestetilbud).

Kunnskapsløftet, læreplanen for grunnskolen, vektlegger fem grunnleggende ferdigheter hos elevene. Den ene av dem er digitale ferdigheter. Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Den digitale utviklingen har endret mange av premissene for lesing, skriving, regning og muntlige uttrykksformer. Dette gir muligheter for nye og endrede læringsprosesser og arbeidsmetoder, men stiller også økte krav til dømmekraft. Høsten 2017 publiserte Kunnskapsdepartementet *Digitaliseringsstrategi for grunnsopplæringen*, for å sikre at elevene kompetanse for deltakelse i det teknologiske samfunns- og i arbeidslivet.

Orkland har ambisjoner om å være digitalt kompetent på mange plan, og en egen *Digitaliseringsstrategi for oppvekst i Orkland* behandlet av Fellesnemda 21.06.2018. Alle elever og barnehagebarn skal ha et likt tilbud, uavhengig hvor de bor i den nye kommunen – det vil også gjelde digitalt. Den digitale utviklingen skjer i raskt tempo. En kontinuerlig opprettholdelse av utstyr og kompetanse vil være nødvendig for å imøtekomme både nasjonale, men også lokale krav.

Ambisjonen i Orkland er en dekningsgrad på 1:1 i skolen, det vil si en elev pr. pc/nettbrett. I dag har ingen av Orkland kommunene en slik dekning.

9.4.10 Newtonrom

Det er fra flere hold et uttalt ønske om å få etablert et Newtonrom i Orkland. Et rom som både barnehagene, grunnskolene og videregående skoler kan benytte. Et Newtonrom er et praktisk, spennende innredet, og teknologisk velutstyrt undervisningslokale, med fokus på naturfag, matematikk og teknologi. Newtonrommet er tenkt som et samarbeidsprosjekt mellom næringsliv og barnehage- og skolesektoren i Orkland. Det vil være et felles mål for skole og næringsliv, å skape en god arena for læring og mestring, som på sikt medfører økt interesse og rekrutteringen til realfaglige studier og yrker.

Newtonrommet vil kunne gi lokalt næringsliv mulighet til å være bidragsyter i undervisningen og være en arena der barn og næringsliv møtes. Rommet vil kunne tilføre barnehagene og skolene spennende og moderne utstyr som den enkelte barnehage og skole ikke vil ha mulighet for å anskaffe. Undervisninga skal være forankret i læreplanene for skolen og rammeplanen for barnehagene.

Orkdal kommune har høsten 2018 satt ned ei prosjektgruppe som består av representanter fra kommunen og næringslivet. Prosjektgruppen som skal utarbeide en prosjektbeskrivelse der det blant annet skal gå fram hvordan Newtonrommet kan administreres og drives. Et budsjett og plan for finansiering vil utarbeides. Nye Orkland må gjøre egne vedtak, om det skal investere i et Newtonrom, - og dets eventuelle beliggenhet.

9.5 Oppsummering av utfordringsbildet innen oppvekst

Som man ser ovenfor er oppvekstsektoren stor og mangfoldig, men ikke minst en ressurskrevende sektor. Lønn og bemanning er den største faste utgiftsposten. En kort oppsummering er hensiktsmessig.

Skoler og barnehager har ulik bemanningstetthet i dag, dette må harmoniseres inn mot Orkland. En fordelingsmodell med objektive kriterier må utarbeides, slik at det blir en rettferdig fordeling av ressursene mellom enhetene.

Integreringsenheten, (Flyktningetjenesten og Voksenopplæringen), vil leve med usikkerhet i årene som kommer. Deres inntekter er avhengige av antall flyktinger Orkland får tildelt. Utfordringen vil være å bemanne tjenesten på et nivå som er økonomisk forsvarlig, til tross for usikkerheten.

Barne- og familietjenestens vil ha langsiktige mål om å begrense antall unge uføre og forhindre frafall i videregående opplæring. Utfordringer vil være knyttet til finansiering av gevinster man først ser om mange år, samt det å lykkes med tverrfaglig samhandling mellom sterke og ulike profesjoner.

Bygningsmassen som huser oppvekstsektoren er av ulik kvalitet. Objektive kriterier må legges til grunn, og en prioritering gjøres, om det skal bygges nytt. Parallelt må vedlikeholdsbudsjett tilpasses byggenes forfatning. Gamle bygg trenger flere ressurser til vedlikehold, enn nye. Barn- og unge med spesielle behov har lovkrav på at barnehagen eller skolen legger til rette for dem. Det kan velte en liten enhets budsjett om de må bygges om, for å tilpasses for eksempel en rullestolbruker.

Digitalisering i oppvekstsektoren krever likhet i dekningsgrad av utstyr, tilgjengelig nettkapasitet og ansatte-kompetanse. Det er høye ambisjoner om at Orkland skal være digital. Skolene og barnehagene vil trenge et digitalt løft i kommunesammenslåingen.

Newtonrom er ingen lovpålagt oppgave, men Orkdal kommune utreder mulighetene for et slikt rom. Vedtas rommet, vil det bli en realitet etter 2020. Orklands-politikeren bør gjøre egne vedtak om det skal etableres et Newtonrom, dets finansiering og eventuelle beliggenhet.

9.6 Gevinstrealisering i oppvekst

Oppvekstsektoren er stor og ressurskrevende, og tilbudsstrukturen skal i stor grad videreføres som i tiden før Orkland. Det innebærer at det i kroner og øre ikke er her den største gevinstrealiseringen vil finne sted. Oppvekstsektoren vil på lang sikt bidra til å minske økonomiske utfordringer som følge av at færre faller utenfor skole- og arbeidsliv.

Den kortsiktige økonomiske gevinsten vil være reduksjon av antall kommunalsjefer, selv om det i en overgangsperiode vil være flere rådgiverstillinger. Det samme vil gjelde noen få enheter som vil bli sammenslått, men der skal det være stedlige ledere.

Den største gevinstrealiseringen i oppvekst vil vi forhåpentligvis kunne se på lang sikt, ved at flere unge fullfører videregående opplæring og komme seg ut i yrkeslivet. Gevinsten her vil være dobbel. Med flere kompetente ungdommer vil vi kunne stimulere til entreprenørskap og gründervirksomhet, som på sikt bidrar til vekst i næringslivet og sysselsettingen. Økt næringsvirksomhet gir flere inntekter til kommunen.

I oppvekstsektoren vil større og mer robuste fagmiljø gi gevinster. Tjenestene vil kunne kvalitetssikres i større grad enn i dag. Det vil være større mulighet for å drive utviklingsarbeid som styrker både bredden, men også spisskompetansen i tjenestene. Lik tilgang til flere tjenester for alle kommunens innbyggere medfører økt brukertilfredshet. Spesielt i de minste kommunene vil dette være kjærkomment.

Ikke bare brukerne, men også ansatte vil få mer støtte i den samordnede, tverrfaglige tjenesten. Sammen kan barnehager, skoler og de tverrfaglige tjenestene bedre identifisere barn og unge som av ulike grunner sliter. Da kan riktig hjelp gis tidligere enn før. Lykkes man vil en forebygge for eksempel psykiske helseplager, «dropouts» og unge uføre.

Orkland kan bli et attraktivt jobbmarked. Større kommuner rekrutterer flere kvalifiserte medarbeidere. Det vil bli større fleksibilitet, noe både ansatte og enhetsledere vil være tjent med. En lærer kan for eksempel lettere bytte skole og rektor vil lettere kunne skaffe spesialkompetanse, (for eksempel språk-lærere som det ellers kan være vanskelig å få tak i). Mulighetene for erfaringsdeling øker, og en kan slik utnytte ressursene bedre. Samlokalisering av tverrfaglige tjenester bidrar til mer robuste fagmiljø, som er mer attraktivt enn å bli sittende alene som sin profesjon i en kommune.

Innen Integrering vil gevinstene på lang sikt være å få nye innbyggere. Innbyggere som bidrar til verdiskapningen i Orkland. For å lykkes med det må vi samarbeide med næringslivet for å kartlegge hvilke kompetanser det vil være behov for, men også fylkeskommunen, som eier de videregående skolene – for å stimulere flyktningene til å ta «riktig» utdanning.

10 Samfunn

10.1 Intensjonsavtalen føringer for området

Intensjonsavtalen har tydelige ambisjoner også innen samfunnsområdet:

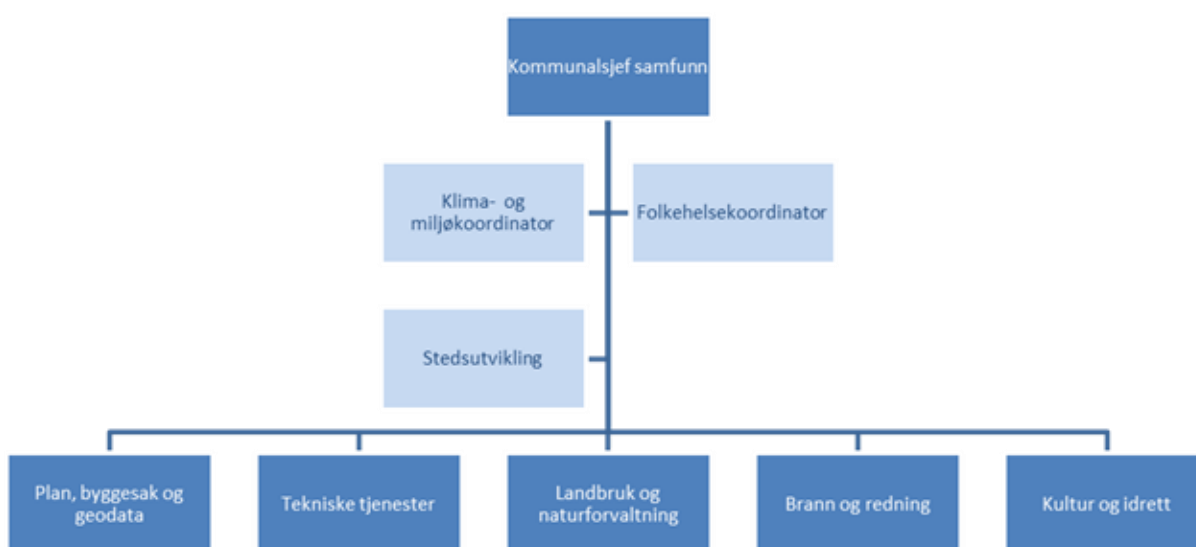
- Felles forutsetninger
 - *En ny kommune skal videreutvikle de nåværende kommunenes særlige fortrinn og fremme stedsutvikling i hele den nye kommunen*
 - *Innbyggerne skal få dekket sine behov for kommunale tjenester innenfor side naturlige nærområder*
- Mål og intensjoner
 - *Vekst og utvikling i alle deler av kommunen*
- Innbyggerdialog
 - *Det skal legges til rette for aktiv involvering av innbyggerne (Felles forutsetninger i intensjonsavtalen)*
 - *Den nye kommunen skal legge til rette for engasjement og deltagelse i utvikling av lokalsamfunnet og samhandling mellom kommune, lokalsamfunn og næringsliv*
- Næringsutvikling
 - *Kommunen skal ha tilgjengelige næringsareal i alle deler av kommunen*
 - *Den nye kommunen skal være ledende i videreutvikling av sterke industri-, landbruks og havmiljø*
- Stedsutvikling
 - *Det skal legges vekt på nærings-, bolig-, og stedsutvikling i hele kommunen*
 - *Det skal være mangfoldig tilbud innen kultur og idrett i alle deler av kommunen*
- Kultur
 - *Kultur og opplevelser spiller en viktig rolle for bolyst, fellesskapsfølelse og tilhørighet i lokalsamfunnet.*
 - *Den nye kommunen skal ha et bredt, lokalt kulturtilbud med et levende og aktivt foreningsliv. Ungdomsarbeid skal prioriteres.*
 - *Kultursektoren blir styrket gjennom å samordne fagressursene, og gjør den nye kommunen i stand til å ha en målrettet satsing fra kulturminnevern til moderne kulturuttrykk. Denne kompetansen må videreutvikles i samarbeid og dialog med etablert idretts- og kulturliv.*
 - *Kulturbaserte opplevels- og aktivitetstilbud, som museum, kino, bibliotek, kulturskole og idrettsanlegg, skal så langt det er mulig opprettholdes med nåværende lokalisering.*
 - *Frivilligsentralene skal søkes bevart og videreutviklet i den nye kommunen.*
- Landbruk og naturforvaltning
 - *Landbruks- og naturforvaltning består av tilskuddsforvaltning, lovforvaltning, arealforvaltning, utviklingsarbeid for næringen og kontrollvirksomhet. Den nye kommunen skal ha ett landbrukskontor med solid lokalkunnskap i et bredt fagmiljø*

som yter gode tjenester til innbyggerne. Det legges opp til kontordager i tilknytning til servicekontorene, og oppsøkende virksomhet prioriteres.

- Tekniske tjenester
 - I den nye kommunen er forvaltningsoppgaver og myndighetsutøvelse samlet i større fagmiljø mens drift og vedlikehold foregår lokalt der bygg og anlegg ligger. Samling av tekniske tjenester skal gi effektiv bruk av utstyr og kompetanse og gi mulighet for å anskaffe teknisk utstyr som den enkelte kommune i dag ikke maker på egen hånd. Det legges opp til oppsøkende virksomhet.

10.2 Organisering av området

Område samfunn er organisert slik:

I tillegg til de fem enhetene er sentrale tema som klimatilpasning og miljø, folkehelse og stedsutvikling forankret innenfor dette området. Klima- og miljøkoordinator, samt folkehelsekoordinator er plassert i stab hos kommunalsjefen.

10.2.1 Beskrivelse av enhetene

Enhet plan, byggesak og geodata

Fagområdene arealplan, byggesak, oppmåling og geodata utgjør i dag til sammen 19,25 årsverk:

Fagområde	Antall årsverk					Totalt:
	Snillfjord	Meldal	Agdenes	Orkdal		
Byggesak *)	1,2	1,0	1,0	4,75	7,95	
Oppmåling	0,8	1,0	0,7	1,0	3,5	
Plan	0,6	0,5	0,5	2,5	4,1	
Geodata	0,2	0,5	0,3	1,0	2,0	
Leder	0,2	0,2	0,3	1,0	1,7	
Alle stillinger	3,5	3,2	3,5	10,25	19,25	

* byggesak inkluderer adressering, utslipp, deling

Det er neppe grunn til å tro at det vil bli behov av mindre bemanning etter at ny kommune blir etablert. Dagens oppgaver vil fortsatt være der og i en overgangsperiode til alt grunnlagsmaterieell (som gode kart), tilstrekkelig lokalkunnskap og nye rutiner er godt innarbeidet, vil saksbehandlingen være mer ressurskrevende enn den er i dag. På sikt vil mer digitalisering sannsynligvis til en viss grad redusere behovet for bemanning, men andre oppgaver kan øke i omfang. Tilsyn i byggesaker og ulovlighetsoppfølging er eksempler på oppgaver som vil øke i omfang.

Enhet tekniske tjenester

Enheten består av fire avdelinger: veg/ park, vann og avløp, formålsbygg (som barnehager, skoler osv) og utleiebygg. Totalt blir det ca 160 ansatte som vil jobbe innenfor denne enheten i Orkland.

Dagens bemanning er slik innenfor avdelingene formålsbygg og utleiebygg (eiendom) i kommunene:

	Meldal		Orkdal		Snillfjord		Agdenes		Orkland	
	Pers	Årsv	Pers	Årsv	Pers	Årsv	Pers	Årsv	Pers	Årsv
Renhold	13	11,5	47	43,5	5	4,6	11	7,12	76	66,72
Drift	7	6,2	18	18	1,5	1,5	4	4	30,5	29,7
Stabs- funk- sjoner	3	2,8	4	2,4	2	1,4	1	0,2	10	6,8
Totalt	23	20,5	69	63,9	8,5	7,5	16	11,32	116,5	103,22

Bemanningstall for Snillfjord gjelder personer som i dag jobber på Krokstadøra, det vil si ant. stillinger som vil være med over til Orkland kommune. Det er usikkert om alle disse vil bli med over til Orkland.

Avdeling vei og park, antall ansatte:

	Meldal	Orkdal	Snillfjord	Agdenes	Orkland
Drift	1	5	0,5	0,5	7
Stabsfunksjoner	0,2	1	0,25	0,2	1,65
Totalt	1,2	6	0,75	0,7	8,65

Stillingsandel for Snillfjord gjelder hele dagens kommune.

Avdeling vann og avløp, antall ansatte:

Orkdal	Agdenes	Meldal	Snillfjord
8 (stab)	2 (stab)	3 (stab)	2 (stab)
10 (drift)	3 (drift)	4 (drift)	2 (drift)
1 ubesatt (drift + prosjekt)			

Stillingsandelen er for hele Snillfjord, da det ikke er helt bestemt hvordan fordelingen blir her. For f.eks vann vil det største vannverket (Sundan) gå over til Hitra og dette kan ha betydning for stillingsandelen.

Enhet Brann og redning

Dagens bemanning er slik innenfor brann og redning i kommunene:

Kommune	Brannsjef	Leder forebyggen de	Forebyggen de person ell	Leder beredskap	Deltid totalt	Utrykn. Ledere	Feiere	Vaktordning
Agdenes	0,1	0,1	0,3	0,1	24	3	0,75	Tredelt/ktv
Meldal	0,2	0,2	0,4	0,2	20	4	1	Tredelt/ktv
Orkdal	1	1	0,5	1	22	4	2,5	Firedelt
Skaun	0	0	0,6	0	18	4	1,4	Firedelt
Snillfjord	0	0	0	0	8	2	Orkdal	Nei
SUM	1,3 årsverk	1,3 årsverk	1,8 årsverk	1,3 årsverk	92 antall	17 antall	5,65 årsverk	

Brannstasjonsstrukturen følger forskriften om organisering og dimensjonering av brannvesen. Som følge av denne forskriften må brannstasjonsstrukturen være uendret, som innebærer at lokal beredskap skal være lokal.

Meldal kommune har i 2018 fått pålegg fra Arbeidstilsynet om utbedring av brannstasjonen, noe som ikke kan løses i dagens lokaler. Ny stasjon må være ferdig innen 1.12. 2022. Antatt investeringskostnad på inntil 30 mill. Kroner.

Enhet landbruk og naturforvaltning

Dagens bemanning innen enheten er slik:

Fagområde	Antall årsverk			
	Snillfjord	Agdenes	Orkla landbr.	Totalt:
Jordbruk	0,95	1	3,5	5,45
Skogbruk	0,25	0,3	0,5	1,55
Naturforvaltning	0,55	0,3	1	1,85
Faste stillinger	1,75	1,6	5	8,35
Prosjektstillinger	0	0	1,8	1,8
Alle stillinger	1,75	1,6	6,8	10,15

Enhet kultur og idrett

Dagens bemanning innen fagområdene i kommunene er totalt sett slik:

Arbeidsområde	Antatt stillingsressurs	Antall ansatte
Kulturskole	10,8 Årsverk	35
Bibliotek	4,6 Årsverk	8
Frivilligsentraler	3,10 Årsverk	4
Ungdomsarbeid	2,8 Årsverk	6
Kulturadministrasjon, Formidling, idrett, kino, kulturhus, kulturvern etc.	4,8 Årsverk	11
Sum Kultur og Idrett	26,1 Årsverk	64

Det presiseres at en mer eksakt bemanningsplan vil foreligge i løpet av november 2018.

Orkdal kommune utreder høsten 2018 nytt kulturbygg.

10.3 Utfordringsbildet

En økende eldre befolkning i Orkland, kan få konsekvenser for flere tjenesteområder. For eiendomsforvaltningen vil det dreie seg fra drift av skole/barnehagebygg og over mot helse og omsorgsbygg. I tillegg kan en eldre befolkning medføre endrede behov i forhold til omfang, dimensjonering og innretning av kommunens eget boligtilbud. Videre vil samme befolkningsendring mot flere eldre gi konsekvenser for innretning av brannberedskap. Dette gjelder både forebyggingsarbeidet og risiko for brann og ulykker. Sentrale utviklingstrekk er at omfanget av velferdsteknologi øker, og dette kan få konsekvenser for hvordan brannvesenet dimensjoneres og fungerer framover. Mer velferdsteknologi gjør at flere med ulike utfordringer i forhold til hvordan vi kan mestre hverdagen og bo lengre i egne hjem, noe som bl.a. setter krav til oppfølging/uttrykkinger fra brannvesenet.

Digitalisering både av brukerkontakt og i eget internt arbeid gir flere heldigitale løsninger. Dette medfører at mange brukere i større grad selv kan møte forvaltningen, søke på tjenester, og utføre funksjoner som tidligere har vært løst av ansatte. Samtidig medfører dette økte brukerkrav til ansatte, og gir utfordringer for rettssikkerheten og innen tjenestene for de av innbyggerne som ikke evner å ta i bruk slik løsninger. Økt digitalisering medfører også større behov for interne systemtilpassinger og sømløse overganger mellom ulike fagsystemer.

Enkelte tjenester kan samordnes og samlokaliseres, andre tjenester som f.eks. brannstasjonsstruktur og bemanningsnivå må fortsatt være sterkt desentralisert.

Tjenester som landbruk, plan og byggesaksbehandling, o.a. vil ha et behov for medarbeidere som bruker mye tid ute, selv om tjenestene samlokaliseres. Intensjonsavtalen peker for flere tjenesteområdet på oppsøkende virksomhet som en mulighet og kanskje også et mål for å oppnå balansert utvikling i hele kommunen.

10.3.1 Ulikheter i tjenestene – omfang og nivå

Innen VAR – området er det ulike dekningsomfang og ulike gebyrer/gebyrregulativ i de fire kommunene. Reglement og regulativer må samordnes fram til 2020 innen selvkosttjenestene. Sammenslåingskommunene er ulik innrettet i forhold til kommunale boliger både når det gjelder omfang (antall), type, prising og tildelingsmåte.

Kommunene har ulike praksis for bruk av kommunale bygg og kommunalt materiell på andre samfunnsområder. Dette kan være hvordan en organiserer og gjennomfører bruk og utlån av ulike kommunale bygg, samt bruk av kommunalt utstyr til lag og frivillige organisasjoner

Kommunene har ulike innretning på teknisk beredskapsvakt og brannvakt hvor dette kan være sammenfallende/delte funksjoner.

Innen kulturområdet er det flere tjenester som i dag kun tilbys i en/noen kommuner, men ikke alle. Det må avklares hvilken profil en skal legge på slike tjenester inn i Orkland. Eksempler på slike tjenester kan være:

- Kulturminneplan
- Organisering av ungdomsarbeid
- Kino
- Tilskuddsordninger

Det er flere ulikheter i tjenestenivå, som for eksempel:

- Kommunene har ulike innretning av boligforvaltningen, og det må arbeides fram mot en felles boligforvaltning som dekker de kommende behovene i hele kommunen. I dette ligger også en avklaring omkring tildelingsfunksjon og oppfølging av beboere, økonomisk ansvar for buffere/ledige beredskapsboliger, og hvilken boligsosial innretning kommunen skal ha framover.
- Kommunene har ulike låssystemer/skallsikring av kommunale bygg og installasjoner. Dette kan være utfordrende for rasjonell drift og bruk av byggene, både for brukere og ansatte i formålsbyggene, samt området eget driftspersonale.
- De ulike drifts-overvåkningssystemene må samordnes for å gi en rasjonell drift.
- Ulike fagsystemer innen område Samfunn må samkjøres også etter felles systemer er anskaffet.
- Kommunene har en del grunnlagsdata hvor kvaliteten ikke er god nok pr i dag. Dette gjelder både kartverk som benyttes av andre (eks. matrikkel) og tekniske ledningskart og registreringer av egne eiendommer som benyttes i det interne arbeidet.
- Kommunene har ulike tilnærming til hvilke tjenester som skal omfattes av lokalt vedtatt selvkost. Dette må avklares og samordnes fram mot 2020.
- Leieprisene i det private boligmarkedet varierer internt i den nye kommunen. Betalingssatsene for kommunale boliger må tilpasses etter ulikt prisnivå på privat leiemarked i de ulike delene av den nye kommunen.
- Det er ulike innretning på standard og omfang av kommunale veier, og det er viktig å få til en helhetlig gjennomgang av kommunalt veinett og tilpassing av vedlikeholdsnivå.
- Ulike praksis i omfang av kommunalt finansiert/driftede tjenester i nye boligfelt pr i dag, må avklares framover.
- Innen tjenestene i område samfunn, er det ulikt nivå og omfang av serviceavtaler kommunene i mellom. Dette er både avtaler som inngår i kommunal tjenesteproduksjon (serviceavtale heis) og avtaler som erstatter egenproduksjon (avtaler om sommer- og vintervedlikehold veier).
- Omfattende arbeid er nødvendig for samordning av rutiner og regelverk

- Kommunale veier er viktig infrastruktur for innbyggere, næringsliv og besøkende. Fremtidig innretning og nivå må samordnes og defineres.
- Uavhengig av Orklandsetableringen, vil det være behov for/strategi for videre interkommunalt samarbeid og interaksjon med eksterne parter.

10.4 Gevinstuttak

Gevinster som effektivisering av arbeidsprosesser, vil i stor grad skje som følge av den digitale utviklingen. Større fagmiljøer er en annen type gevinst, som i tillegg vil redusere sårbarheten.

Oppsummert ser område samfunn for seg følgende muligheter for å hente ut gevinster på kort og lengre sikt i Orkland:

- Dreie ressurser fra ledelse og administrasjon til direkte tjenesteproduksjon. Gjennom å redusere antall ledere ved sammenslåing av parallelle enheter, frigis tid til for ansatte til å jobbe mer med fag og tjenesteproduksjon.
- Større fagmiljøer gir muligheter for forbedret generell fagkompetanse samt mulighet til mer spesialisering på de ulike fagfeltene. Det bør øke kvaliteten på tjenestene både på innhold og leveringsdyktighet. Større fagmiljøer forventes i seg selv å bidra til en mer attraktiv arbeidsplass.
- Større enheter gir muligheter til å prioritere sektorovergrepene som klima- og miljøoppgaver, og større fokus på-, og bidra til lokalsamfunnsutvikling.
- Gjennom økt digitalisering av tjenestene vil en kunne hente ut gevinster i flere henseende:
 - Bedre tjenesteproduksjon internt, fordi digitalisering vil kunne gi lettere arbeidsprosesser i samhandlingen mellom de ulike kommunale enhetene, samt oppdatering av de ulike systemene.
 - «Rett med en gang-prinsippet» tilsier at når brukeren selv legger inn de korrekte og nødvendige opplysningene for maskinell verifisering, vil en eliminere mulige feil i saksgrunnlaget for forvaltningen. Dette gir besparelser tidsmessig og kan øke rettssikkerheten.
 - Gevinst ved økt selvbetjening og automatiserte løsninger, ved at innbyggere/brukere selv legger inn data istedenfor at kommunalt ansatte gjør dette.
 - Innføring av eByggesak, eDeleSak og ePlanSak i tråd med KS m.fl. sin for behandling av bygge-, dele- og plansaker er nødvendig for å modernisere, forbedre og effektivisere disse fagområdene.
- Samordne betalingssatser
- Kartleggingene gjort i forbindelse med etableringen viser store ulikheter med tanke på betalingssatser og hvordan disse er innrettet. Innen selvkostområdene vil det komme en samordning av gebyrregulativet, men også innen de øvrige betalingssatsene vil det ligge et potensial til økonomisk gevinst med samordning til riktig nivå (kan korrespondere med justering av tjenestenivå).
- Kutte i frivillige, kommunespesifikke tilskuddsordninger.
- Det er flere ikke-lovpålagte tilskudd innen områdets ansvar. Disse kan kuttes eller reduseres i omfang. Eksempler på dette kan være ulike tilskudd innen kulturområdet og tilskudd til private veier.

- Hente stordriftsfordeler i ekstern samhandling og interkommunale samarbeid der dette er hensiktsmessig og naturlig.
- Tydelige, delegerte rammer gjennom fullmakter til administrasjonen, gir en fleksibel, transparent, og effektiv beslutningsprosess. Kan ta ut effektiviseringsgevinst ved å redusere omfanget av politiske vedtak i enkeltsaker på sikt.